

Iz dana u dan

Ljeto je, vrijeme je godišnjih odmora, zabavnih događanja pokraj rijeka, jezera ili bazena i kulturnih programa na ulicama sela i gradova. U Somboru je proslavljena Dužionica, u Subotici teku događaji, koncerti, izložbe koji najavljuju veliku proslavu stote Dužijance. Trebalo bi to biti vrijeme uživanja u bogatim kulturnim dešavanjima, vrijeme odmora, opuštanja, zabave i relaksacije – skupljanja snage za jesen koja dolazi. Ali, nekako i nije opušteno.

Među brojnim novinskim naslovima ovoga tjedna, o novoj kosovskoj deklaraciji u Skupštini Srbije, novim snagama NATO na Kosovu, divljanju švicarskog franka i mukama zaduženih, odluci Ustavnog suda o pravu glasa manjina u Hrvatskoj, ostavkama zastupnika koje ne mijenjaju ništa, o prosvjedu i sukobu malinara s policijom i drugih, naslov u beogradskoj Politici koji glasi »Iz dana u dan sve siromašniji« ostavio je na mene, ipak, najsnažniji dojam.

I to ne dojam tjedna, već dojam godine. Svi to osjećamo na svojoj koži, ali kada vidiš crno na bijelo kako »nema artikla koji u proteklih 12 mjeseci nije poskupio« vlastiti subjektivni osjećaj osiromašenja postaje mnogo objektivniji. U članku piše kako hrana u prosjeku košta 30 posto više nego prije godinu dana, a nije mali broj ni onih prehrambenih artikala koji su poskupjeli dvostruko. Predstavnik Nacionalne organizacije potrošača kaže kako su maloprodajne cijene u prosjeku bar 60 posto veće nego prije krize i dodaje, kako se u Srbiji izdvaja za hranu i piće gotovo cijela zarada, dok je to u Sloveniji između 20 i 25 posto, a slično je i u Hrvatskoj.

Konkretno, vrijednost jedne potrošačke košare je u Srbiji iznosila 56.493,38 dinara u mjesecu svibnju, dok je prosječna zarada iznosila 35.362 dinara. Drugim riječima, to znači da jedan prosječno plaćeni zaposleni stanovnik Srbije ne može popuniti potrošačku košaru već je za to potrebno 1,6 zaposlenih. A koliko je tek onih koji ne dostižu prosjek i kako sastavljaju kraj s krajem – to je velika nepoznanica.

Ali, da se vratimo na početak, ljeto je, i zato – ugodan ostatak ljeta i dobar odmor!

J. D.

SUBOTICA

Josipa Lisac, pjevačica

ŽIVIM PO SVOME.....18-19

Obitelj Tikvicki u svojoj zelenoj oazi mira na Bikovu

VOLE SALAŠ I ČUVAJU USPOMENE.....22-23

DOPISNICI

Proslavljena Dužijanca u Maloj Bosni
ŽETVENO SLAVLJE.....25

Bodrog fest 2011. u Bačkom Monoštoru

PREDSTAVLJANJE MONOŠTORSKE TRADICIJE.....27

KULTURA

U Subotici otkriven spomenik risaru

PRIZNANJE ONIMA KOJI SU STVARALI GRAD.....33

Deseti svezak Leksikona podunavskih Hrvata predstavljen u Subotici
DOPRINOS KULTURI ZNANJA..35

SADRŽAJ

AKTUALNO

Poslije odluke hrvatskog Ustavnog suda o ukidanju zastupničkih mjesta

MANJINE TRAŽE PRAVEDNIJE RJEŠENJE.....7

TEMA

Hrvati u općini Bač uoči predstojećeg popisa stanovništva

ZAVRŠETAK PRIČE DAJE SMISAO POČETKU.....8-9

Radionica Gornje Podunavlje kao deo prekograničnog rezervata biosfere »Mura-Drava-Dunav«

JEDINSTVEN PROJEKT U EUROPI.....10

Neizvjesna sudbina Hrvatskog doma u Rumi

NEZAKONITA PRODAJA MORA SE SPRIJEČITI.....11

INTERVJU

Mirela Stantić, »primus inter pares« Hrvatske mladeži Bačke i Srijema

NAŠI SE STUDENTI U HRVATSKOJ SVI POZNAJU I DOBRO SURAĐUJU.....12-13

GOOGLE POČINJE »MAPIRANJE« PO ULICAMA DILJEM HRVATSKE

Virtualno istraživanje lokacija

Google u Hrvatskoj počinje prikupljati fotografije i lokacije za uslugu Google Maps Street View koja korisnicima omogućava virtualno istraživanje lokacija i orijentiranje putem panoramskih slika snimljenih na ulici, najavili su nedavno iz Googleovog ureda u Zagrebu.

Kako prenosi Hina, fotografije i lokacije na ulicama diljem Hrvatske za potrebe te usluge prikupljat će u narednim tjednima ljudi u posebno označenim Google automobilima i biciklima.

Googleova usluga Street View nalazi se u sklopu Google Maps koja je dostupna u više od 30 zemalja svijeta, a uz ostalo ta usluga omogućuje korisniku pogledati, primjerice, restoran prije same rezervacije, napraviti plan putovanja, organizirati mjesto sastanka i još puno toga.

Za prikupljene fotografije iz Googlea napominju će se obraditi i pažljivo spojiti, a sam proces će trajati nekoliko mjeseci.

Iz Googlea pritom posebno napominju da će slijedom zaštite privatnosti i sigurnosti ljudi koji se eventualno nađu na fotografijama zamutiti njihova lica, kao i registracijske oznake vozila. Kada fotografije budu dostupne ljudi će moći prijaviti fotografiju za uklanjanje klikom na ikonu »prijavite problem«.

PRED POPIS STANOVNIŠTVA U REPUBLICI SRBIJI

Inicijativa za uključenje udruga u kampanju

»N^ama se u Hrvatskom kulturnom društvu 'Vladimir Nazor' iz Stanišića dopala ideja Hrvatskog nacionalnog vijeća da se i hrvatske kulturne udruge uključe u najznačajniji posao koji čeka našu manjinsku zajednicu ove godine, a to su aktivnosti glede popisa stanovništva u cilju da se što više članova hrvatske manjinske zajednice izjasni o svojoj nacionalnoj pripadnosti«, kaže predsjednik ovog društva *Ivan Karan*.

»Naše društvo će se aktivno uključiti u afirmativnu kampanju HNV-a time što ćemo sve promotivne materijale koji nam budu dostavljeni u vezi ove kampanje dijeliti u svim kućama u Stanišiću u kojima žive Hrvati, a nastaviti ćemo i s praksom povre-

mene kupovine većeg broja tjednika 'Hrvatska riječ' i besplatnom podjelom Hrvatima u selu. Naše društvo je to i do sada radilo pet puta godišnje, kada se u tjedniku pisalo o aktivnostima našeg društva, a sada ćemo kupiti određeni broj primjeraka tjednika 'Hrvatska riječ' kada se bude pisalo o predstojećem popisu stanovništva u somborskoj općini i to ćemo podijeliti u Stanišiću. Vjerujem da će i druge udruge prihvatiti tu inicijativu, kao način uključanja u promotivnu kampanju pred popis stanovništva. Za sada je ovu našu inicijativu prihvatila Hrvatska kulturno-umjetnička udruga 'Zora' iz Vajske i Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo 'Vladimir Nazor' iz Sombora.

Činjenica je da se sve kulturne udruge za sredstva bore apliciranjem na natječajima, međutim, u našem društvu smatramo da za aktivnosti ove promotivne kampanje i udruge moraju odvojiti dio sredstava. Naše društvo je sredstva za sudjelovanje u kampanji, kao i za promidžbu naših aktivnosti, osiguralo preko sponzora i vjerujem da i druge udruge to mogu ostvariti«.

Z. S.

INCIDENT U NOVOM SADU

Pajtić osudio napad na prostorije Islamskog centra

Predsjednik Vlade Vojvodine *Bojan Pajtić* najoštrije je osudio napad na prostorije Islamskog centra u Novom Sadu koji se dogodio 1. kolovoza i izrazio uvjerenje da će nadležne službe brzo pronaći napadače i sve one koji su odgovorni za ovaj incident.

»Vojvodina je naša zajednička kuća u kojoj nas sve naše različitosti, običaji i naslijeđe spajaju, a ne dijele. To čini da budemo još tolerantniji i otvoreniji i da se istinski međusobno uvažavamo i

poštujemo. Zato i poštujemo pravo svakoga od nas na različitost i na sve jezičke, vjerske i kulturne slobode. To je činjenica koja je dobro poznata daleko izvan naših granica, i na koju svi oni koji čine ovakva nedjela moraju računati.

Zato svi oni koji na ovakav nasilan način, i to u vrijeme velikog vjerskog praznika, napadnu bilo koga u Vojvodini, mogu da računaju samo na najoštriju i nepodijeljenu osudu svih žitelja Vojvodine. Jer naši građani su uvijek bili jedinstveni u uvažavanju prava svih etničkih i vjerskih prava zajednica u našoj pokrajini i jedinstveni u suprotstavljanju bilo kakvom nasilju i provokaciji. Stoga očekujem, kao i svi naši građani, brz i efikasan odgovor nadležnih službi u rasvjetljavanju ovog nemilog događaja«, rekao je predsjednik Vlade Vojvodine *Bojan Pajtić*.

RATE DRASTIČNO VEĆE

Kako preživjeti zajam u švicarcima?

Svi koji su uzeli kredite vezane za švicarski franak, kako prenosi B 92, muku muče kako da plate drastično veće rate, jer je ova valuta za tri godine duplirala vrijednost. A u Srbiji je čak šestina stambenih kredita indeksirana u švicarcima i njihova vrijednost je oko milijardu eura. Prije tri godine švicarski franak vrijedio je 46,7 dinara, dok je u utorak srednji kurs bio čak 90,3 dinara, što

je i povijesni maksimum. Klijent koji je u kolovozu 2008. uzeo stambeni kredit od 70.000 švicaraca na 30 godina i plaćao ga tri godine, sada ima duplo veću dinarsku ratu nego na početku (osim ako je banka smanjivala marže), a duguje i čak 15.000 eura više nego što mu je bio početni dug preračunat u europsku monetu, iako je otplatio 36 rata. Stručnjaci upozoravaju da bi se, ukoliko se ovakav trend nastavi, švicarac uskoro mogao izjednačiti s eurom, što je do prije nekoliko godina bilo ravno znanstvenoj fantastici.

U Hrvatskoj država pomaže

Sa švicarskim frankom muku muče i dužnici u drugim zemljama. Tako je hrvatska premijerka Jadranka Kosor najavila da će država narednih dana doneti mjere koje će olakšati otplatu građanima te zemlje koji bankama duguju u švicarcima. Obveze tih građana, kako se navodi, dostigle su čak 30 milijardi kuna (više od četiri milijarde eura).

Također, koliko prošle godine u ovo vrijeme franak je bio izjednačen s dolarom, dok je sada gotovo 30 posto jači. Iako je većina banaka još početkom 2009. ukinula kredite u švicarcima i savjetovala građane da ove pozajmice prebace u eure ili dinare, veliki broj klijenata još ih otplaćuje vezane za franak. Poslovne banke za svoje klijente i dalje nude mogućnost prebacivanja kredita u drugu valutu, što važi i za stambene pozajmice u švicarskim francima. Procedura je u većini banaka ista kao kada se odobrava novi kredit, što znači da je potrebno podnijeti zahtjev i svu dokumentaciju koju traži banka.

POVODOM POSTAVLJANJA VIŠEJEZIČNIH PLOČA Novi Sad dobija višejezične ploče s nazivom grada

Predstavnici Pokrajinskog ombudsmana i kabineta gradonačelnika Grada Novog Sada sastali su se prošlog tjedna kako bi razgovarali o trenutnoj situaciji i daljnjoj suradnji u svezi s postupanjem po preporuci Pokrajinskog ombudsmana upućenoj Gradskoj upravi Grada Novog Sada koja se odnosi na nepostojanje ploča s nazivom Novog Sada na više jezika. Nesporazum u

svezi s ovim pitanjem je nadvladan, a zaključak sastanka je da je najvažnije to da je Grad Novi Sad pristupio izvršenju preporuke Pokrajinskog ombudsmana i da će Novi Sad dobiti ploče s nazivom grada na više jezika.

POSLIJE ODLUKE HRVATSKOG USTAVNOG SUDA O UKIDANJU ZASTUPNIČKIH MJESTA

Manjine traže pravednije rješenje

Predstavnici svih nacionalnih manjina u Hrvatskoj će u idućih desetak dana pokrenuti inicijativu da se Ustavni i Izborni zakon na dnevnom redu Sabora, kako bi se donijele nove zakonske regulative u svezi s nedavnom odlukom Ustavnog suda, kojom je ukinuto pravo srpskoj manjini na garantirana tri zastupnička mjesta u Saboru, a ostalim manjinama dvostruko pravo glasa, navodi se u listu Danas.

Također, osim pokretanja inicijative, kojom bi se trebali odložiti parlamentarni izbori zakazani za prosinac, predstavnici nacionalnih manjina će se narednih dana obratiti za pomoć i Europskom sudu za ljudska prava u Strasbourgu, ali i premijerima brojnih država. Odluka Ustavnog suda Hrvatske je politička, i time je učinjena diskriminacija prema nacionalnim manjinama, koje su u Hrvatskom saboru imale osam mandata, smatraju sugovornici Danasa i dodaju da manjine traže pravednije rješenje.

Furio Radin, zastupnik talijanske manjine u Hrvatskom saboru, ističe da je odluka Ustavnog suda »politička«, jer je o tome odlučeno četiri mjeseca prije održavanja parlamentarnih izbora. On podsjeća da Ustavni zakon izričito zabranjuje da se u izbornoj godini, koja je počela 11. ožujka, mijenja Izborni zakon.

Milorad Pupovac, potpredsjednik Samostalne demokratske srpske stranke, ističe da je odluka Ustavnog suda Hrvatske sporna po više osnova, a jedna od njih je da taj sud ne poštuje zakone koji su na snazi. »Ovom odlukom su manjine diskriminirane i sadašnje ustavne odredbe nemaju uporište niti u jednom zakonu, što je nedopustivo«, navodi Pupovac.

Josipović: Dobro iščitati odluku

Predsjednik Hrvatske Ivo Josipović izjavio je da je odluka Ustavnog suda Hrvatske da »obori« zakonsko rješenje o garantiranim zastupničkim mandatima za predstavnike manjina u pravnom smislu očekivana, ali i istaknuo da se on politički zalaže za dodatno pravo glasa za manjine i da je odluku suda potrebno »dobro iščitati«. Hrvatska premijerka Jadranka Kosor rekla je da se odluka treba poštovati, ali je dodala da je »sasvim sigurno da ćemo još puno o tome razgovarati«.

Prema njegovom mišljenju, nema sumnje da je ta odluka politička, jer, kako kaže, od kako je osnovan USH na njega vrše utjecaj ili HDZ ili SDP. Pupovac naglašava da će se manjine potruditi saznati po čijim je političkim nalogima USH doneo ovakvu odluku.

Prema prvobitnim rješenjima, koja je Sabor usvojio sa 129 od 153 zastupnička glasa, manjine koje čine manje od 1,5 posto ukupnog broja stanovnika imale su dodatno pravo glasa, odnosno glasale su i na općoj stranačkoj listi, i za predstavnika svoje manjine. Srbi, kojih je 4,54 posto, birali su svoja tri zastupnika na stranačkoj listi, s tim da su, osim tri garantirana, imali mogućnost za izbor većeg broja zastupnika.

HRVATI U OPĆINI BAČ UOČI PREDSTOJEĆEG POPISA STANOVNIŠTVA

Završetak priče daje smisla

Iako se posljedice 90-ih još osjećaju, danas je situacija puno povoljnija, manje je incidenata na nacionalnoj osnovi i više nema razloga za strah. Osobito je važno da se svaki pojedinac izjasni pravim terminom, dakle, Hrvat ili Hrvatica, a ne subetničkim nazivom (Šokac, šokački Hrvat, Bunjevac, bunjevački Hrvat i sl.)

Pred hrvatskom je zajednicom u Srbiji jedno veliko iskušenje – događaj koji može imati trajne posljedice za njezinu opstojnost na ovim prostorima. Slogan IZJASNI SE HRABRO! nekima je već zasmetao, jednima se čini nepotrebnim, a drugi su ravnodušni. Ali, završetak priče daje smisao početku, pa će tako biti i glede kampanje za predstojeći popis stanovništva, koju je Hrvatsko nacionalno vijeće započelo ovih dana. »S godinama rastu i iskušenja«, rekao je veliki *Goethe*, a tako je i s Hrvatima, koji stoljećima žive u ovom podneblju, i to žele i na ovom popisu potvrditi. Ovu ćemo temu pokušati sagledati na primjeru Hrvata u općini Bač i njihovim mogućnostima da osnaže svoj položaj i potencijale izjašnjavanjem o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti te materinskom jeziku na predstojećem popisu stanovništva.

OPĆI PODACI I STANOVNIŠTVO OPĆINE BAČ

Makrogeografski promatrano, općina Bač se nalazi u jugoistočnom dijelu Panonske nizine. U okviru Srbije/Vojvodine nalazi se u Južnobačkom okrugu, ili još bliže, u jugozapadnom dijelu Bačke. Zapadnom granicom općine teče najveća srednjoeuropska rijeka Dunav na čijoj je desnoj obali susjedna Republika Hrvatska. Središte općine je Bač, udaljen 62 km od Novog Sada, 140

km od Beograda i 120 km od Subotice. Općina Bač sastoji se od 6 naselja, a po podacima iz 2002. godine u općini je živjelo 16.268 stanovnika s prirodnim priraštajem – 6,8 posto.

Ljudi su na području Bačke živjeli još u prehistorijskom periodu, a Slaveni, prije svega Srbi i Hrvati, u ovim krajevima žive neprekidno već oko četrnaest stoljeća. Koncem IX. stoljeća doseljavaju se Mađari i osnivaju svoju državu, ali su i u njoj Slaveni još dugo činili veći dio stanovništva.

U snažnu Ugarsku naseljavaju se Slaveni i kasnije. Dolaskom Turaka u ove krajeve, na mjesto protjeranih Mađara i dalje dolaze Slaveni, koji počinju podizati veći broj naselja. Još 1570. godine spominje se Bačka nahija i u njoj najveće naselje Plavna, u kojoj su 1581. godine znatni dio stanovništva činili Mađari i Srbi. Tako su koncem XVII. stoljeća u Vojvodini, poslije protjerivanja Turaka, najveći broj stanovnika činili Hrvati (Bunjevci i Šokci) i Srbi.

U doba austrougarske vladavine Bačku u velikom broju naseljavaju Nijemci i Mađari, tako da Nijemci u općini Bač čine najbrojniji živalj sve do Drugog svjetskog rata. Austrijske vlasti, pokraj Nijemaca i Mađara, naseljavaju Slovake i Rusine. Tako stanovništvo općine Bač sve do Drugog svjetskog rata čine: Nijemci, Hrvati, Slovaci, Mađari i Srbi. Koncem rata

veliki broj Nijemaca i manji broj Mađara napuštaju Vojvodinu ili se protjeruju iz ovih krajeva, a na njihovo mjesto dolaze stanovnici iz Bosne i Hercegovine i drugih krajeva tadašnje Jugoslavije.

Promjene broja stanovnika u općini Bač mogu se pouzdano pratiti od 1869. godine, jer se od tada vrše službeni popisi. Te godine je u ovoj općini živjelo 12.177 stanovnika, a najviše ih je bilo 1961. godine – 22.262.

ETNIČKI SASTAV STANOVNIŠTVA

Nacionalna struktura stanovništva općine Bač je vrlo šarolika i dinamična. Početkom XX. stoljeća, pred Prvi svjetski rat, u naseljima općine Bač živjelo je najviše Nijemaca, potom Slovaka, Mađara, Srba i td. U to vrijeme su Hrvati izjašnjeni kao Šokci i Bunjevci svrstani u kategoriju – ostali. Nacionalni sastav između

dva rata sličan je onom prije Prvog svjetskog rata, s tim što je povećan broj Nijemaca, a Šokci i Bunjevci su registrirani kao Hrvati. U popisu iz 1921. godine dominirale su 4 nacije, među kojima su najbrojniji Nijemci (4.827). Na drugom su

Hrvatski u školama

U Plavni, gdje živi 22,41 posto Hrvata, ako se članovi ove nacionalne zajednice izjasne na predstojećem popisu kao Hrvati, a ne nekim drugim nazivom, postoji izgledna mogućnost uvođenja hrvatskog kao službenog jezika u ovoj mjesnoj zajednici. U ovom mjestu već sada skupina djece u osnovnoj školi izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a od sljedeće školske godine ova će nastava započeti i u školi u Vajskoj.

ao početku

mjestu po brojnosti bili Hrvati (4.532). Predstavljali su dominantnu naciju u Plavni, Vajskoj i Bođanima, a bilo ih je mnogo i u Baču. Slovaci su bili dominantni, kao i danas, u Selenči, a Mađari, kao brojna nacija, nigdje nisu imali prevagu. Znatno

Posljednji popis

Nemila događanja koncem prošloga stoljeća utjecala su na promjenu nacionalne strukture stanovništva u općini Bač, a broj Hrvata drastično je smanjen u Baču, Bođanima, Plavni i Vajskoj. Ukupan broj preostalih Hrvata u općini Bač po posljednjem popisu je 1.389 (8,53 posto). Od toga u Baču živi 509, u Bačkom Novom Selu 37, u Bođanima 172, u Plavni 312, u Selenči 6 i u Vajskoj 353 Hrvata.

broj ih je živio u Baču, Vajskoj, Plavni i Bođanima. Srbi su bili tek na petom mjestu. Najviše ih je bilo u Vajskoj i Bođanima, a posve mali broj u Baču, Plavni, Selenči i Bačkom Novom Selu.

Nakon završetka Drugog svjetskog rata dolazi do velikih promjena u nacionalnom sastavu. Nijemci su primorani napustiti ove krajeve. Popis poslije rata, 1953. godine, pokazuje da su u poznatoj kolonizaciji poslije rata u najvećem broju došli Srbi, koji od tada postaju najbrojniji narod u Baču, Bačkom Novom Selu, Vajskoj i Bođanima, te u čitavoj općini Bač. Povećava se i broj Slovaka, koji izbjivaju na drugo, a Hrvati se potiskuju na treće mjesto. Gotovo svi Slovaci žive u Selenči, pa ona predstavlja tipično slovačko naselje. Hrvati su na trećem mjestu u svim poslijeratnim popisima. Karakteristično je da se njihov broj konstantno smanjuje. Sve do devedese-

tih godina XX. stoljeća bili su dominantni u Plavni, a bilo ih je znatno i u ostalim mjestima, osim Selenče. Mađari zadržavaju četvrto mjesto, ali se i njihov broj u posljednje vrijeme smanjuje.

DANAŠNJA ETNIČKA STRUKTURA I NOVE MOGUĆNOSTI HRVATSKAJE ZAJEDNICE

Nemila događanja koncem prošloga stoljeća utjecala su na promjenu nacionalne strukture stanovništva u općini Bač, a broj Hrvata drastično je smanjen u Baču, Bođanima, Plavni i Vajskoj. Ukupan broj preostalih Hrvata po posljednjem popisu je 1.389 (8,53 posto). Od toga u Baču živi 509, u Bačkom Novom Selu 37, u Bođanima 172, u Plavni 312, u Selenči 6 i u Vajskoj 353 Hrvata. Ipak, višenacionalnu strukturu općine i dalje karakterizira činjenica da na relativno malom prostoru žive pripadnici različitih naroda, tri vjere i tri crkve: katolička, pravoslavna i evangelička. Pripadnici svih nacionalnih zajednica slobodno održavaju svoje običaje, a Hrvati su organizirani čak u 5 kulturnih udruga. U Plavni, gdje živi 22,41 posto Hrvata, ako se članovi ove nacionalne zajednice izjasne na predstojećem popisu kao Hrvati, a ne nekim drugim nazivom, postoji izgledna mogućnost uvođenja hrvatskog kao službenog jezika u ovoj mjesnoj zajednici. U ovom mjestu već sada skupina djece u osnovnoj školi izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a od sljedeće školske godine ova će nastava započeti i u školi u Vajskoj. Ovo su ozbiljne šanse za Hrvate u ovome kraju, a poboljšanje položaja hrvatske zajednice umnogome ovisi, prije svega, od samih njezinih pripadnika te od sveukupne organiziranosti i angažiranosti svih čimbenika za predstojeći popis.

»Prikupljanje potpisa za poseban birački popis hrvatske

nacionalne zajednice, koji je u općini Bač iznimno dobro uspio, bio je svojevrsni test za budući popis stanovništva, koji će se održati od 1. do 15. listopada ove godine. U ovom presudnom i važnom poslu, u kampanji koja je započela sloganom IZJASNI SE HRABRO!, moraju svi dati svoj doprinos. Iako se posljedice 90-ih još osjećaju, danas je situacija puno povoljnija, manje je incidenata na nacionalnoj osnovi i više nema razloga za strah. Osobito je važno da se svaki pojedinac izjasni pravim terminom, dakle, Hrvat ili Hrvatica, a ne subetničkim nazivom (Šokac, šokački Hrvat, Bunjevac, bunjevački Hrvat i sl.), što bi bio čist pro-

Poboljšanje položaja

Poboljšanje položaja hrvatske zajednice umnogome ovisi, prije svega, od samih njezinih pripadnika te od sveukupne organiziranosti i angažiranosti svih čimbenika za predstojeći popis.

mašaj. Zato je na našim mjesnim udrugama velika zadaća objasniti i pomoći ljudima da upoznaju ovaj način i proces popisa, u kome ne smije doći do propusta. Pri tome se naši pripadnici trebaju izjasniti da im je materinji jezik hrvatski i očitovati svoju vjersku pripadnost. Vjerujem u iskreno i pozitivno izjašnjavanje, kojim ćemo potvrditi samosvijest i osnažiti našu opstojnost«, rekla je tajnica HKUPD-a »Matoš« iz Plavne Tonka Šimić.

Pred Hrvatima općine Bač je, dakle, velika odgovornost. Zahvaljujući dobro započetoj kampanji HNV-a, kao i postojanju 5 kulturnih udruga u općini, te emisiji na hrvatskom jeziku na Radio Bačkoj, ima razloga za optimizam i nadu da će predstojeći popis stanovništva biti uspješan za Hrvate u ovome kraju.

Zvonimir Pelajić

RADIONICA GORNJE PODUNAVLJE KAO DEO PREKOGRANIČNOG REZERVATA BIOSFERE »MURA-DRAVA-DUNAV«

Jedinstven projekt u Europi

Specijalni rezervat »Gornje Podunavlje« treba postati dio u svijetu jedinstvenog zaštićenog prirodnog područja, rezervata biosfere »Mura - Drava - Dunav«, koji će se protezati kroz pet država: Sloveniju, Mađarsku, Austriju, Hrvatsku i Srbiju

U Bačkom Monoštoru 26. srpnja održana je radionica koja je razmatrala Gornje Podunavlje kao dio rezervata biosfere »Mura - Drava - Dunav«. Organizatori radionice bili su Pokrajinski zavod za zaštitu prirode i WWF – Dunavsko-karpatški program, a domaćini JP »Vojvodina šume« i Udruga građana »Podunav«. Sudionike radionice pozdravio je *Ognjen Ivošev*, direktor Šumskog gazdinstva Sombor Javnog preduzeća Vojvodinašume, koje upravlja Specijalnim rezervatom prirode »Gornje Podunavlje«. Deklaraciju o uspostavljanju tog rezervata pod zaštitom UNESCO-a 25. ožujka ove godine potpisali su ministri zaduženi za životnu sredinu Srbije, Mađarske i Slovenije, *Oliver Dulić*, *Sandor Fazekas* i *Roko Žarnić*, zatim *Jasen Mesić*, ministar kulture Hrvatske, i *Ginter Lajbel*, generalni direktor u Ministarstvu životne sredine Austrije. Kao dobar primjer funkcioniranja prirodnog rezervata, od kojeg interes imaju i mještani na njegovom teritoriju, predstavljena je Bečka šuma. »Rezervat biosfere 'Bečka šuma' uspostavljen je 2005. godine i od tada je umnogome doprinio održivom razvoju lokalne zajednice. Ljudi koji tamo žive spoznali su da život u skladu s prirodom može osigurati dovoljno sredstava za život, bez narušavanja ravnoteže okoline«, objasnio je *Kristian Dir* iz Uprave Parka biosfere »Bečka šuma«.

OČUVANJE RAZNOLIKOSTI ŽIVOG SVIJETA

»Prekogranični rezervat biosfere Mura - Drava - Dunav je jedinstven projekt u Europi, jer prirodna cjelina poput ove u na-

stajanju ne postoji nigdje. Cilj uspostavljanja ovog rezervata je da se očuva raznolikost živog svijeta na europskom prostoru, odnosno na tri velike rijeke i u pet država. Najprije bi se takav jedan prostor od 800.000 četvornih kilometara mogao usporediti s Amazonom, pa mi u WWF (World Wide Fund For Nature - Svjetski fond za prirodu) rado nazivamo budući rezervat europskom Amazonom. Osim klasične zaštite prirode, jako je važno da uključimo i lokalno stanovništvo i njihove tradicionalne djelatnosti, kulturno naslijeđe. Čeka nas dug posao, oko tri godine traje projekt uspostavljanja međunarodnog rezervata biosfere«, izjavila je *Duška Dimović* iz Dunavsko – karpatškog programa WWF-a. Gornje Podunavlje, odnosno Monoštorski i Apatinski rit bogati su, prije svega, mnogim rijetkim i ugroženim vrstama ptica, pa bi narušavanje ovakvog staništa najvjerojatnije dovelo do njihovog izumiranja. »Najveće bogatsvo Gornjeg Podunavlja je njegova mozaičnost. Tu se mogu naći staništa rijetkih ptica, vlažne livade, šume. Pogreška je kada se misli da je svako pošumljavanje u ovakvoj okolini dobro. Prije nekoliko godina zasađeno je nekoliko stotina hektara američke topole, ali se to smatra poljopri-

vredom, jer su ta stabla predviđena za eksploataciju. Zato pažljivo treba voditi računa o tome koje vrste se sade u specijalnom rezervatu«, objasnila je *Biljana Panjković*, direktorica pokrajinskog Zavoda za zaštitu prirode.

STATUS SE MOŽE I IZGUBITI

»Specijalni rezervat prirode nije etiketa koja se jednom nalijepi i stoji zauvijek. Takav status može se i izgubiti ako se prirodnim područjem ne upravlja na pravi način. Takvih primjera u Srbiji je

bilo, ali za sada Gornjem Podunavlju ne prijeti tako nešto. Ukoliko se o rezervatu vodi računa, on može dobiti i višu kategoriju zaštite, čemu će svakako doprinijeti uspostavljanje rezervata biosfere«, kazao je *Marko Tucakov* iz Zavoda za zaštitu prirode AP Vojvodine. *Zdenka Mitić* iz udruge građana »Podunav« iz Bačkog Monoštora objasnila je da lokalno stanovništvo već ima koristi od postojanja Specijalnog rezervata prirode Gornje Podunavlje. »Veći je broj turista, prave se proizvodi na tradicionalan način i od prirodnih materijala, koji imaju svoje tržište, primjerice monoštorski čamci odlaze na sve kontinente«, objasnila je *Zdenka Mitić*.

Na radionici je zaključeno da se održivost ne ogleda samo u zaštiti prirode, već je važan segment i lokalno stanovništvo. Da bi priroda ostala netaknuta, potrebno je iskoristiti njene potencijale, ali bez narušavanja ravnoteže, a Gornje Podunavlje je na pravom putu prema takvom životu.

M. Z.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »FARM COM-MERC« d.o.o. ČANTAVIR, 11. oktobra br. 19 Čantavir za Projekt: prodavaona stočne hrane i pogoni za proizvodnju i pakovanje stočne hrane na katastarskoj parceli 2224/2 ko Čantavir na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 5. 8. 2011 do 16. 8. 2011. godine, u vremenu od 10 do 12h. Molimo vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

NEIZVJESNA SUDBINA HRVATSKOG DOMA U RUMI

Nezakonita prodaja mora se spriječiti

Zgrada je pod zaštitom Zavoda za zaštitu spomenika kulture i od ogromnog je i kulturnog i povijesnog značaja za cijelu Rumu. Danas je u prilično lošem i zapuštenom stanju i to je još razlog više da se za nju borimo, da je povratimo i obnovimo, kaže predsjednik HKPD »Matija Gubec« Milenko Kulušić

Razgovor vodio: Nikola Jurca

Ovih vreljih ljetnih dana dogodilo se nešto što je poprilično uznemirilo ali i revoltiralo hrvatsku nacionalnu zajednicu u Rumi. Naime, bez ikakve prethodne najave i bilo kakvog nagovještaja, Sektor za materijalne resurse pri Ministarstvu obrane Republike Srbije u okviru master plana na svom web siteu objavilo je prodaju, kako su ga oni nazvali, »Kluba Vojske na parceli od 0,1197 ha, površine objekta 625m2« iako se tu zapravo radi o nekadašnjoj zgradi Hrvatskog doma u Rumi, koji je 1957. godine dan na korištenje tadašnjem Tajništvu za narodnu obranu, a za čiji je povrat po osnovi Zakona o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine, blagovremen zahtjev uputio HKPD »Matija Gubec« iz Rume kao jedini pravni sljednik hrvatskih udruga koje su dom svojedobno gradile. Ova događanja vezana za zgradu Hrvatskog doma povod su za razgovor s predsjednikom HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume Milenom Kulušićem.

Što se točno dogodilo u proteklih nekoliko dana u Rumi?

Ironija u cijeloj ovoj priči je da je do svega ovoga došlo sasvim slučajno. Nebveznim ulaskom na site Ministarstva obrane - sektora za materijalne resurse, vidio sam kako je dotična ustanova svojim master planom dala na prodaju zgradu bivšeg Hrvatskog doma, za koji smo mi svojedobno podnijeli zahtjev za povrat Republičkoj direkciji za imovinu Republike Srbije, i to 12 listopada 2006. godine u skladu sa Zakonom o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine, a za što posjedujemo urednu potvrdu. Naglasio bih kako je sve to urađeno bez ikakve najave, s očitim namjerom da se ova imovina na netransparentan način otuđi prije najavljenog donošenja zakona o restituciji koji bi ovakve stvari onemogućio.

Kakav je sada pravni status zgrade Hrvatskog doma, je li zapravo Vojska Srbije danas njegov vlasnik?

Vojska Srbije je samo korisnik objekta, koji nikad nije ni bio

njen nego je, zaključkom Savjeta za društveni plan i financije NOO Ruma na sjednici od 15. srpnja 1957. godine, a na prijedlog Odjela za financije, predloženo NOO-u Ruma da donese rješenje i istovremeno preda zgradu Hrvatskog doma, kao neraspoređenog dijela imovine Kreditne hrvatske seljačke zadruge, za potrebe Doma JNA što je Narodni odbor općine i usvojio 23. srpnja 1957.

Vlasnik Hrvatskog doma je dakle bila Kreditna hrvatska seljačka zadruga?

Tako je. Ona je bila uknjižena kao vlasnik doma, ali pravo korištenja imale su i druge hrvatske udruge u Rumi - Hrvatska ratarska čitaonica (danas HKPD »Matija Gubec«) Hrvatska čitaonica, Hrvatski sokol ali i Hrvatsko pjevačko društvo »Jedinstvo«. Od tih odnosa danas je ostao samo HKPD »Matija Gubec« i time je ovo društvo i jedini pravni sljednik tih hrvatskih udruga, jer je sve vrijeme od izgradnje Hrvatskog doma do danas radilo bez prekida.

Kada je izgrađen Hrvatski dom?

Gradnja Hrvatskog doma u Rumi započeta je još 1907. godine, a završena 1912. godine na zemljišnoj čestici koju je za tu priliku, od vlastelinstva Pejačević, kupio Hrvatski sokol-društvo za tjelovježbe. Sredstva su prikupljana dragovoljnim priložima članova i prijatelja Sokola kao i uglednih Hrvata iz Rume, Golubinaca ali i iz Gospića i drugih gradova kao i amortizacijom i meničnim zajmom kod Prve hrvatske štedionice u Zagrebu. Akciju gradnju vodio je Hrvatski sokol koji je i uknjižen kao vlasnik zemljišta na kojem je izgrađen Hrvatski dom 10. listopada 1912. godine. Međutim, upis samog Hrvatskog doma u zemljišne knjige, zbog izbijanja

Prvog svjetskog rata, izvršen je tek 1925. godine. Kao vlasnik Hrvatskog doma uknjižena je Kreditna hrvatska seljačka zadruga koja je to bila sve do 1957. godine kada je dom dodijeljen vojsci, a i sama zadruga je prestala postojati.

Kakve ste mjere poduzeli povodom novonastale situacije? Kome ste se obratili za pomoć?

Odmah nakon saznanja za sporni pokušaj prodaje dopisima su i neposrednim kontaktima o svemu obaviješteni predsjednik Općine Ruma Goran Vuković, predsjednik Skupštine općine Ruma Nenad Borović, Hrvatsko nacionalno vijeće, a upućena je i žalba i Ministarstvu obrane i Republičkoj direkciji za imovinu. Slaven Bačić mi je ispred Hrvatskog nacionalnog vijeća obećao svu moguću pomoć i podršku da se pokušaj ove nezakonite prodaje spriječi, a očekujem i reakcije kako općinskih tako i pokrajinskih i republičkih tijela kako bi se ova »greška« ispravila. O svemu ovome sam dao i izjavu na RTV Vojvodini i očekujem da i mediji u cijeloj priči odigraju svoju ulogu.

I na kraju, što zapravo Hrvatski dom znači za Hrvate u Rumi, ali i za Rumu u cijelini?

Najkraće, znači puno jer je riječ o jedinstvenom arhitektonskom zdanju, projekt po kojem je rađen Hrvatski dom je projekt Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku, od kojeg se svojedobno, zbog nedovoljne prostranosti odustalo. Zgrada se nalazi pod zaštitom Zavoda za zaštitu spomenika kulture i od ogromnog je i kulturnog i povijesnog značaja za cijelu Rumu. Danas je u prilično lošem i zapuštenom stanju i to je još razlog više da se za nju borimo, da je povratimo i obnovimo.

MIRELA STANTIĆ, »PRIMUS INTER PARES« HRVATSKE MLADEŽI BAČKE I SRIJEMA U ZAGREBU

Naši se studenti u Hrvatskoj svi poznaju i dobro surađuju

Premda se uvijek može bolje i više, zadovoljna sam realizacijom dosadašnjih aktivnosti. Naime, kako je većina članova Mladeži studentska populacija i kako naše aktivnosti miruju dok su ispitni periodi, do sada smo uspjeli održati sedam susreta, osnovali smo dramsko-literarnu sekciju i počeli rad na prvoj predstavi za koju tekst pišu sami članovi Mladeži

Razgovor vodio: Zlatko Žužić

Hrvatska mladež Bačke i Srijema, sa sjedištem u Zagrebu, organizacija je koja okuplja mlade podrijetlom iz Vojvodine koji žive u Republici Hrvatskoj i studente hrvatskih sveučilišta iz Vojvodine. Cilj je udruge bolje upoznavanje i rješavanje konkretnih i praktičnih problema s kojima se mladi susreću u novoj sredini, ali i čuvanje kulturnih vrijednosti svoga zavičaja.

S dr. *Mirelom Stantić*, inicijatoricom i predstavnicom ove najmlađe organizacije vojvođanskih Hrvata u Republici Hrvatskoj razgovaramo o Hrvatskoj mladeži Bačke i Srijema, o odlasku naših mladih na studij u Zagreb i njihovim problemima s kojim se susreću u novoj sredini, te o vječnoj dilemi nakon završetka

studija: ostanak u Zagrebu ili povratak u rodni kraj.

HR: Nedavno ste diplomirali na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Sjećate li se prvih dojmova pri dolasku u Zagreb, odnosno kako se osjećaju mladi iz naših krajeva u novoj sredini?

Bilo je doista teško otići od kuće, snaći se u novom gradu, u novoj sredini, među nepoznatim ljudima i, na neki način, biti suočen s »novim govorom«. Mučila me nostalgija, toliko jaka da sam nekoliko puta htjela odustati od svega. Međutim, kada je prošla prva, najteža godina, sve je bilo bolje. Tada je na studij u Zagreb došla i moja sestra, a ja sam u međuvremenu naučila i »govoriti«. Naime, nedovoljno znanje

hrvatskog jezika bio mi je ogroman problem, primjerice, nisam znala da je otopina – rastvor, ili stanična stjenka – ćelijski zid. Naravno da to sada izgleda smiješno, ali tada, pred prijamni ispit, to nije bilo tako i nimalo nije bilo jednostavno. Sada, kada je sve to iza mene, na taj period u mom životu gledam sasvim drugim očima. Mislim da je dobro što sam otišla, osamostalila se, naučila hrvatski jezik, stekla nova poznanstva i nove prijatelje. Onima koji sada prolaze kroz slično teško razdoblje, želim poručiti da budu strpljivi i uporni, jer svi smo mi to prošli, ustrajali i uspjeli.

HR: Postoji li i u kojoj mjeri međusobna suradnja studenata podrijetlom iz Vojvodine?

Iz subjektivnog doživljaja rekla bih da postoji dobra suradnja. Skoro se svi odmah upoznamo pri dolasku u Zagreb na studij. Kada sam ja stigla vlakom u Zagreb dočekala nas je na Glavnom kolodvoru *Marija Hećimović* iz Hrvatske matice iseljenika i nekoliko studenata. Skupa smo otišli do studentskog doma »Stjepan Radić« gdje smo dobili bonove za menzu. Kada smo se smjestili, studenti koji su bili na fakultetu koji smo i mi željeli upisati pokazali su nam Zagreb i put do fakulteta. Nakon položenog prijamnog ispita i upisa svi smo imali riješen smještaj u studentskom domu (preko redovitog natječaja u Studentskom centru ili Hrvatske matice iseljenika) i stipendiju. Tako je tada bilo, sve je bilo izvrsno organizirano. A danas, iskreno niti ne znam sve točno, ali znam da se puno toga promijenilo, budući da studenti

moraju imati riješene sve papire, polagati državnu maturu, prijamni ispit, nitko ih ne čeka na kolodvoru, ukratko, prepušteni su sami sebi. Nakon upisa pitanje je hoće li dobiti smještaj u domu i stipendiju, što je svima nama izrazito važno.

Naravno da se mladi i dalje međusobno drže, ali činjenica je da postoji više grupica, odnosno nema mogućnosti kolektivnog upoznavanja kao prije. A upravo je to jedan od ciljeva i razloga osnivanja Hrvatske mladeži Bačke i Srijema.

HR: U vrijeme kada ste počeli studirati postojao je u Zagrebu Klub studenata iz Vojvodine. Jeste li i vi sudjelovali u njegovom radu?

Klub studenata Hrvata iz Vojvodine osnovan je u siječnju 2005. godine i još uvijek postoji. Osnovan je nakon što je 2001. zamro Klub studenata bačkih Hrvata i njegovo glasilo »KM press« (Kolo Mladeži press). Prvi predsjednik Kluba studenata Hrvata iz Vojvodine bio je *Tomislav Brejar*, zatim *Marko Skenderović*, a aktualni predsjednik je *Veran Pokorni*. Klub je organizirao tulum i tiskao glasilo studenata Hrvata iz Vojvodine i Crne Gore pod nazivom »HIV +« (Hrvati iz Vojvodine, a u plusu su Crnogorci). Tiskano je desetak brojeva u čijem sam pisanju i sama sudjelovala, a u većini brojeva je bila i neka od mojih pjesama. Tulum nisam organizirala, ali sam zato redovito tularila.

HR: Rekla si da su u listu objavljivane i tvoje pjesme. Kada si ih počela pisati, koliko ih imaš i planiraš li ih objaviti? Pjesme sam počela pisati još

u osnovnoj školi, a do sada ih imam pedesetak. Neke su objavljene u katoličkom listu »Zvonik«, spomenutim studentskim novinama »HIV +«, kronici HKPD-a Matija Gubec pod nazivom »Gupčeva lipa«, časopisu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu »Medicinar« i glasilu Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata »Zov Srijema«. Pjesma »Zbogom« je uglazbljena i izvedena na Festivalu bunjevački pisama 2005., a pjesma »Krvavi znoj« na »Hosana festu« 2006. Budući da pjesme piše i moja sestra Sanela želja nam je u budućnosti izdati zajedničku zbirku.

HR: Kako si došla na ideju okupljanja mladih koja su kasnije prerasla u Hrvatsku mladež Bačke i Srijema?

Ideja je polako nastajala. Počelo je sasvim slučajno kada je u zdravstvenu ambulantu u kojoj sam bila na praksi došao jedan stariji gospodin, naš pacijent. Dok je govorio prepoznala sam poznati naglasak, a kada je doktorici poklonio čestitku od slame znala sam da smo s »iste strane«. Tako sam upoznala dr. *Luku Štilinovića*. Malo smo »divanili« i on me je pozvao na druženje u zagrebačke prostorije Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata. Odazvala sam se pozivu na druženje na kojem je bilo prisutno više članova tih udruga, a slavile su se Materice. To su meni bile prve Materice od kada sam došla u Zagreb i osjećala sam se krasno, bila sam »među svojim«. Poslije smo se dr. Štilinović i ja dogovorili da pokušamo organizirati druženje isključivo za mlade. I tako je sve počelo, slučajno, iako mislim da u životu ništa nije slučajno. Prvi put smo se okupili 18. travnja 2010. godine.

HR: Kada ste institucionalizirali ta vaša okupljanja?

Nekoliko naših prvih susreta, 18. travnja, 16. svibnja i 28. studenoga prošle godine, bila su spontana, prava prijateljska druženja, a kako se broj studenata iz naših krajeva i mladih koji sada žive u Zagrebu povećavao svakim našim novim susretom, odlučili smo napraviti novi organizacijski iskorak i te zajedničke susrete podići na višu kvalitativnu razinu te im odrediti oblik i formu. Naime, prigodom dotadašnjih su-

sreta nametnula se potreba institucionalizacije naših okupljanja, a samim tim i uobličenje želja i njihova brza realizacija, te smo se 9. siječnja ove godine odlučili organizirati kao nova zajednica, izabrati svoje predstavnike i donijeti okvirni program rada. Nakon kratke rasprave i predloženih nekoliko imena jednoglasno je odabrano ime Hrvatska mladež Bačke i Srijema, a odlučeno je da članovi udruge mogu biti srednjoškolci, studenti i mladi radnici u Republici Hrvatskoj.

HR: S obzirom na činjenicu da si inicijatorica tih susreta, mladih izabrana si za prvu predstavnicu, »primus inter pares« Hrvatske mladeži Bačke i Srijema. Tko je, uz tebe, još u vodstvu udruge?

Osim mene za ravnopravne predstavnike Hrvatske mladeži Bačke i Srijema izabrani su i *Josip Čović*, *Luka Tadijan* i *Stanislav Prčić*. Međutim, htjela bih naglasiti kako našu predstavničku dužnost shvaćamo isključivo kao »prve među jednakima«, jer

osnovali smo dramsko-literarnu sekciju i počeli rad na prvoj predstavi za koju tekst pišu sami članovi Mladeži.

Kako bi ti redoviti susreti bili zanimljivi i privlačni, prije svega nama samima, odlučili smo organizirati seriju predavanja o zaslužnim Hrvatima koji su ostavili dubok trag u hrvatskoj povijesti, a koji su, izravno ili neizravno, povezani s Vojvodinom. Prvo u toj seriji predavanja održao je mladi povjesničar i sociolog Mario Bara o jednom od najznačajnijih hrvatskih političara koncem XIX. i početkom XX. stoljeća, vodi Hrvatske seljačke stranke *Stjepanu Radiću*, dok je prof. *Đuro Vidmarović* održao predavanje o vlč. *Aleksi Kokiću*, književniku i pjesniku, koji je u svom kratkom životu ostavio neizbrisiv trag u hrvatskoj kulturi.

Organizirali smo projekciju dokumentarno-igranog filma »Đuga« redatelja *Rajka Ljubića* i scenarista dr. *Luke Štilinovića*, kao i tečaj hrvatskog jezika koji vodi *Martina Knežević*, prof.

Tavankučanka u Zagrebu

Dr. Mirela Stantić rođena je 7. svibnja 1985. u Subotici, a do svoje 19. godine živjela je u Donjem Tavankutu. Bila je aktivna članica folklornog odjela HKPD-a »Matija Gubec« te aktivna u župi Srca Isusovog. Tijekom osnovne škole koju je završila u Tavankutu nastupala je u mnogim predstavama i počela pisati pjesme. Srednju medicinsku školu završila je u Subotici, a nakon toga Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Trenutačno u glavnom gradu Hrvatske odraduje pripravnički staž.

Mirela ima dvije mlađe sestre, koje također studiraju u Zagrebu. Sanela je studentica Pravnog, a Maja Učiteljskog fakulteta. Brat Grgo ide u osnovnu školu u Tavankutu i živi s roditeljima. Otac Stipan i majka Eržebet bave se poljoprivredom i proizvodnjom mlijeka, a svoju su djecu naučili živjeti skromno te da se jedino radom i upornošću mogu ostvariti željeni ciljevi.

mi bez pomoći i suradnje ostalih ne možemo, a u krajnjoj liniji i ne želimo napraviti ništa. Dakle, samo timskim radom i zajedništvo možemo ostvariti željene rezultate.

HR: Hrvatska mladež Bačke i Srijema postoji već više od godinu dana, jesi li zadovoljna dosadašnjim aktivnostima?

Premda se uvijek može bolje i više, zadovoljna sam realizacijom dosadašnjih aktivnosti. Naime, kako je većina članova Mladeži studentska populacija i kako naše aktivnosti miruju dok su ispitni periodi, do sada smo uspjeli održali sedam susreta,

hrvatskog jezika, a težište predavanja je na razlikovnom rječniku hrvatskog i srpskog jezika.

Uoči najvećeg katoličkog blagdana Uskrsa, profesorica engleskog jezika i diplomirana etnologinja *Biserka Jaramazović* održala je predavanje o uskrsnim običajima Hrvata Bunjevaca i Srijemaca, a u prostorijama u kojima se sastajemo uredili smo i kutak za mlade s našim fotografijama te osmislili naš logo. Zahvaljujući Zajednici protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, koja nam je pokrila sve putne troškove, organizirali smo za svoje članove 7. svibnja ove

godine jednodnevni izlet u Nacionalni park Plitvička jezera, a nedavno smo za blagdan sv. Petra i Pavla, u povodu završetka akademske godine, organizirali u crkvi sv. Petra u Zagrebu sv. misu zahvalnicu za naše članove i ostale Hrvate iz Vojvodine.

HR: Koja je tema predstave za koju tekst pišete sami?

Tema predstave je svima vrlo bliska, radi se o realnoj životnoj situaciji u kojoj mladi zaljubljeni par podrijetlom iz Vojvodine završava fakultet, dolaze im roditelji na promociju i saznaju da njihova »mala« kći već ima momka – Šokca, a njegovi roditelji su iznenađeni činjenicom da njihov sin nema curu Šokicu, kao što su oni očekivali, već Bunjevku. Dakako, za tu roditeljima »problematičnu« situaciju mladi ne haju nego imaju svojih prećih briga, nalaze se pred velikom životnom odlukom – ostanak u Zagrebu ili povratak u rodni kraj.

HR: Kako u budućnosti vidiš Hrvatsku mladež iz Bačke i Srijema i koje će biti vaše aktivnosti u budućem periodu.

Nastavit ćemo se okupljati na redovitim druženjima koja su otprilike jednom mjesečno, dovršiti već započeti rad na našoj predstavi, a u planu nam je i obilazak zagrebačkog groblja Mirogoj, odnosno posjet vječnim počivališta zaslužnih Hrvata iz Vojvodine, naših istinskih velikana. Isto tako planiramo svake godine, pri kraju akademske godine, organizirati u crkvi sv. Petra u Zagrebu sv. misu zahvalnicu za naše članove i ostale Hrvate iz Vojvodine.

HR: Kao i u predstavi koju radite, i ti se nakon završetka studija nalaziš pred velikom životnom odlukom: ostanak u Zagrebu ili povratak u rodni kraj. Misliš se vratiti u Vojvodinu?

Ovo je najteže pitanje od svih, a svaki dan je drugačiji odgovor. Mnogi tijekom studija govore da će se vratiti, pa ostanu i obrnuto. Ja sam nakon fakulteta trebala odlučiti gdje ću stažirati i izabrala sam Zagreb. Tom sam odlukom zapravo htjela sebi dati još godinu dana vremena za razmišljanje. Drago mi je što sam tako postupila, jer su se u jednom trenutku sve kockice posložile i sve je postalo jasno. Želim ostati u Zagrebu.

DUŽIONICA 2011. SOMBOR

*I dao je Bog. Žetva je
završena. Slijedeći
vjekovnu tradiciju nas Hrvata
s ovih prostora kao zahvalu za
uspješno završenu žetvu
prinijeli smo na oltaru ovaj
kruh od novoga žita da ga
Bog blagoslovi. Naša
Dužionica je iz obiteljske
prerasla u društvenu
manifestaciju koju održavamo
po 77. puta za redom i
slavimo je s dragim nam
gostima i svim ljudima dobre
volje, rekla je bandašica Ceci-
lija Pekanović predajući kruh
gradonačelniku
Nemanji Deliću*

Sedamdeset i sedma po redu tradicionalna žetvena svečanost, zahvala Bogu za žito, kruh i plodove zemlje – Dužionica, u organizaciji HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, održana je u nedjelju, 31. srpnja. Uvod u centralnu proslavu bila je večer prije, u subotu 30. srpnja, kada je u Hrvatskom domu priređen kulturno-umjetnički program u kojem su sudjelovali domaćini i gosti iz Tolise u Bosni i Hercegovini.

DUŽIONICU NITKO NE TREBA SVOJATATI

Pozdravljajući nazočne, predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« Mata Matarić podsjetio je da Dužionica ne traje tek nekoliko dana, već da zapravo traje cijele godine.

»Dužionica ne traje samo ova dva dana. Ona traje od jesenas prošle godine, kada smo zasiljali prve količine žita i pratili hoće li nići, hoće li se smrznuti, hoće li korov izrasti, a za blagdan Svetoga Marka bili smo na njivama da to žito posvetimo. Čekali smo lijepo vrijeme pa

smo to zlato Vojvodine predali, ali još nismo prodali – pa što nam Bog da«, rekao je predsjednik društva te dodao, kako ovu svečanost nitko ne bi trebao svojatati.

»Dužionicu neki svojataju i kažu da je to samo bunjevački običaj, a da baš i nije običaj Hrvata. Mi smo prošloga tjedna bili na žetvenim svečanostima, odnosno Dužionici u Zaprešiću, pa sad vi vidite čija je to svečanost. Ne možemo lokalno posmatrati ovu zahvalu Bogu. Smatram da je to panonska Dužionica u kojoj i naše društvo aktivno sudjeluje. Sedamdeset i sedmi put mi se zahvaljujemo za plodove zemlje, stoga nitko nema pravo Dužionicu svojatati, ali je ima pravo slaviti«, naglasio je Mata Matarić.

Usljedio je program u kojem su se na pozornici smjenjivali domaćini i gosti iz Tolise. Gosti su izveli plesove i pjesme svoga kraja, ali i slavonske na-

rodne plesove, dok su domaćini pokazali bunjevačke i bačke narodne plesove. Za koreografiju je zaslužan Šima Beretić, a predstavili su se i najmlađi članovi folklorne sekcije, djeca predškolskog uzrasta, koju je za ovu prigodu pripremila Kristina Pekanović. U programu je sudjelovala i literarna sekcija, te pjevači pod ravnanjem Tereze Zujić. Publiku je najviše oraspoložio i svojim recitiranjem dobro nasmijao mali Radoslav Šolaja Karas. Urednik lista »Miroljub« Alojzije Firanj predstavio je novi, ovogodišnji treći broj, a pedeset i peti od početka izlaženja.

Pročelnik sportske sekcije Pavle Matarić predstavio je veslače koji će sudjelovati na 14. maratonu lađa na Neretvi. Njihova ekipa nosi naziv »Salašari somborski« i po prvi puta sudjeluju na ovoj utrci.

Pred sam kraj programa predstavili su se i ovogodišnji

bandašica i bandaš. To su Cecilija Pekanović i Petar Firanj, oboje iz Nenadića.

Sudionici i gosti Dužionice, sutradan, u nedjelju 31. srpnja, od devet sati počeli su se okupljati u Hrvatskom domu. U 10 sati slavljena je svečana sveta misa u crkvi Presvetog Trojstva. Predvodio ju je preč. Josip Pekanović u koncelecijaciji s karmelićaninom o. Bernardinom Vizmegom i župnikom župe Sveti Križ u Somboru vlč. dr. Marinkom Stantićem. Župnik je govorio nadahnutu propovijed vodeći se pri tom nedjeljnim evanđeljem, te je blagoslovio kruh kojeg su bandaš i bandašica donijeli.

PRIJAM KOD GRADONAČELNIKA

Nakon svete mise zaigralo se kolo na Trgu Presvetog Trojstva, a potom su sudionici ovogodišnje Dužionice pošli

do Županije, gdje ih je primio gradonačelnik *Nemanja Delić*. Njemu je kruh uručila bandašica *Cecilija Pekanović* i u ime bandaša i bandašice, HKUD-a »Vladimir Nazor« i u ime sudionika ovogodišnje svečanosti pozdravila riječima: »Poštovani gospodine gradonačelniče, vrijedne ruke naših risara i risaruša su i ove godine mukotrpno radile i žetvu privele kraju. Od sjetve do žetve, te iste žuljevite ruke mnogo su puta sklopljene molile Boga za snijeg, za kišu i za sunce. I dao je Bog. Žetva je završena. Slijedeći vjekovnu tradiciju nas Hrvata s ovih prostora kao zahvalu za uspješno završenu žetvu prinijeli smo na oltaru ovaj kruh od novoga žita da ga Bog blagoslovi. Naša Dužionica je iz obiteljske prerasla u društvenu manifestaciju koju održavamo po 77. puta za redom i slavimo je s dragim nam gostima i svim ljudima dobre volje.

Primite ovaj blagoslovljeni kruh od novoga žita kao simbol žetelačkih svečanosti kojega predajemo vama, gradonačelniku grada Sombora.«

Gradonačelnik se zahvalio na kruhu i vrijednim rukama pao-

ra. Također se zahvalio i na dugogodišnjem njegovanju ovoga običaja koji slavi rad, život i prosperitet.

»Mi Somborci oduvijek živimo na ovoj zemlji i od ove zemlje. Živimo pod ovim suncem koje nas sve jednako grije. Tako isto živimo i danas njegujući svoje običaje i poštujući običaje svih drugih. Žito je za nas simbol opstanka i postojanja na ovim prostorima. Žito se svake godine ponovno rađa zahvaljujući vrijednom radu naših seljaka – paora. Obilježavajući Dužionicu 2011. godine, njegujete lijep običaj koji slavi rad, život i prosperitet, a ujedno sve nas uvjeravate da možemo biti spokojni jer vaša tvornica pod vedrim nebom i dalje dobro radi. Najljepše vam se zahvaljujem na kruhu kojeg ste pripremili i ovdje ga podarili«, rekao je Nemanja Delić.

BUDITE HRABRI

Nakon prijama, sudionici Dužionice su uz pratnju tamburaša zaigrali i ispred Županije, a potom su svi zajedno pošli u Hrvatski dom, gdje je priređen ručak.

Nazočne u Hrvatskom domu prije ručka pozdravio je predsjednik HKUD-a domaćina Mata Matarić i još jednom napomenuo da nitko ne treba ovu manifestaciju svojatati.

I ove su godine u Somboru istoga dana slavljene dvije Dužionice, u organizaciji spomenutog hrvatskog društva i Udruženja građana »Bunjevačko kolo« iz Sombora. Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća je predstavio kampanju pred popis stanovništva 2011. godine u Srbiji koja je naslovljena »Izjasni se hrabro« te je pozvao hrvatsku nacionalnu zajednicu da se na popisu stanovništva izjasne za ono što jesu – Hrvati.

»Tužno je bilo vidjeti u crkvi i kod gradonačelnika dvije Dužionice, dva kruha, dvije bandašice i dva bandaša, jer sam siguran da svi pripadamo istom stablu. Bili ste hrabri devedesetih godina, bili ste hrabri i danas kada je trebalo u crkvi stajati s predstavnicima onih struktura zbog kojih smo bježali od mobilizacije i koji su bili na strani onih kojima se sada sudi u Hagu. Ostali smo hrabri i tada, ostali smo hrabri i danas.

I zato, izjasni se hrabro na popisu stanovništva: izjasni se da si Hrvatica, izjasni se da si Hrvat«, rekao je *Slaven Bačić*.

Nazočne je ohrabrila i konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš Pečkaj*.

»Tradicija, naši stari običaji, naš jezik, naša kultura, to je ono što se treba prenositi s pokoljenja na pokoljenje. To je ono što se čuva, kao što se čuva i ova naša Dužionica, ova svetkovina kruha i novoga života. Doista, budite hrabri i čuvajte ove naše običaje, čuvajte ih i za one koji dolaze iza nas. Trebamo uvijek misliti na prošlost, na ono što jesmo i što su bili naši stari, zbog toga što nam je bila zagarantirana i budućnost. Ne zaboravite da je ovo naša svetkovina i da će je slaviti i oni koji dođu iza nas«, naglasila je konzulica.

Pokraj spomenutih, svečanosti Dužionice su nazočili i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, predstavnici Hrvatske matice iseljenika, predstavnici Crkve i hrvatskih kulturno-umjetničkih društava i udruga.

Zlatko Gorjanac

I tebi sinko

Dala mi urednica zadatak da napišem nešto za tjednik. Kaže, ljetna je shema, pa ne bi bilo loše objaviti neki lakši tekst protkan humorom o dešavanjima u i oko hrvatske manjinske zajednice. Nije problem napisati, dešavanja i likova ima raznih, uskoro će biti izbrisan iz kaznenog zakona verbalni delikt, povreda časti i ugleda (hvala novinarskim udrugama i zastupnicima Skupštine) tako da mogu slobodno razmahnuti se. Problem je što je kod nas stanje uvijek ozbiljno, teško i složeno, što se može i vidjeti u tekstovima i na fotografijama u tjedniku »Hrvatska riječ«, gdje su sve osobe ukočene i mrtve ozbiljne (u skladu sa situacijom). Veselijih i raspoloženijih likova sam vidio na »virostašima« – bdijenjima.

Da bih bio siguran da će se većina čitatelja barem jednom nasmijati čitajući moj tekst, uvodim pravilo: tko se ne nasmije – mora uplatiti godišnju pretplatu na tjednik. Kako je dr. *Matija Evetović* pisao da su naši stari bili »zdravo teški na budelaru« (a po tom pitanju nije se puno evoluiralo), siguran sam da neće lako riskirati 20 eura i baciti se u trošak. Srećom (samo da ne bude previše digresija, jer će urednica upotrijebiti crveni flomaster), nisu se iseljavali u Ameriku, jer bi na divljem Zapadu poginuli prvi dan – kako su sporo potezali.

Elem, prije neki dan gledam TV (ne Big Brother – al' je nešto »moždar« i gore) i vidim – predsjednica Skupštine primila izaslanstvo Bunjevaca. Prvo od devetnaest priznatih nacionalnih manjina. Neka. Naše će doći na red kao dvadeseto. Kako? Pa »moždar« neki novi Zloba prizna Jedaje iz filma kao manjinu, pa će i oni prije naših

doći na red. Slušam uvjeravaju predsjednicu da su oni konstitutivan narod. Srećom sam ležao na Veroniki (ne to što ste pomislili, već na sobnoj garnituri), jer bih pao. Priznao ih Zloba kao nacionalnu manjinu, kao manjina formirali nacionalni savjet, novce kao takvi »dobivaju«, a sad se predomislili i hoće biti narod. I to konstitutivan. Od predsjednika Vlade traže novce kao manjina, a od predsjednice Skupštine traže status naroda. A kako ne znam da l' ovo dvoje »divane«, malo sam bio u nedoumici – znaju li oni za ovu ujdurmu? I hoće li onda vratiti novce koje su dobili? Pogledam u Ustav Srbije, kad tamo stoji: »Republika Srbija je država srpskog naroda i svih građana koji u njoj žive«. Nema drugog naroda, nema Bunjevaca. I kako sad da se taj problem riješi? Promjena Ustava? To teško ide. A da drugi postanu prvi? Nije da se ne radi na tom. I politički i znanstveno, jel' te? Neke sranke (da »prostitute« na izrazu) ih kao uzimaju u zaštitu (samo ne znam od koga), donose im naramke potpisa za upis u poseban popis dan uoči zadnjeg roka, neki doktori (ne pacijenti – čitajte pažljivije) drže im predavanja da su Bunjevci Srbi katoličke vjere, al' ne »virujem« da će to kod običnog bunjevačkog »svita« proći, što bi rekli – No passaran. Tu noć sam imao košmarne snove. Da l' od »bile« slanine od mangulice koja se topi u ustima (iako sam ženi obećao da neću večerati – pa slagao) ili od asocijacija na devedesete i priča o ustavu, manjini, većini, konstitutivnom narodu, autonomnim oblastima, balvanima na drumovima – ne znam. Al' iskreno, ujutro mi nije bilo svejedno kad sam pred »Subaticom« sustigao šleper s balvanima. 'Odanio' sam dušom tek kad je prošao obilaznicu (nezavršenu), buvljak i

skrenuo prema Kelebiju.

Čitam u tjedniku (i direktor čita svoje novine) o Takmičenju risara. Dobro je da Hrvati čuvaju svoje običaje i tradiciju, drago mi je da je bilo »tušta svita«. Prošle godine sam i ja bio i kosio u konkurenciji uzvanika (za one koji me ne znaju ja sam onaj s navijačkom kapom sa šahovnicom). Samo maliciozni su mogli reći da tamo nije bilo nijedno hrvatsko obilježje. A moja kapa? Čitam da je ove godine sve bilo OK, imamo »crno na bilo« (što je govorila moja pokojna baba) da svi znaju da je Dužijanca hrvatska i da ne trebaju spoljna obilježja, jer je bitna suština. Možda zato i nisam dobio pozivnicu, možda ravnatelj profesionalnih ustanova naše zajednice nisu nivo, a možda je kriva njihova tajnica... A žao mi je, ne zato što se nisam družio s ostalim uzvanicima (ionako ih često viđam), ni zato što nisam za risarski ručak »io debelu bilu slaninu od mangulice koja se topi u ustima« i kapulu (luk). Nisam toga željan bio ni u »ditiñstvu«, a kamoli sad, što se vidi po mojim gabaritima. U »ditiñstvu« smo slušali da je od slanine s kapulom bolja samo slanina s pomidorom (rajićicom, al' dok sazri pomidora slanina je pojedena). Meni je žao što nisam kosio.

Prošle godine sam kosio s dvije skupine i oba puta sam bio treći. Sportski sam podnio poraz, iako neki neobjektivni kažu da sam slavodobitnika, bivšeg gradonačelnika, optužio da je kosio duplo užu parcelu, a drugoplasiranog ministra savjetnika iz veleposlanstva da je krenuo s trećine parcele. Godinu dana sam se fizički, taktički i psihički pripremao za revanš – kad ono ništa od pozivnice. »Moždar« sam je mogao preko veze »ižicati« (portparolu Dužijance sam šef), al' se nisam htio nametati ili

Piše: Ivan Karan

da me netko optuži za zlouporabu službenog položaja. A i bilo bi nezgodno da jedan ravnatelj bude, a kolega ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata da ne bude, a nisam siguran da bih za njega mogao »ižicati« pozivnicu. A gostiju bilo raznih, s raznih strana. Čak i zanimljivih. Bilo je i zastava, i šajkača, i opanaka, i pozdrava »pomoz Bog junaci...« »I tebi sinko« – što reče baba u onom vicu o partizanima. Tako je to kad nitko ništa ne čita, a kod *Ive Andrića* ima priča o susretu dva svećenika, pravoslavnog i katoličkog, i njihovog razmišljanja kako da se pozdrave. I obojica kažu lijep narodni pozdrav – dobar dan. Ako iduće godine (ovaj tekst će biti žestok pritisak na organizatora) dobijem pozivnicu, doći ću ako postignemo kompromis: ja neću ponijeti kapu, a oni neka pošteno obilježe parcele za košenje.

A prošli i natječaji Grada Subotice za kulturu i informiranje. O kulturi već pisano, akteri se i dopisivali, razgovora u »četiri oka« nije bilo, iako je traženo (pa makar ostala zdrava samo tri). Naša NIU prošla na natječaju za informiranje. Doduše, nismo dobili koliko smo tražili i koliko je preporučilo nacionalno vijeće (nije ovo komunizam pa da se dobija po potrebama, jel' te), ovo je kapitalizam, i tko nam je svima kriv kad smo ga tražili.. A na primjedbe dokonjaka, koji kao ona dvojica matoraca s balkona iz Muppet Showa stalno nešto zvocaju, da se krije koliko je tko dobio novaca, da je prošle

PETAR BALAŽEVIĆ, DOPREDSJEDNIK IZVRŠNOG ODBORA HNV-A

Izjasniti se ponosno

Potrebno je ići s određenom vrstom afirmativne kampanje HNV-a pred popis stanovništva u Republici Srbiji i na taj način pružiti podršku svima onima koji se osjećaju Hrvatima i koji bi trebalo da se izjasne kao Hrvati

Kako ljeta odmiče bliži se popis stanovništva u Srbiji koji će se obaviti od 1. do 15. listopada. U tijeku je afirmativna kampanja Hrvatskog nacionalnog vijeća pred ovaj popis, a slogan kampanje je »Izjasni se hrabro«. Nakon nedavnog priloga subotičke YU ECO televizije s konferencije za novinare u prostorijama HNV-a u povodu početka ove kampanje, reagirao je Odbor HNV-a za praćenje povreda nacionalno-manjinskih prava Hrvata u Srbiji, ocjenjujući to izvještavanje kao jednostrano i iskrivljeno. Dopredsjednik Izvršnog odbora HNV-a i član predsjedništva Gradskog odbora Demokratske stranke *Petar Balažević* smatra da je na toj konferenciji za novinare predsjednik IO HNV-a *Darko Sarić Lukendić* jasno objasnio koji su razlozi za pokretanje i koji je cilj kampanje.

»Dakle, objašnjeno je što je cilj hrvatske zajednice u Srbiji pred buduću popis stanovništva, a to je da se što veći broj članova hrvatske manjinske zajednice izjasni o svojoj nacionalnoj pripadnosti, znači da se svatko tko se osjeća Hrvatima izjasni kao Hrvat. Ne mogu se složiti sa stavom predstavnice Bunjevačkog nacionalnog vijeća, koji je emitiran u tom

prilogu, da Hrvati ovom kampanjom pokušavaju nekakvu asimilaciju Bunjevaca. Ta naša subetnička pripadnost, to je moja privatna stvar, ali onaj tko se osjeća Bunjevcem, smatra da je Bunjevac i pri tome ne želi biti Hrvat, neka se slobodno izjasni kao Bunjevac, nitko to njima ne brani. Jednostavno, želimo ukazati na činjenicu da ukoliko se netko izjasni kao Hrvat Bunjevac neće biti svrstan ni u kategoriju Bunjevci, a ni u kategoriju Hrvati, nego u kategoriju 'ostali'. To nije politikanstvo, ni nekakav pokušaj asimilacije, nego prosto ukazivanje na notornu činjenicu. Znači u popisnoj listi neće biti milijun rubrika, a naravno da je stvar osobnog opredjeljenja kako će se tko izjasniti«, kaže Petar Balažević.

VAŽNOST KAMPANJE I ZBOG DISPERZIRANOSTI ZAJEDNICE

Glede predstojećeg popisa stanovništva u listopadu, Petar Balažević naglašava da je potrebno ići s određenom vrstom afirmativne kampanje HNV-a i na taj način pružiti podršku svima onima koji se osjećaju Hrvatima i koji bi trebalo da se izjasne kao Hrvati.

»Međutim, mislim da već sam start kampanje nije krenuo u

potpunosti kako bi trebalo, jer kao dopredsjednik Izvršnog odbora HNV-a nisam bio informiran kada će krenuti kampanja, kakav će biti izborni slogan, kako će se kampanja financirati i razvijati, a o tome nije informiran ni određeni dio vijećnika HNV-a. Što se tiče osiguranih 850.000 dinara iz proračuna HNV-a za ovu kampanju, nemam naravno ništa protiv toga da se utroše za tu namjenu, jer kampanju treba što uspješnije voditi. Možda je to i malo, možda je trebalo izdvojiti više sredstava, ali je o tome trebalo prodiskutirati, ja samo o tome govorim. Kada smo završili elektorsku skupštinu, kada je formirano naše Vijeće u ovom novom sazivu, moja prva izjava kao nositelja Hrvatske liste za europsku Srbiju je bila da oporbe neće biti i da se ne želim ponašati oporbeno u HNV-u, nego želim dati potporu svakoj dobroj ideji koja se bude kandidirala kao tema za raspravu na sjednici Vijeća. I upravo smo se tako i ponašali. Svo vrijeme smo se trudili biti konstruktivni. Znači, nismo opstruirali rad. Naglašavam da mislim da se kampanja treba raditi, ali treba sve vijećnike uključiti u ovu afirmativnu kampanju. Za mene nije bitno tko je u kojoj političkoj stranki, nego mi je

bitno prilikom rješavanja određene problematike u životu hrvatske manjinske zajednice, da se osjeća Hrvatima i da želi rabiti svoja manjinska prava. Velika je disperziranost naše hrvatske manjinske zajednice i to jest problem i pred popis stanovništva, te je i to jedan od razloga zbog čega treba agilno voditi ovu kampanju. Statistički pokazatelji ukazuju da Hrvati ne žive u samo dvije općine u Srbiji, što upravo ukazuje na spomenutu veliku disperziranost.

Postoji i problem što nama mladost odlazi 'trbuhom za kruhom', a oni koje se školuju u Hrvatskoj uglavnom se ne vrate ovdje živjeti i raditi, dok naši stari polako nestaju prirodnim putem i bojim se da smo u stagnaciji, mislim na našu brojnost. Činjenica je i da obitelji danas imaju jedno do dvoje djece, a ne kao nekad na salašima, kada su obitelji imale mnogo više djece. To su činjenice, a mislim da će se na predstojećem popisu u Srbiji pokazati da veliki broj Hrvata želi očuvati nacionalni identitet i da će se ponosno izjasniti o svojoj nacionalnoj pripadnosti.

Zvonko Sarić

godine sve objavljeno na sajtu, da je bilo javno potpisivanje ugovora sve sa slikanjem za novine i TV, mogu reći samo – nije to isto. Prvo, tek je prošlo dva mjeseca od toga i ako na sajtu grada nema rezultata

natječaja to je vjerojatno zbog kvara na serveru. Drugo, slikanja vjerojatno nije bilo jer smo se svi ugovili (ako još jedared napišem od debele bile slanine od mangulice koja se topi u ustima – bojim se da će čitate-

lji zgužvati stranicu tjednika) i direktori medija i »načelnik velikog grada mali Vice«. Kad odemo na godišnji odmor (ako nam potpišu rješenja – njemu Pere, a meni Vesna) bavit ćemo se rekreacijom, istesati zmijsko

tijelo i onda se slikati.

I za godišnji se treba pripremiti, sunčati se po malo da se tada ne izgori, jer ne moramo biti crni iako nam se, sudeći po Načrtu strategije razvoja medija, crno piše...

JOSIPA LISAC, PJEVAČICA

Živim po svome

*Lijepo je kad netko prepozna
da si specifičan,
poseban i karakterističan*

»Lijepo je biti ponovno u Subotici nakon 20 godina i nastaviti tamo gdje smo stali«, rekla je u nedjelju, 31. srpnja, na koncertu održanom na Ljetnoj pozornici na Paliću jedna od najznačajnijih pjevačica s prostora bivše SFRJ i jedna od najvećih predstavnica hrvatske glazbene umjetnosti – *Josipa Lisac*. Koncert pod nazivom »Živim po svome«, što je i naslov njezina posljednja albuma nastalog devet godina nakon njegovog prethodnika, održan je u okviru obilježavanja 100. obljetnice Dužijance.

Blizu tisuću posjetitelja uživalo je u starim i novim hitovima umjetnice izuzetnog glasa, koju su pratili izvanredni glazbenici.

Josipa Lisac nastupila je u našem gradu krajem 1990. godine u Sinagogi, a u posljednjih pet godina srbijanskoj se publici u dva navrata predstavila u Novom Sadu i Beogradu, te u Nišu i Šapcu. Međutim, prvi puta je bila na Paliću.

Hrvatska je diva svoj jučerašnji nastup započela arijom »Ave Maria« iz prve hrvatske rock opere »Gubec-Beg«, izvedene 1975. godine, u kojoj je dokazala svoj višestruki talent vrlo zapaženom i zahtjevnom ulogom djevojke Jane. »Ave Maria« do danas je ostala neizostavni dio njezinog koncertnog repertoara. Nakon nje, mnogobrojnu je publiku pozdravila s »Faljen Isus« i osvrnula se na pojam risara, Dužijancu i ikavski govor: »Risar. Risar je zapravo porisario žito i mi ove godine slavimo već 100. obljetnicu Dužijance. Zapravo to je zahvala za kruh, zahvala za hranu. Lijepo je kad se običaji održavaju, kad se zna puno više o tome. Putem sam shvatila da kada Dalmatinci dođu ovdje, bez problema mogu razgovarati i svi ih razumiju, jer je

sve 'lipo' i 'livo' i sve se fino divani«.

Boravak Josipe Lisac na samom sjeveru Bačke bila je prigoda i porazgovarati s osobom jedinstvenog i neponovljivog karaktera, koji je upravo i tajna njezina više od četiri desetljeća dugog uspjeha na glazbenoj sceni.

Kako doživljavate trenutačnu situaciju na hrvatskoj glazbenoj sceni i nalazite li svoje mjesto na njoj? U odnosu na neka prošla vremena, ima li nekih promjena?

Ja sigurno imam svoje mjesto, samo što je možda malo drugačije vrijeme. Osoba sam koja voli promjene, ali su nastale neke koje se meni ne sviđaju, možda malo jedna drugačija scena, jedna scena koja je kaotična, a ja nisam kaotična osoba, imam u sebi ideje, ideale i mir. Baš sam neka od mira, ne volim nervozu i profesionalna sam, tako da malo mi je ovo sad sve nešto na brzinu, pa kako je ritam života postao brži, sve je brže, jako se ljudi žure. Ponekada se osjećam kao da ja malo živim »slow motion«, kad usporedim to. Ali neka, jer je jako bitno imati svoj ritam u svemu.

Kada ste vi u pitanju, svakako su nezaobilazna tema modne kreacije u kojima se pojavljujete, vaše frizure i make-up koji ih prati. Jednostavno, sve što je na vama odskače od prosjeka, jedinstveni ste i izazivate pozornost. Je li to nešto što se vremenom pojavilo ili je to jednostavno odraz vašeg karaktera?

Mislim da je to odraz možda zaista mene same. Moja sestra se neku večer sjetila da sam u Opatiji, kada sam imala 18 godina, nastupila u debelim crnim čarapama, zvale su se grilonke. To je došlo u modu nakon otprilike 25 godina, a danas je to normalno i vidi-

Razgovor vodila: Ivana Petrekanić Sič
Foto: Marija Matković

te ih na modnim pistama i pozornicama. Ali meni tada nitko nije rekao da će to doći u modu, meni se to svidjelo. Prema tome, to je jedna sitnica, jedna slika, ali takve slike ti lijepiš i sastavljaš, a danas se to zove stilizacija. Znači, ja sam se već tada stilizirala. To je bila ideja, ali drugo je pitanje jesam li mogla uvijek i realizirati sve ono što sam si zamislila. Nisam mogla jer je bilo drugačije vrijeme i dok sam ja pronasla osobe koje će slično, ili možda još bolje razmišljati od mene, koje će se nasloniti na moju ideju i donijeti nešto treće, za to je trebalo proći neko vrijeme.

Smatrate li da je vaš duh previše zreo i nadograđen, pa ljudima treba više vremena da vas shvate i prihvate?

Ne, naprosto postoje ljudi koji, nije to da se kaže da su prije vremena, ja sam u svom vremenu uvijek, a zapravo – što je to vrijeme? Jednostavno postoji mentalni sklop koji nije isti kod svih nas. Mi smo različiti, svi smo različiti, a to što sam ja neku ideju razradila još prije 25-30 godina, a ti sad meni govoriš da si sad to ti napravio, to se zove kao »otkrivanje tople vode«. Nisam ja ni onda »otkrila toplu vodu«, ja sam se vjerojatno naslonila na nešto što sam vidjela i što mi se svidjelo. Naprosto različito reagiramo i svi imamo svoje vrijeme u kojem progovaramo. Zbog toga što tako razmišljam bila sam i čudna, pa posebna. E pa sad, to je tak i tak je moralo biti i gotovo.

Vaši su koncerti uvijek jedinstveni. Sličan repertoar, a pjesme ipak u drukčijoj izvedbi. Isti je slučaj i sa scenskim nastupom. Pripremate se posebno za to ili vas jednostavno ponesu trenutni osjećaj, raspoloženje, doživljaj scene, publike? Upravo ovo drugo, i to je izuzetno bitno. Ja sam sad u

Subotici, prošli koncert je bio 11. srpnja u Osijeku, a 5. srpnja je bio u Šibeniku. Svaki put si u različitom gradu, jedan drugi dan je, jedno je drugo vrijeme, jedna je druga energija, ne može biti isto. Sam program, čak i da je ispisan isto, nije isto. Prvo, moje je razmišljanje da ljudi nisu došli slušati ono što imaju prilike čuti doma na CD-u. Oni su došli na koncert gdje se predstavlja nešto, da se malo igraš, gdje imaš jednu drugačiju energiju, drugačije raspoloženje, glazbenike koji različito sviraju. Ima puno ljudi koji me prate na sve koncerte, pa me pitaju kako je moguće da se nikada ne ponovim. To je stvar jednog unutarnjeg raspoloženja, energije, jedne igre i tog jednog prepuštanja.

Osim po outfitu, posebni ste i po svojem glasu. Vaše se ime nalazi u osnovnoškolskom udžbeniku za glazbeni odgoj, gdje se, kada se tumači pojam glasa, spominje uz imena Edith Piaf i Fredrika Mercuryja.

Lijepo je uvijek kada te se netko sjeti, kad netko primijeti, kad netko prepozna. Ne moram ja biti strašno ponosna, a zapravo mogu biti, jer jedna Edith Piaf je jedina Edith Piaf i s njom se Francuzi ponose. Jako sam ponosna što su ljudi ovdje to prepoznali. Edith Piaf je jedna velika zvijezda koja je šansonu pjevala sa svojim specifičnim glasom. Biti specifičan, to je to, biti poseban, biti specifičan, biti karakterističan, a to je bitno. Ako se to prepozna, nisu potrebne nikakve usporedbe, niti se to traži. Bitno je da netko prepozna što je kod osobe važno, posebno i vrijedno.

Vi prosto odišete strašću i kroz pjesmu i kroz interpretaciju šaljete puno emocija. Je li vam se to nekako i vraća?

Naravno, samo tako se i može

vratiti ako si iskren, i ono što znam reći – istina, istina, to je ono što mi stvaramo, što mi jesmo zapravo. Ne mogu ja sebe predstaviti u nekakvom drugačijem svijetu, ono što ja nisam. To se možda može, ali to je onda jedna uloga, onda ona traje koliko traje. Ali kad ti imaš zapravo svoj život kao nekakvu ulogu koju živiš, muziku u koju uživaš sebe i koju stvaraš i postavljaš, onda to traje. Ponekad nemam osjećaj gdje je pozornica, je li ona tamo gdje su svi prijatelji koji dođu, jer prijateljstva se stvaraju kroz glazbu, je li tamo pozornica ili je ovdje. Zapravo to je taj krug primanja i davanja. Ti daješ, ali istovremeno i primaš i dobivaš natrag. Kad osjetiš taj krug, onda je to odgovor na vaše pitanje. U svakom slučaju, moraš biti iskren, ne možeš kalkulirati.

Kakav je vaš karakter, kako biste opisali sebe?

Kako te drugi vide, to je jedno, a kako ti sebe vidiš, shvatiš da je to različito. Mislim da sam normalna osoba, nisam prepotentna, čovjeka želim doživjeti kao čovjeka, na nivou i uvijek ravno. Nikada ništa nisam potcjenjivala u životu, jer i ono gdje se najmanje nadaš, možeš pronaći nešto za sebe. Nikada nisam loše razmišljala, loše govorila o ljudima, ako su bili problemi, za mene nisu problemi, jer čim se može razgovarati o tome, oni to nisu. Mislim da sam u normalni, sasvim normalna, nisam zvijezda, nikada nisam željela biti zvijezda niti diva, al' da sam željela biti drugačija, jesam. Drago mi je da sam možda nešto uspjela na tom svom putu, da budem drugačija. I možda je to jedan inat. Ja sam osoba koja voli i rizik, volim se igrati, ne idem nasumce, ja znam što me čeka. Volim izabrati nekoga da sa mnom surađuje kod koga ne trče svi. Ako će svi lijevo, ja ću desno.

Buntovnica?

Možda buntovnica, to je prava riječ. Mislim da imam tog puno u sebi, da se zapravo bunim, ne želim se pomiriti sa situacijama. I kroz svoja djela želim pokazati da drugačije mislim. Jest buntovnost neka, dijete jedno, nisam izgubila to dijete u sebi, što mi je čak i drago. Imam 61 godinu, doživjela sam neke prekrasne kritike, ne one statue, jer ja imam jako puno Porina i svi su se iznenadili kad su čuli da ih držim na podu. Zašto ne bi bili tamo, pa police bi pale, toliko ih ima, kada bi ih poslagala na njih. Ali to nisu prave nagrade, one dolaze kad recimo jedan kritičar gleda koncert i kaže »Hvala vam što usprkos svim godinama, vašem iskustvu, još uvijek toliko želite, što još toliko hoćete«. Kad mi netko kaže da sam iskusna, to je za mene uvreda. I rutina me smeta. Svaki put je nešto drugačije, svaki put je druga energija i stalno se taj krug ispočetka odvija, a to mene veseli na neki način.

Osoba ste koja vjeruje u ljubav i dokazali ste da srce može pripadati samo jednom čovjeku. To što ste sami ne znači i da ste usamljeni, ali što je to što vam ispunja srce i dušu, što vas čini sretnom?

Pa recimo i ovo što ste vi sada rekli, to je lijepo. Dobro, to se moglo prepoznati i iz mojih izjava, ali ja mislim da se to nekako i osjeća kroz glazbu. Ja to mogu zato što tako djelujem u javnosti. Kada se zatvorim doma, nitko ne zna što ja osjećam, kako prolaze moji dani. Ali oni se opet vide kada se pojavim negdje. Onda se vidi kakvi oni jesu, jesu li oni smireni, ili su uzurpirani. To svaka osoba nosi u sebi i pokazuje. Ja sam izuzetno zahvalna na svemu što mi je podareno i darovano, kako se sve to odvijalo, tako da ja moram biti sretna, zar bih ja trebala tražiti nešto više?

Natječaj za izbor najljepših pratioca bandaša i bandašice

Organizacijski odbor 100. Dužijance raspisao je natječaj za izbor najljepših pratioca bandaša i bandašice. Izbor će se održati u četvrtak, 11. kolovoza, s početkom u 20 sati na Trgu slobode, a zainteresirane djevojke i mladići stariji od 16 godina mogu se javiti na natječaj do 8. kolovoza u ured HKC-a »Bunjevačko kolo«, na broj telefona: 024/ 555-589.

»Mineko« o novom planu reorganizacije

Predstavnici kompanije »Mineko AG« predali su korigirani plan reorganizacije subotičke »Fidelinke«, o kojem se treba izjasniti odbor vjerovnika tog poduzeća. Osim isplate dijela vjerovnika, odnosno otkupa potraživanja, plan predviđa, kroz dodatnu dokapitalizaciju od milijun eura, osiguravanje obrtnih sredstava za nastavak poslovanja. Na taj način bi, u roku od najviše pet godina, sve obveze »Fidelinke« bile izmirene. Korigiranim planom predviđeno je poslovanje putem AD Kompanije »Fidelinka«, kako je to bilo i prije pokretanja stečajnog postupka, pri čemu bi matično društvo zakupljivalo kapacitete ovisnih društava Fidelinka – Mlinarstvo, Fidelinka – Tvornica tijesta, Fidelinka – Skrob i Fidelinka – Nekretnine, i organiziralo proizvodnju u njima.

Nove ulice u Đurđinu i Maloj Bosni

Predsjednik Skupštine Grada Slavko Parać i zamjenik gradonačelnika Pero Horvacki predali su mještanima Đurđina i Male Bosne 1300 metara novih asfaltiranih ulica. U Đurđinu su asfaltirane Bajmočka ulica i Subotička cesta u dužini od oko 700 metara, čija je vrijednost radova oko šest milijuna dinara. U Maloj Bosni asfaltirana je pola kilometra duga Ulica Bečar atar, što je koštalo oko četiri milijuna dinara. Radove je u cijelosti financirao Fond za kapitalna ulaganja Vojvodine, a izvođač je poduzeće Komgrad.

Rekonstrukcija vrelovoda

Radnici »Toplane« rekonstruiraju vrelovod na četiri lokacije u gradu: oko sinagoge, u Ulici Cara Lazara i okolici Tesline ulice, a u pripremi su radovi na Prozivci. U sljedećih mjesec i pol dana »Toplana« će vlastitim sredstvima zamijeniti oko 10 kilometara vrelovoda.

Mjesečne karte učenicima srednjih škola

Učenicima putnicima subotičkih srednjih škola mjesečne karte za putovanja rješavat će se u srednjim školama u koje su upisani, a učenicima koji iz subotičke općine putuju za Bačku Topolu, Kanjižu, Sombor ili Novi Kneževac, mjesečne karte za putovanje rješavat će se u Gradskoj upravi, Trg slobode broj 1, III. kat, ured 305, svakog dana počev od 23. kolovoza i to od 9 do 13,30 sati.

Za reguliranje prava treba priložiti: preslik osobne iskaznice, potvrdu škole o upisu i dokaz o pozitivnom uspjehu. Učenici slabog materijalnog stanja koji nisu u mogućnosti plaćati cijenu regresirane mjesečne karte, trebaju se obratiti Centru za socijalni rad općine Subotica, Alekse Šantića broj 27, za oslobađanje plaćanja udjela u cijeni mjesečne karte.

Deset godina Interetno festivala

Jubilarni 10. Interetno festival bit će održan od 22. do 26. kolovoza u organizaciji Mađarskog kulturnog centra »Népkör« iz Subotice, Kuće tradicije iz Budimpešte i Grada Subotice.

Jedna od najznačajnijih kulturnih manifestacija, Interetno festival započeo je 2002. godine kao skromna manifestacija u ulici ispred »Népköra« da bi godinama prerastao u jedan od najpopularnijih i najposjećenijih festivala u gradu, a također i u Vojvodini. Festival je internacionalnog karaktera, održava se u Ethnopolisu ispred Gradske kuće uz sudjelovanje predstavnika i njegovatelja izvorne glazbe i plesa iz cijelog svijeta (Argentina, Španjolska, Rusija, Venezuela, Sjeverni Cipar, Ukrajina, Rumunjska, Mađarska, Srbija). U koncertnom dijelu festivala nastupit će: Bakos Árpád Orchestra, Ansaml Ravnica, Juhász zenekar i Csík zenekar, a stalni dio programa, kao i ranijih godina, su sajam narodnih rukotvorina i specialiteti u Gastro-selu. U vestibulu Otvorenog sveučilišta bit će priređena izložba Ex Libris Interetno 2011, Foto izložba u Suvenirnici Gradske kuće, a dio programa su i Eko kutak - radionica i zanatske vještine radi očuvanja okoliša, te u organizaciji igraonice »Aranykapu« radionica za djecu »Tko se igra još?«.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »EXPRES - SERVIS« d.o.o Subotica, Dimitrija Tucovića br. 8, za Projekt: »LEGALIZACIJA« – dogradnja i nadgradnja stambenog objekta i izgradnja dva pomoćna objekta na Paliću na katastarskoj parceli br. 1705 ko Palić, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 5.8.2011 do 15.8.2011. godine, u vremenu od 10 do 12h. Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

OD 24. DO 27. KOLOVOZA U SUBOTICI ĆE BITI ODRŽAN 5. REGIONALNI SAJAM GOSPODARSTVA

Susret poduzetnika regije

Više od 80 posto kapaciteta sajma je popunjeno, za sada je siguran nastup gospodarstvenika iz Srbije, Hrvatske, Mađarske, i po prvi puta iz Slovenije, a još se očekuju potvrde iz Austrije i Rumunjske.

U Subotici će od 24. do 27. kolovoza biti održan 5. međunarodni i regionalni sajam gospodarstva. Kao i prijašnjih godina sajam organiziraju JKP »Subotičke tržnice« pod pokroviteljstvom Grada Subotice, te uz potporu Pokrajinskog tajništva za gospodarstvo AP Vojvodine i Regionalne privredne komore Subotica. U organizaciji sajma i privlačenju izlagača potporu su dali Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici i Veleposlanstvo Republike Mađarske, kao i poduzeće »Macline« iz Segedina. Ulaz na sajam, koji će biti održan u Dvorani sportova, bit će za posjetitelje besplatan, a posljednjeg dana sajma bit će osiguran i besplatan prijevoz.

»Ove godine sajam tematski predstavlja prehrambenu industriju grada, okolice i regije, zatim pokušavamo predstaviti proizvođače opreme za poljoprivredu, a želja nam je da ove godine prvi puta damo naglasak na predstavljanje aktivnosti poduzetnika. Smatramo da je to u ovom trenutku, kada je dosta otežano poslovanje, veoma zanimljiva mogućnost koja daje širi pogled za aktivnosti,

povezivanje gospodarstvenika i poduzetnika«, kaže *László Karai*, član Gradskog vijeća zadužen za gospodarstvo.

Nositelj nastupa hrvatskih gospodarstvenika na ovogodišnjem sajmu bit će Županijska komora Osijek u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom, Ministarstvom poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja RH i Generalnim konzulatom RH u Subotici. Konzulica-savjetnica u subotičkom Konzulatu *Vesna Njikoš Pečkaj* kaže kako u ovom trenutku ima 30-tak hrvatskih tvrtki koje su se odazvale pozivu za nastup na sajmu, a njima će se priključiti Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, te Grad Osijek i Turistička zajednica Grada Osijeka. »Zbog do danas velikog interesa hrvatskih

gospodarstvenika, u Hrvatskoj još uvijek traje prikupljanje prijava tvrtki za subotički sajam, tako možemo reći da će prostor koji će oni koristiti na sajmu sigurno biti isti ili veći od onoga koji smo imali prošle godine. Ove godine će biti zasigurno najveći nastup hrvatskih gospodarstvenika do sada u Subotici«, rekla je *Vesna Njikoš Pečkaj*.

Direktor JKP-a »Subotičke tržnice« *Bela Bodrogi* kaže kako je već preko 80 posto kapaciteta sajma popunjeno, a za sada je siguran nastup gospodarstvenika iz Srbije, Hrvatske, Mađarske, i po prvi puta iz Slovenije, te se još očekuju potvrde iz Austrije i Rumunjske. On je, osim besplatnog ulaza za posjetitelje, najavio i vrijednu nagradnu igru u kojoj će glavna nagrada biti toplovodni kotao,

te pozvao sugrađane da posjete sajam ističući da neki mogu pronaći i posao za sebe, jer nerijetko tvrtke žele otvoriti svoja predstavništva i traže zastupnike za Srbiju.

Zahvaljujući potpori Agencije za ulaganje i razvoj trgovine Mađarske, koja je vladina organizacija pod nadzorom nacionalnog Ministarstva za ekonomiju Mađarske, na sajmu u Subotici izlagat će 20 tvrtki iz Mađarske na 130 četvornih metara u dvorani i oko 200 na otvorenom prostoru. »Ovi gospodarstvenici dolaze s ciljem da nađu mogućnosti za zajednička ulaganja i razne oblike tehničke i trgovinske suradnje. Među brojnim predstavnicima na sajmu će nastupiti i Mađarsko-srpska trgovinska komora, na štandovima će biti predstavljena turistička ponude Mađarske, a jedan od izlagača bit će klaster koji objedinjuje veliki broj mađarskih tvrtki koje su već zastupljene ili žele suradnju s tvrtkama na prostorima cijele bivše Jugoslavije, Rumunjske, Bugarske, Grčke«, kaže *Siniša Kuktin*, direktor poduzeća »V-land«, koje je partnerska tvrtka organizatorima sajma.

S. M.

Mirko Kovač pod istragom u Austriji

Austrijski »Privredni list«, »Di Prese« i »Der Standard« objavili su proteklog tjedna tekstove u kojima obavještavaju javnost o pretresu kuća najodgovornijih osoba iz austrijske kompanije A-TEK, koja je vlasnik subotičkog »Severa«. Bankrot ove tvrtke prijavljen je 20. listopada prošle godine i treći je najveći bankrot u povijesti Austrije. Na meti državnog tužiteljstva je vlasnik tvrtke *Mirko Kovač* i vodeći ljudi kompanije, koji se sumnjiče za prijevare, lažni stečaj, nanošenje štete interesima vjerovnika i lažiranje bilanci. Subotičko Udruženje Solidarnost očekuje da

će naša država konačno zaštititi svoju imovinu i interese vlastitih građana, kao što je to učinilo tužiteljstvo Austrije, kaže se u priopćenju Solidarnosti.

Slovenci zakupljuju i »Žitoprodukt«

Poslije Subotice i Kikinde, slovenska tvrtka »Don don« zakupljuje i zrenjaninski »Žitoprodukt«. Dogovori o poslovno tehničkoj suradnji su u završnoj fazi, a nakon sjednice Skupštine dioničara »Žitoprodukta« i treća pekarna u pokrajini prijeći će najvjerojatnije u ruke slovenske kompanije.

OBITELJ TIKVICKI U SVOJOJ ZELENOJ OAZI MIRA, TIŠINE I STARINA NA BIKOVU SPAJA PROŠLOST

Vole salaš i čuvaju uspomene

Veliko je uživanje posjetiti salaš obitelji Tikvicki na Bikovu, gdje je sve u cvijeću, zelenilu, mirisu slame i konja i atmosferi poštovanja tradicije života na salašu i sjećanja na pretke. Svaki predmet, i uporabni i muzejski, potječe iz prošlosti, obnovljen je u sadašnjosti i čuva se za budućnost. Pod nadstrešnicom smještene su, a i koriste ih, obnovljene taljige, karuce, saonice i druga vozila iz prošlih vremena, u prostranom dvorištu pogleda privlače seljačka kola ispunjena cvijećem, tu su plug i đeram, »soba uspomena« ispunjena je fotografijama predaka i bijelim vezom, ispod prozora majkina preslica, na poljani konji... U svemu je s velikim poštovanjem sačuvana tradicija i nekoliko životnih priča. »Rođen sam na bikovačkoj pustari, na salašu moga pradjeda, djeda i oca. Naš salaš s pustare 'prenijet' je ovdje uz bikovački put 1978. godine. I moja supruga *Gabrijela* je rođena na salašu, također na

bikovačkoj pustari, na tromeđi Oroma, Šupljaka i Bikova, u obitelji Jaramazović. Obvezu brinuti o obiteljskom salašu preuzeli smo 2001. godine. Veterinar sam po profesiji, a u duši salašar, znam što je ta muka salašarska i seljačka, muka naših paora... Zanimaju me stari alati i oruđe koje se koristilo za obradu zemlje, volim konje a supruga cvijeće, i ovdje su te naše ljubavi spojene«, kaže Grgo Tikvicki, poznati subotički veterinar, specijalist za reprodukciju i umjetno osjemenjivanje domaćih životinja, osnivač, suvlasnik i direktor Veterinarske stanice »Veterinar«, predsjednik Veterinarske komore Srbije.

NJEGOVANJE VRIJEDNOSTI SALAŠA

Salaš je »otvoren« i u bržnost s kojom ga pazi obitelj Tikvicki, njihovi srodnici i prijatelji, imali su priliku uvjeriti se mnogobrojni gosti i posjetitelji iz ovog i drugih gradova i zemalja. Osim što je omiljeno

okupljalište obitelji, na salašu uz bikovački put održavaju se i stručni skupovi veterinarra, poslovni sastanci, posjećuju ga đaci, djeca iz vrtića i »Kolevke«, ovdje su snimani kadrovi za televizijske emisije o prošlosti, emisija o barjaktarima »Dužijance«, spot ansambla »Ravnica«, prikazane kazališne predstave i dokumentarni film »Evropa preko plota«, na salašu Tikvicki i okolnim njivama 2005. godine organizirano je natjecanje risara u okviru »Dužijance«... »Kada smo preuzeli obvezu da vodimo računa o salašu imali smo ideju da nam služi da se odmorimo, zabavimo, razodnodimo, ali i sačuvati vrijednosti salaša na nekoliko načina. Jedan od njih je da smo prikupili i obnovili predmete koji su od naših predaka ostali. Ali željeli smo sačuvati i dušu salaša, i vrijednost koju su na salašima negovali, a to je da salaš nije bio samo mjesto stanovanja, nego i otvorena mala živa prirodna oaza, na salaš je uvijek svatko mogao svratiti«,

govori Grgo Tikvicki o mjestu i prostoru u koje ulažu mnogo ljubavi, truda i energije, s najbližima. »Željeli smo salašu vratiti život jer je bio sam i napušten. Željeli smo to zbog obitelji i djece, da imaju kontakt sa zemljom, prirodom, stokom, da znaju što je život, što je trud, što je rad, što je red, što može, što ne može ... Djeca su zavoljela salaš iako nisu rođena na salašu, postao im je značajan i važan, i ne samo njima nego i njihovim prijateljima.«

OST, SADAŠNJOST I BUDUĆNOST

*Grgo i Gabrijela Tikvicki na salašu na Bikovu prikupili su stare fotografije, pokućstvo i predmete iz prošlih vremena, oruđe za rad koje se nekada koristilo, kočije, opremu za konje i mnoge druge drage uspomene sačuvane iz obitelji Tikvicki, Jaramazović, Šokčić i Kujundžić iz kojih potječu, obnovili ih i postavili za nezaborav * Ljubav prema podrijetlu, salašima na kojima su odrastali i salašarskom životu i vrijednostima prenose i na svoje potomke, a uz obitelj ovdje uživaju i brojni gosti, prijatelji, poslovni suradnici*

NIJE SAMO ALBUM, NEGO SOBA USPOMENA

Na salašu postoji »soba uspomena« koju je s posebnom pažnjom i poštovanjem uredila Gabrijela Tikvicki prikupljajući fotografije i drage uspomene na svoje i muževljeve pretke. »Sve što vidite su obiteljske stvari pokupljene od teta, majki, dida, od obitelji Tikvicki, Jaramazović, Šokčić i Kujundžić. To su četiri obitelji iz kojih smo potekli Grgo i ja. Poželjela sam da ostavštinu naših predaka pokupim na jedno mjesto da bi i našoj djeci mogla sačuvati i pokazati što je što«, kaže Gabrijela Tikvicki u prostoru čiji su zidovi ukrašeni fotografijama s vjenča-

nja, pričesti i drugih svečanih događaja iz nekoliko generacija i nekoliko obitelji predaka. Za svaki detalj, fotografiju, predmet vezana su sjećanja i priče iz života Gabrijelinih i Grginih predaka. Na stolu starijska lijepa boca s čašicama u kojoj je Gabrijelin djed 1922. po običaju ponio rakiju proseći svoju buduću suprugu, stolnjaci vezani u obitelji, sa slikama sačuvani su i ukrasi za kosu koje su mlade nosile na vjenčanjima... Tu je i kolijevka korištena u nekoliko generacija, a iznad nje i fotografija snimljena na Galiciji u Prvom svjetskom ratu koja danas podsjeća obitelj na žrtve bližnjih i životne događaje koji su određivali budućnost familije. Povijest obitelj iz kojih su potekli i koju

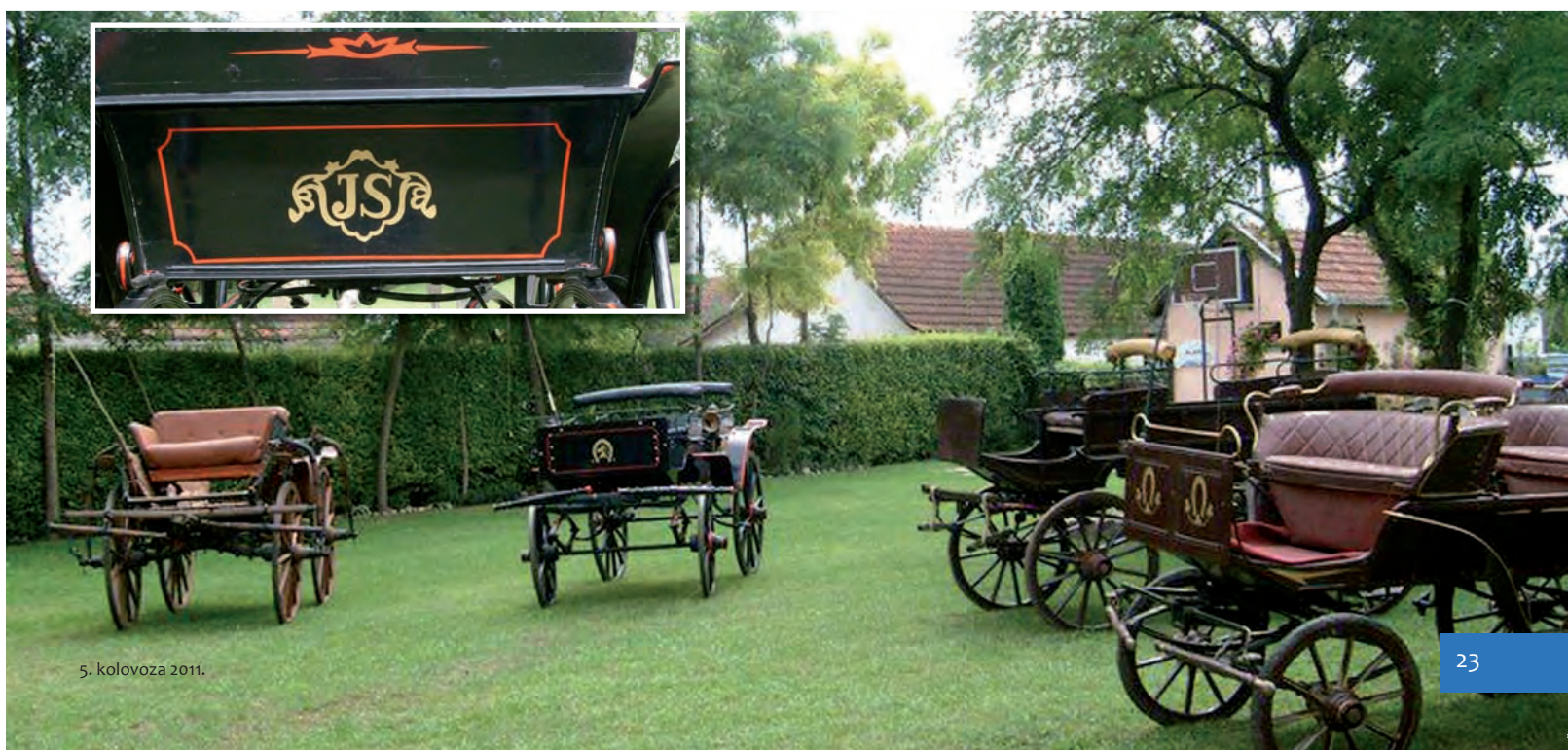
Gabrijela i Grgo Tikvicki u dijelu 'sobe uspomena'

su im kazivali stariji, Gabrijela i Grgo Tikvicki čuvaju u sjećanjima, ali i u predmetima kojima su okruženi, i poštovanje prema tradiciji i precima prenose i na potomstvo.

Gabrijela i Grgo imaju četvero djece, sina *Maria*, blizance *Marinu* i *Marka*, i najmlađeg sina *Marina*, unuku *Martinu* i unuka *Filipa*.

Katarina Korponaić

5. kolovoza 2011.

FELJTON: SVADBENI OBIČAJI U SRIJEMU (III. DIO)

Piše: Dario Španović

Običaji na dan vjenčanja

Na vjenčanju nevjesta je gledala da prva stane pred oltar, da prva »očepi« mladoženju ili izađe iz crkve vjerujući da će takvim postupcima steći prednost nad mužem.

Nakon što su svi dogovori za svadbu postignuti i svi gosti pozvani posljednji običaj prije vjenčanja održavao se večer prije svadbe. Kod mladoženje i kod mlade održavale su se momačka i djevojačka večer gdje je dolazila najbliža rodbina, prijatelji i kumovi. Djevojke su kitile kuću cvijećem, uređivale ružmarin i kitile mladoženjin šesir, dok se mladoženja »opraštao« s momačkim životom. Na kraju večeri odabrani mladoženjin prijatelj odlazio je kod mlade u kuću noseći vjenčanicu, hranu i piće za sutrašnji ručak, i on se nazivao rani gost. Rani gost je ostajao da noći u mladinoj kući pazeći da mlada ne pobjegne i sutradan je dočekivao mladoženju.

ODLAZAK PO MLADU

Po okupljanju svatova u mladoženjinom domu, kum naređuje kretanje po mladu. Prije polaska roditelji pred kumom blagoslivljaju mladoženju. Svatovska povorka u Srijemu se kretala u određenom poretku svadbara, ljeti se išlo fijakerima, a zimi saonicama. U prvim kolima je kum s mladoženjom i svojom pratnjom, za njima kola sa starim svatom, zatim djeverom, zatim ide čauš pa ostali svatovi. U zadnjim kolima je išao otac sa kćerima, dok je majka ostajala kod kuće i dočekivala goste kad se završi vjenčanje. Prije nego što stigne mladoženja po nevjestu, običaj je da se nevjesta okupa te ih pričekava u vjenčanicu bez vijenca i obuće. U vodu u kojoj se okupala nevjesta stavljalo se aromatično bilje, zlatni novac i orasi, da bi nevjesta bila plodna, voda se prosipala

Svadbena povorka

pod neku plodnu voćku, a nevjesta je u cilju zaštite od uroka ispod vjenčаницe vezivala crveni konac. Nevjesta je obučena u vjenčanicu zajedno sa svojim prijateljicama čekala u posebnoj prostoriji u kući da dođe djever i upotpuni odjeću, jer djever donosi obuću, cvijeće i vijenac.

U nekim selima postojao je običaj da kad mladoženjini svatovi stignu pred nevjestinu kuću kapija bude zaključana, te je čauš preskakao i otvarao kapiju za ulazak svatova. Ispred sobe u kojoj se nalazi nevjesta stajao je njen brat i nije dozvoljavao pristup dok se ne plati otkup. Prvobitna cijena je obično jako velika te se duže vremena pogađaju, a često se izvodi lažna mlada. Djever nakon plaćanja otkupa mladinom bratu dobiva pristup nevjesti, predaje joj buket i obuva cipele.

VJENČANJE

Iz nevjestinog doma na vjenčanje se odlazilo u određenom poretku. Nevjestu na vjenčanje prati njen brat i djever. Mladoženja ide između kuma i starog svata, a poslije njih čauš. Ako bi u odlasku ili povratku s vjenčanja sreli druge svatove mlada bi obvezno pokrivala lice. Ako ne bi pokrila glavu i lice vjerovalo se da će jedna od te dvije mlade umrijeti te godine. Na vjenčanju je nevjesta gledala da prva stane pred oltar, da prva »očepi« mladoženju ili izađe iz crkve vjerujući da će takvim postupcima steći prednost nad mužem. Poslije vjenčanja u crkvi uvijek se kući vraćalo drugim putem da bi se izbjegli uroci koje je netko mogao baciti na mladence.

Poslije vjenčanja odlazilo se kod mlade na ručak. Ulazak u

dom poslije vjenčanja bio je preprečen koritom s vodom koje se zvalo »Dunav«, a postavljalo se na ulaznu kapiju i pokraj njega su stajale kuharice s kutlačama. Svatko je morao preći prijeko korita i ubaciti novac. Kum ili mladoženja prenosili su nevjestu preko korita. Novac ubačen u korito pripadao je kuharicama. Ručak u nevjestinom domu se završava prikazivanjem darova njene rodbine. Na rastanku mati svojoj kćeri, tj. nevjesti, daje pečeno pile ili pijetla i pogaču. To je »večera za mladence« koju oni za vrijeme svatova sami jedu.

DOVOĐENJE NEVJESTE U KUĆU MLADOŽENJE

Na odlasku iz mladine kuće svatovi idu u određenom poretku, prvi kuću napušta čauš koji krade pijetla iz kokošinca, vezuje ga za barjak i nosi ispred svatova. Dolazak svatova u mladoženjinu kuću propraćen je mnogim magijskim ritualima koje izvode mladoženjina mati i nevjesta. Prvi u mladoženjinu kuću ulaze stari svat i mladoženja, zatim kum s nevjestom, pa ostali. Kum po ulasku traži od svekra otkup za nevjestu. Dok se cjenkaju često okreće kola da bi, kao, vratio nevjestu. Dok je nevjesta u kolima svekra je posipa mješavinom raznog zrnevlja koje se nalazi u tanjuru ili situ. Nakon toga mlada baca sito na krov kuće i ako sito ostane na krovu i ona će ostati u kući, ako baca tanjur dobar znak je ako se tanjur razbije. Poslije isplate novca za mladu svekar ili vojvoda skidaju mladu s kola, a svekrva je širila platno od kola do praga kuće. Svekar je po platnu bacao novac koji su mladenci skupljali - smatralo se da tko više skupi novca bit će vredniji u kući. Platno se poslije toga skupljalo i poklanjalo čaušu (tkz. »čauške gaće«). Nakon uvođenja nevjeste nastavljala se večera, mladenci su jeli odvojeno hranu koju je mlada donijela iz svoje kuće.

PROSLAVLJENA DUŽIJANCA U MALOJ BOSNI

nego i zahvaljivati Bogu.

»Danas, u ovim teškim vremenima, kada nas netko nešto zamoli, kažemo da nemamo vremena i, kao Pilat, 'peremo ruke'. Nemojmo se bojati odgovornosti, koja za sobom povlači velike zasluge pred Bogom. Zato nam je Bog i povjerio zemlju, da budemo odgovorni, da budemo Njegovi suradnici u svemu. Koliko je samo njih danas trebalo doći i zahvaliti za kruh koji su skinuli s njiva i napunili ambare, ali su zaboravili tko im je darovao taj kruh i zaboravili malo napuniti i ambare svoje duše. Nažalost, često samo molimo 'Daj, Bože', ali postoji i molitva zahvalnosti Bogu za sve što nam se daruje, koju ne smijemo zanemariti. Također, treba reći da neki ljudi ne idu crkvu, jer su odrasli u vrijeme komunizma, pa tvrde da je sada već kasno za dolazak na misu. Međutim, kod Boga nikada nije kasno, ali se mora doista dogoditi jedan preokret u ljudskome životu«, naglasio je u svojoj propovijedi vlč. Josip Kujundžić.

Žetveno slavlje

Svečano misno slavlje predvodio je vlč. *Josip Kujundžić* iz Vajske, uz koncelebraciju mjesnog župnika vlč. *Lazara Novakovića*.

U prigodnoj propovijedi vlč. Kujundžić ukazao je vjernicima da molitva nije samo tražiti,

Vjernici župe Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni prošle su nedjelje svečanim žetvenim slavljem zahvalili Bogu za ovogodišnji urod pšenice. Proslava Dužijance započela je svečanom svetom misom u župnoj crkvi ukrašenoj novim žitom, gdje su mladi mještani u narodnim nošnjama, risari i risaruše, dočekali bandaša i bandašicu *Vladimira Temunovića* i *Sladanu Gabrić*, te malene bandašice i bandaša *Katarinu Ivković*, *Manuelu Stantić* i *Tomislava Đukića*. Oni su donijeli sliku od slame na kojoj je prikazan simbol obiteljskoga zajedništva, a koju

je izradila slamarka *Katarina Skenderović* iz Male Bosne.

Bogu se u nedjelju u Maloj Bosni zahvalilo za uspješan svršetak žetve i pjesmom župnog zbora i vjernika, a žetveno slavlje nastavljeno je navečer u prostorijama župe, gdje je održana akademija u sklopu koje su mladi župljani i VIS »Ritam vjere« priredili pjesničko-glazbeni program, a zatim je u dvorištu župe održano i tradicionalno Bandašićino kolo.

Marija Matković

KIPARSKA KOLONIJA U ERNESTINOVU

Oda slavonskom hrastu

Zahvaljujući naporima Ministarstva nedavno je u Ernestinovo vraćeno 38 umjetnina, ali to je tek kap u moru u odnosu na ukupna djela.

Bogatim kulturnim programom, svatovskim zapregama, polaganjem vijenaca na grob *Petra Smajića*, utemeljitelja kiparske kolonije, u Ernestinovu je svečano otvorena 38. kiparska kolonija, koja je ove godine okupila 11 kipara i 13 slikara koji će grubi, ali podatni slavonski hrast oblikovati u slavu Slavonije.

»Tema ovogodišnje kolonije jest Slavonija, široki okvir za umjetničko stvaranje, a u svima nama budi asocijacije na ljepotu Slavonije koju nosimo u srcu«, rekao je dožupan *Željko Kraljičak*.

Brojne posjetitelje, goste i sudionike pozdravio je i predsjednik udruge *Mato Tijardović*, jedan od osnivača ove lijepe manifestacije, zahvalio se umjetnicima na dolasku a općini i Ministarstvu kulture na logistici, te pozvao brojne posjetitelje i goste da idućih desetak dana redovito dolaze u ovaj Park skulptura, gdje će umjetnici stvarati neprolaznu ljepotu, svojevrstu odu slavonskom hrastu i Slavoniji opće-

nito. Ove je godine novina da sudjeluje čak desetak slikara iz Ernestinova, iz likovne radionice koju vodi *Saša Sermek*, i pet kipara, koji danas i ne žive ovdje ali su porijeklom Ernestinovčani.

Bila je ovo prigoda da se podsjetimo početaka kolonije iz davne 1973. godine na kojoj su sudjelovali: *Josip Bičanić*, *Adam Bogdanović*, *Čedomir Čizmić*, *Ivan Dermišek*, *Martin Hegedušić*, *Mato Generalić*, *Katica Vojković*, *Petar Smajić*, *Marijan Šimić*, *Siniša Težankić*, *Mato Tijardović* i *Vjekoslav Žnidarec*. Nakon smrti *Petra Smajića* ova kolonija nosi njegovo ime, pa iako se u životu sve mijenja, i vrijeme i ljudi, kolonija je opstala unatoč svim teškoćama.

NEPROLAZNE VRIJEDNOSTI

Čast otvoriti koloniju pripala je načelniku općine *Matiji Greifu*, koji je pozdravio umjetnike, goste i sve nazočne, i poželio umjetnicima da budu vrijedni

narednih dana. Naglasio je da je ovo mjesto već 38 godina domaćin istinskim umjetnicima koji ovdje stvaraju neprolazne vrijednosti, a ovo je prigoda da se u goste zovu svi ljudi dobre volje i pohvali im se što je sve u selu urađeno, teškim vremenima usprkos, ali i da svi skupa podijelimo umjetnički nemir koji se u ovom parku već osjeća i odolijeva kušnjama vremena, a duh stvaranja živi i potiče svakidašnjicu života prema neprolaznosti.

Istu je večer otvorena izložba Pet godina zajedništva, a iza ovog naslova kriju se tri vrsna kipara - *Mato Tijardović*, *Ivica Tolić* i *Rajko Srok*. Naime, proljetos je za Dan općine u Viškovu otvorena izložba duboreza koja svjedoči o zajedništvu umjetnika i naišla je na zanimanje tamošnjih posjetitelja, pa su već tada odlučili prenijeti ju u Ernestinovo.

Otvarajući ovu izložbu dr. *Antun Željko Živković*, kroničar zbivanja na ernestinovačkim kolonijama, istaknuo je da njihovi duborezi potvrđuju

njihovu umjetničku vrijednost a u tim djelima otkrivamo simboliku ljudskog dostojanstva. Poznavatelj ove umjetnosti odmah će prepoznati sakralne motive *Mate Tijardovića*, šokačku razigranost likova *Ivice Tolića* i umjetnost *Rajka Sroka*, koji prepoznatljive istarske motive preslikava u podatnom slavonskom hrastu.

UMJETNINE NISU VRAĆENE

Ivica Tolića, tajnika likovne udruge, zaduženog za prateća događanja na koloniji pitali smo što će se sve dešavati idućih dana. Na koloniji sudjeluje i konjička udruga Slavonije i Baranje iz Ernestinova vožnjom dvoprega i revijom svatovskih zaprega, bend MGM, tu je i koncert *Kiče Slabinca*, a sljedeće večeri i osječke Prve lige, nastupi KUD-ova *Šandor Petefi* iz Laslova i *Josip Šošić* iz Tenje, country večer grupe Smoky Rainbow, nastupi pjevačkih skupina iz Laslova, Ernestinova i Zrinski iz Osijeka, memorijalni turnir u malom nogometu i nastup popularnih zabavljača bač Roke i did Tunje uz tamburaški sastav Nesanica.

Tolića smo upitali i za sudbinu pokradenih umjetnina u vrijeme kada je Ernestinovo bilo okupirano, a žitelji prognani. Rekao nam je da je sve prikazano kao ratna šteta i da je kompletna dokumentacija dostavljena Ministarstvu kulture, a otuđeno je više od 500 umjetnina, među kojima 200-tinjak skulptura i 125 slika, ali i 176 djela koja su poklonjena Galeriji u Ernestinovu. Zahvaljujući naporima Ministarstva nedavno je u Ernestinovo vraćeno 38 umjetnina, ali to je tek kap u moru u odnosu na ukupna djela. Tu se misli na 85 iznimno vrijednih skulptura i čak 11 radova pokojnog *Petra Smajića*. Nažalost, kako vrijeme odmiče, Tolić je izrazio bojazan da su izgledi za povrat ukradenih umjetnina sve manji.

Slavko Žebić

BODROG FEST 2011. U BAČKOM MONOŠTORU

Predstavljanje monoštorske tradicije

Počevši od 2005. godine, druge subote kolovoza, u Bačkom Monoštoru održava se etno-festival Bodrog fest. Organizatori ove manifestacije su Mjesni ured i monoštorske udruge građana. Značaj ovog festivala ogleda se u očuvanju i promidžbi monoštorske tradicije i kulture, kao i prirodnih bogatstava sela.

Ideja o festivalu rodila se 2005. godine, s ciljem da se predstavi monoštorska tradicija kroz hranu, muziku i stare zanate, kako mještanima, tako i gostima iz drugih mjesta. Na veliko iznenađenje organizatora – veoma veliki broj gostiju je posjetio festival, a utisci posjetitelja bili su najbolji mogući. Tako se iduće godine krenulo s organizacijom s još većim entuzijazmom, a iskustvo je pokazalo da je taj entuzijazam potpuno opravdan, pa se, primjerice, prošlogodišnja posjećenost festivala procjenjuje na oko 12.000 gostiju.

ZABAVA POČINJE U PETAK

Bodrog fest tradicionalno počinje već u petak, ove godine je to 12. kolovoza, natjecanjem u kuhanju ribljeg paprikaša – »Bodroški kotlić«, gdje prijavljeni natjecatelji primjenjuju svoje tajne recepte u cilju spremanja najboljeg paprikaša. Uz glazbu lokalnih izvođača, zabava obično potraje do jutra. Kotlić organizira Udruga sportskih ribolovaca »Šaran«. Glavnog dana festivala, 13. kolovoza, program počinje u

jutarnjim satima predstavom za djecu ispred knjižnice, pa će najmlađi imati priliku uživati u svom dijelu festivala. Organizator ovog dijela manifestacije je UG »Podunav«. Do podneva su već svi štandovi u centru sela namješteni i svi izlagači su već najljepše aranžirali svoje proizvode, pa posjetitelji mogu razgledati i kupiti neki od zanatskih proizvoda – rukotvorina, rakija, vina, kolača...

OTVORENJE RAPORTOM JOSIPA ĐIPANOVA

U 12 sati počinje službeno festival raportom Josipa Đipanova na njegovom vatrenom vrancu. Raport predaje gradonačelniku koji otvara Bodrog fest. Zatim slijedi parada fijakera i jahača, bira se najljepši, najveseliji fijaker i najbolje upareni konji, a i među jahačima biraju se najbolji. Obično je vrlo teško odabrati, pa žiri ima pune ruke posla, birajući među zapregama u kojima se voze tamburaši, djeca i žene u narodnim nošnjama... Nakon fijakerijade, slijede nastupi plesnih grupa. Oko 14 sati program na bini se stišava, a mnogobrojni gosti, kao i domaćini, tom prilikom mogu po vrlo pristupačnim cijenama degustirati tradicionalne gurmanluke – riblji paprikaš, perkelt, pečenu ribu, paprikaš od divljači, a da ne zaboravimo i čuvenu gibanicu s makom i orasima. Sve ove delicije pripremaju lokalni ugostitelji, koji se specijalno pripremaju za ovu priliku.

Nakon male pauze, program

I ove godine organizatori Bodrog festa vas pozivaju da osjetite duh tradicije ovog prelijepog sela, postavši njegov dio barem na jedan dan

festivala se u 16 sati seli u crkvu sv. Petra i Pavla, gdje nastupaju zborovi i solisti, a crkva odzvanja prelijepim glasovima. Na svečanoj bini u centru sela od 18 sati smjenjuju se folklorne grupe iz sela i okolnih mjesta, recitatori i glazbenici. U večernjim satima na bini nastupaju tamburaši, a do sada smo ugostili Zvonka Bogdana, Garavi sokak, Tamburaše Janike Balaža, Ravnice... U parku ispred knjižnice odvija se program za mladež.

Bitan aspekt Bodrog festa je i promocija prirode i Specijalnog rezervata Gornje Podunavlje, pa festival svake godine posjećuju i gosti i suradnici iz domaćih i međunarodnih organizacija za zaštitu prirode, kao što su: IUCN, WWF i Volonterski centar Vojvodine. Na Bodrog festu prethodnih godina održane su svečanosti otkrivanja ploče

Kapija Gornjeg Podunavlja, otkrivanje biste dragom prijatelju i suradniku Davidu Rederu iz WWF, kao i otkrivanje ploče IUCN site Green bealt-a.

Bodrog fest nosi naziv po srednjovjekovnom gradu Bodrogu na čijem se prostoru nalazi današnji Bački Monoštor. Priča o ovom gradu je obavijena velom tajne, jer nema materijalnih dokaza o njegovom postojanju, osim onih pisanih i ucrtanih na starijim mapama. Pretpostavka je da je grad nestao u dunavskim valovima, jer se nalazio na samoj njegovoj obali.

I ove godine organizatori Bodrog festa vas pozivaju da osjetite duh tradicije ovog prelijepog sela, postavši njegov dio barem na jedan dan, a nakon toga, sigurni smo da ćete se opet vratiti!

Zdenka Mitić

KUDH »BODROG« NA BALKAN FOLK FESTU U BUGARSKOJ

Statueta za zapažen nastup

Balkan folk fest je internacionalna manifestacija koja okuplja folklorne skupine, orkestre, skupine pjevača, zborove i plesne ansamble. Održava se već 14 godina, a petu godinu za redom. Ansambli i zborovi iz Srbije sudjeluju na ovom najvećem europskom festivalu. Godine 2008. sudjelovalo je 124 ansambala iz 14 država, u 2009. 161 ansambl i 27 zborova, a u 2010. godini 185 ansambala, 25 zborova, 14 orkestara i 11

plesnih ansambala iz 14 država. Ove se godine prvi put na kraju festivala dodjeljuju i nagrade, za najbolji ansambl 3000 eura i za najbolji zbor 1000 eura.

Festival traje od srpnja do sredine rujna, održava se u Bugarskoj, a nastupa se u četiri primorska grada u krugu od 15 km. Sudionici su smješteni u nekom od hotela, po simboličnim cijenama, a nastupi su svaki drugi dan navečer, na odličnim binama, na otvorenom. Prije nastupa održava se

defile izvođača, pa su prelijepe šokačke nošnje iz Monoštora plijenile pažnju sviju – od domaćina, do turista.

Marija Turkalj, do nedavno predsjednica monoštorskog KUDH-a »Bodrog«, prijavila je učešće KUDH-a na ovom interesantnom festivalu i organizirala ovo putovanje kao svojevrsnu krunu svog mandata. Trideset članova KUDH-a, od 12 do 70 godina starosti, krenulo je na put 23. srpnja i boravilo 7 dana u najprijetnijem primorskom gradiću u Bugarskoj – Kiten, koji se nalazi na obali Crnog mora, 55 km udaljen od grada Burgasa. Ovaj gradić zovu i gradom zabave, zbog velikog broja diskoteka, kafića, restorana i prodavaonica, a cijene su izuzetno povoljne. Članovi Bodroga bili su smješteni u hotelu »Paradizo«, koji je od samog centra grada udaljen svega dvije minute, a od mora 500 m. U periodu kada su bili na festivalu, osim njih, nastupali su i ansambli iz: Čačka, Prokuplja, Mladenovca, Bačke Palanke i Selenče, iz Republike Hrvatske ansambl iz Svete Nedjelje, kao i skupine iz Poljske, Češke, Slovačke...

Ne moramo naglašavati u kolikoj su mjeri šokačke nošnje bile zapažene na nastupima, dovoljno je reći da su odmah bili odabrani da nastupaju u teatru u gradu Carevo, gdje je nastup bio direktno prenošen i sniman. Članice pjevačke skupine za tu priliku su otpjevale svoje dvije kompozicije: »Klada« ili »Jedva čekam tave noći« i pjesmu »Dukatići zveče more, mene moja ljubav zove«. Žiri je bio oduševljen nastupom, podržao je držanje za izvornost kroz pjesme i običaje, a KUDH je dobio i statueta festivala na poklon, kao i zahvalnicu za sudjelovanje.

Na nastupima u gradovima Kiten, Primorsko, Lozanec i Carevo, KUDH se predstavljao izvedbama u trajanju od 20 minuta, od čega je 10 minuta bila izvedba običaja – »Kraljice« i 10 minuta pjevanja izvornih pjesama.

Prepuni utisaka članovi KUDH-a su se vratili s putovanja prezadovoljni domaćinima i organizacijom i kreću s daljnjim aktivnostima, među kojima su prve pripreme za Bodrog fest i Dužijancu.

Zdenka Mitić

OBRAZOVNA INKLUZIJA ROMA U OPĆINI APATIN

Od računala do užine

Za realizaciju programa »Obrazovanje za tebe, mene, nas - za sve«, u okviru projekta »DILS - Obrazovna inkluzija Roma«, apatinska općina je posredstvom Vlade Republike Srbije od Svjetske banke dobila više od 30 tisuća eura. Partneri općine u ovom programu su OŠ »Žarko Zrenjanin« Apatin, Predškolska ustanova »Pčelica« Apatin, OŠ »Ivan Goran Kovačić« Sonta i Romska NVO Kulturni centar »Bijeli golub« Apatin. Realizacija ovog programa traje 12 mjeseci. Dio u iznosu od 6300 eura dobila je i OŠ »Ivan Goran Kovačić« iz Sonte. Ovim sredstva bit će kupljen školski pribor i podmireni troškovi besplatne užine za 58 romske djece, a predviđeno je i opremanje prostora za njihov produljeni boravak u školi. »Ovaj program bit će stopostotno proveden, a svrha mu je generalno popravljivanje uvjeta školovanja romske djece. Odobrenim sredstvima pomoći ćemo roditeljima romske populacije pri upisu prvaša kupovinom pribora, planiramo održati nekoliko tematskih seminara i omo-

gućiti im besplatnu užinu. Poput ostalih učenika i mali Romi su uključeni u obuku za rad na računalima u okviru izbornoga predmeta informatika. Za organizaciju produljenog boravka romske djece od prvog do četvrtog razreda čekamo odobrenje Ministarstva obrazovanja i time će biti zaokružen dio programa koji se odnosi na našu školu«, kaže ravnatelj OŠ »Ivan Goran Kovačić« prof. *Zvonko Tadijan*. U OŠ »Žarko Zrenjanin« u Apatinu ovim sredstvima kupljeno je 25 računala, a trenutno se provodi obuka romske djece za rad na njima, u dvije grupe s po 25 učenika. Obuka svake grupe trajat će po 14 dana, a prijevoz djece od Romskog naselja do škole osigurala je općina Apatin. »Naša općina oduvijek je vodila računa o zadovoljavanju svih potreba pripadnika romske populacije. Uz sve to, nastojali smo i svu djecu iz naselja obuhvatiti obrazovnim sustavom. Danas se možemo pohvaliti činjenicom da 90 postotaka romske djece u našoj općini završava osnovno obrazovanje, a više od 30 postotaka završava i srednje škole. Cilj ovoga projekta je obuka romske djece na računalima, kako bi stvorila iste predispozicije za stjecanje novih znanja kao i kod ostale djece, jer je to osnovni preduvjet za njihovo napredovanje u procesu obrazovanja«, kaže zamjenik predsjednika općine Apatin *Miodrag Bakić*.

Ivan Andrašić

KRONOLOGIJA od 5. do 11. kolovoza

5. KOLOVOZA 1816.

Nakon što je u Čantaviru izgrađena crkva sa župnim domom, svećenik *Šimun Šebetić* izabran je za prvog župnika ovoga mjesta, koje je u to vrijeme, u statusu sela, bilo pod patronatom grada Subotice. Nešto kasnije, za bajmočkog župnika postavljen je subotički kapelan *Jakov Kovač*. Od 1816., kada je *Pavao Sučić* otišao za Kaloču, grad Subotica nije imao župnika bezmalo sedam godina i tek 1823. na ovu dužnost izabran je *Antun Šarčević*.

5. KOLOVOZA 1969.

Jugoslavenska rtv-mreža prikazala je igrokaz hrvatskog književnika *Matije Poljakovića* »Ode Bolto na ogled«, u izvedbi Drame na srpsko-hrvatskom jeziku subotičkog Narodnog kazališta-Népszínház.

5. KOLOVOZA 1998.

Nakladom neovisnog tjednika »Žig« objavljena je zbirka bunjevačkih (hrvatskih) narodnih priča pod naslovom »Pripovitke«, koju je sakupio i obradio književnik *Balint Vujkov* (1912.–1987.).

6. KOLOVOZA 1995.

Na XIV. festivalu amaterskog filma »Žisel« subotički autor *Zvonimir Sudarević* osvojio je svojim filmom »Na salašu« prvo mjesto i plaketu »Zlatni suncokret«.

6. KOLOVOZA 1998.

U povodu 120. godišnjice rođenja mons. *Blaška Rajića* Književni klub »Miroljub« je pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« priredio književnu večer posvećenu duhovničkoj osobi i književnom stvaralaštvu ovog istaknutog spisatelja, preporoditelja i crkvenog djelatnika.

7. KOLOVOZA 1714.

Ratno vijeće Carskog dvora potvrdilo je kapetana *Iliju Sučića* za zapovjednika vojne i civilne vlasti u Subotičkom vojnom šancu. Poslije njegove smrti kapetan je njegov sin *Jakov*, koji 1729. postaje nadkapetanom. Godinu dana kasnije za potkapetana postavljen je *Đuro Sučić*, a 1734. *Luka Sučić*.

7. KOLOVOZA 2003.

Prema odluci Kriznog štaba poljoprivrednika Subotice i okolice blokirani su međunarodni i magistralni putovi, kada su zastavljene kolone vozila bile i do 30 kilometara. Vlasti su putnicima, kojih je prema nekim procjenama bilo i do 15 tisuća, bile prinuđene doturati vodu u cisternama do okončanja prosvjeda.

8. KOLOVOZA 1759.

Premинуo je franjevac *Mijo Šišljaković*, a dvije godine kasnije i *Petar Lipovac*. Obojica su rođena početkom XVIII. stoljeća, i bili su predavači filozofije na podunavskim i filozofskim učilištima.

8. KOLOVOZA 1851.

Dnevno u Subotici umire od kolere oko 60 bolesnika. Vlasti su prinuđene unajmiti još dvije zaprege i novu osmoricu ljudi, kako bi se čim prije zbrinula i pokopala trupla preminulih. Na Bajnatu je formirano novo groblje i otvorena nova zajednička grobišta, potrebne dubine. Prije pokapanja tijela pokojnika natapana su vapnenim mlijekom.

8. KOLOVOZA 1997.

Objelodanjen je podatak da prema službenim podacima u Subotici živi oko 50 građana islamske vjere. Oni su svojedobno imali i svoje groblje, uni-

šteno u vrijeme izgradnje trafo-stanice na Karađorđevom putu, a također i džamiju (bez minareta) na mjestu današnje Robne kuće »Centar«, srušenu tijekom savezničkog bombardiranja Subotice u II. svjetskom ratu.

9. KOLOVOZA 1748.

Na sjednici Magistrata i Izabrane općine zaključeno je da se sudac *Tomo Rudić* i član Zaklete općine *Josip Vizi* upute kod mjerodavnih vlasti radi dodjele gradu stanovitih krunskih dobara, koja se očekuju već o prazniku sv. Mihovila.

9. KOLOVOZA 1873.

Pojavio se 2. broj tjednika »Subotički glasnik«, u podnaslovu označen kao novine za »prosvitu, zabavu i gazdinstvo«. Uredivao ih je *Kalor Milodanović*, a glavni suradnik, i javni mecena, bio mu je *Božidar Vujić*. Premda ovo glasilo izlazi subotom, ne zna se pouzdano kada se pojavio prvi broj, budući da je objavljen – nedatirano. Pretpostavlja se da je izašao iz tiska 1. ili 2. kolovoza.

9. KOLOVOZA 1995.

U HKC-u »Bunjevačko kolo«, u sklopu priredbi »Dužijanca '95.«, održan je simpozij o životnom putu i književnom djelu istaknutog subotičkog književnika *Matije Poljakovića* (1909.–1973.).

10. KOLOVOZA 1752.

Novcem iz gradske blagajne Svete Marije (Subotica), majstoru po imenu *Albert* isplaćeno je 48 forinti za ispečenih 24 tisuće cigala.

10. KOLOVOZA 1923.

Umro *Ivan Evetović*, svećenik, spisatelj, prevoditelj, istaknuti kulturni i javni djelatnik. Od 1902. Bio je zastupnik u

Zemaljskom saboru Ugarske, poslije I. svjetskog rata član je Privremenog predstavništva u Beogradu, a od 1921. postaje zastupnik u Ustavotvornoj skupštini Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Pisao je pjesme, pripovijesti, putopise, prevodio s francuskog, španjolskog, njemačkog, talijanskog i engleskog jezika. Rođen je u Aljmašu, 15. svibnja 1860. godine.

10. KOLOVOZA 1947.

Mimohodom radnika, poljodjelaca i građana glavnim gradskim ulicama, te živopisnim prikazima poljoprivrednih, pretežito ratarskih radova, od najstarijih vremena, te velikim mitingom u središtu Subotice, proslavljen je tradicionalni praznik žetve – Dužijanica.

11. KOLOVOZA 1456.

Prije 555 godina u Zemunu je umro od kuge subotički vlastelin i glasoviti vojskovođa *János Hunyadi* (*Janko Sibinjanin*), grof bistrički, tamiški župan, severinski ban, vojvoda Erdelja, kapetan Beograda (1444.–1446.) i regent Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva (1446.–1453.). Bio je otac *Matije Korvina*, možda najznačajnijeg hrvatsko-ugarskog kralja. Novi vlastelin utvrde i Zabatha postaje *Mihály Szilagyi*.

11. KOLOVOZA 1994.

U »Bunjevačkom kolu« održan je dvodnevni simpozij o književnom stvaralaštvu *Balinta Vujkova* (1912.–1987.), književnika, sakupljača, obrađivača i tumača hrvatskog, odnosno bunjevačkog narodnog stvaralaštva. Osim na teritoriju Jugoslavije, sakupljao je hrvatsku narodnu predaju u Austriji, Slovačkoj, Češkoj, Mađarskoj i Rumunjskoj.

Nagrada Bauer filmu »Tilva Roš«

MOTOVUN – Nagradu Bauer za najbolji film iz država bivše Jugoslavije na ovogodišnjem Motovun Film Festivalu dobio je srpski film »Tilva Roš« *Nikole Ležaića*.

Žiri je ocijenio kako je film istodobno »dokument i svjedočanstvo, protest i pobuna, formalno svjež, narativno inspirativan i etički dosljedan«.

Glavnu festivalsku nagradu »Propeler Motovuna« osvojio je debitantski igrani film »Bikova glava« mladog belgijskog autora *Michaela R. Roskama*.

Posebno priznanje žirija dobio je kanadski film »Domaći teren« *Stephanea Lafleura*, dok je filmu »Misija London« *Dimitra Mitovskog*, najgledanijem bugarskom filmu u posljednjih 20 godina, pripala Nepotkupljiva nagrada, koja se, u suradnji s Transparency International Hrvatska, u Motovunu dodjeljuje drugi put filmu koji na najbolji način tematizira problem korupcije.

Nagrada Fipresci, o kojoj je odlučivao međunarodni žiri filmskih kritičara dodijeljena je meksičkom filmu »Marta« redatelja *Marcelina Islas Hernandez*. Nagrada za najbolji kratki film pripala je američkom filmu »Mi odlazimo« *Zacharya Treitza*.

Tribina u Baču

BAČ – U subotu, 6. kolovoza, u franjevačkom samostanu u Baču UG »Tragovi Šokaca« iz Bača organizira tribinu: Veze bačkih Šokaca sa Šokcima Srijema, Bosanske Posavine i Srednje Bosne. Predavač je *Ivica Čosić Bukvin* iz Vrbanje.

Početak predavanja je u 19 sati.

Dužijance u Đurđinu i Ljutovu

ĐURĐIN, LJUTOVO – U Đurđinu se u nedjelju, 7. kolovoza, proslavlja mjesna Dužijanica. Svečana misa zahvalnica bit će služena u 10,30 sati u crkvi sv. Josipa Radnika. Svečana akademija bit će priređena u crkvi od 19 sati, nakon čega će u župi biti održano Bandašicino kolo.

Svečana misa u Ljutovu bit će služena u 18 sati, poslije čega će se održati prigodni program, te predstavljene knjige *Laze Vojnić Hajduka* »Obiteljska dužijanica« i *Alojzija Stantića* »Ris i Obiteljska dužijanica u subotičkom ataru«, nakon čega će biti održano Bandašicino kolo.

Predstavljanje fotomonografije bunjevačke nošnje

SUBOTICA – Revija bunjevačke nošnje te predstavljanje knjige »Fotomonografija bunjevačke nošnje«, bit će održana u nedjelju, 7. kolovoza, u Velikoj vijećnici Gradske kuće s početkom u 20 sati i 30 minuta.

Darko Rundek u Somboru

SOMBOR – Nekadašnji frontmen kulturnog novovalnog sastava »Haustor« *Darko Rundek* gostovat će sa svojim »Cargo orkestrom« u utorak, 9. kolovoza, u renomiranom somborskom kafeu »De sol« na Velikom bačkom kanalu. Na repertoaru će se naći hitovi iz njegove bogate i plodne karijere. Informacije u vezi koncerta mogu se dobiti na telefon 025 480 400, a broj karata je ograničen.

Z. G.

Srijem Folk Fest

SRIJEMSKA MITROVICA – U periodu od 9.-12. kolovoza održava se osmi po redu »Srijem Folk Fest«. Na ovoj manifestaciji koju organizira centar za kulturu Sirmium Art svoje će predstavnike imati osam zemalja iz Europe i jedna prijeko oceanska zemlja. Sudjelovat će folklorni ansambli iz: Slovačke, Portugala, Slovenije, Meksika, Bugarske, Italije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Srbije.

Program će, kao i svake godine, započeti svečanim defileom kroz centar grada. Gosti iz Meksika nastupaju u sklopu svoje europske turneje. Glavni pokrovitelj festivala je Grad Srijemska Mitrovica koji će predstavljati Hrvatski kulturni centar »Srijem - Hrvatski dom«, mađarsko Kulturno-umjetničko društvo »Srem«, ukrajinsko društvo »Kolomejka« i Kulturno-umjetničko društvo »Branko Radičević«.

Gibonni u Novom Sadu

NOVI SAD – Popularni hrvatski kantautor Gibonni održat će koncert u Novom Sadu 1. listopada u Velikoj dvorani Spensa, u okviru promocije albuma »Toleranca«. Bit će ovo njegov drugi nastup u Srbiji, nakon uspješnog koncerta u Subotici, održanog krajem prošle godine.

Ulaznice za koncert Gibonija u Novom Sadu mogu se kupiti preko internetske stranice www.gigstix.com

Također, ulaznice se mogu nabaviti na prodajnom mjestu Gigstix Novi Sad – Pariski magazin, blagajni novosadskog Spensa, biletarnici Beogradske Arene, Doma sindikata i SC Ušće – info pult. Cijena karata se kreće od 1790 do 2590 dinara, a broj ulaznica je ograničen, najavili su organizatori.

Natječaj »Za lipu rič 2011.«

U povodu manifestacije »Šokačko veče 2011« KPZH »Šokadija« iz Sonte objavljuje Književni natječaj »Za lipu rič 2011.«.

Na natječaj se mogu prijaviti autori s neobjavljenim pjesmama, pisanim neknjiževnim dijalektom hrvatskog jezika, šokačkom ikavicom. Natječaj je otvoren do 28. listopada 2011. godine.

Pjesme u pisanoj formi dostaviti na adresu:

KPZH »Šokadija«, Vuka Karadžića 22, 25264 Sonta, s naznakom »Za natječaj«, ili u elektroničkoj formi na e-mail: croc1@ecpwireless.net ili ivanandrasic@yahoo.com.

Autori na natječaj mogu prijaviti do 5 (pet) neobjavljenih pjesama. Ukoliko se šalju poštom, pjesme moraju biti otipkane ili isprintane na formatu A 4. Pjesme prispjele na natječaj ne vraćaju se autorima. Odluku o nagradama donijet će kompetentno prosudbeno povjerenstvo. Pet prvoplasiranih pjesama bit će nagrađene, a najbolja i javno pročitana na »Šokačkoj večeri 2011.« u Sonti, 19. studenoga ove godine. Zainteresirani se za sve informacije mogu informirati putem telefona: 025 793 218 i 064 659 07 19

O KNJIZI »OBITELJSKA DUŽIJANCA« LAZE VOJNIĆA HAJDUKA

Pred nama je nesvakidašnja knjiga u vremenu kada se malo drži do ljudskog pamćenja, u vremenu kada se svijet poima kao instant juhica iz vrećice, koja se skuha za deset minuta i još brže pojede. U vremenu koje promovira i u kojemu se prihvaćaju mentalne i životne vizure nemogućnosti tekstualne dohvatljivosti i prikazivanja povijesti i pronalaženja istine. U vremenu sterilne trenutačnosti koja se ničega ne sjeća. Ali, upitajmo se - što se krije u škrinji naših sjećanja? I pomislimo - bilo bi nam užasno bez pamćenja, pomoću putokaza sjećanja koji nas upućuju na odgonetanje nas samih, ali i na propitivanje kamo stremimo.

Ono, čega se sjeća ova knjiga, jesu obiteljske dužijance u subotičkom kraju. Njen autor Lazo Vojnić Hajduk opisuje svečanost koja se održavala nakon završene žetve. Ova svečanost se održavala na bunjevačkim salašima, u sada već davnim godinama druge polovice 19. stoljeća, sve do sredine 20. stoljeća, kada se žito ručno kosilo, a svečanost su organizirali domaćini za žeteoce. Lazo Vojnić Hajduk u promišljanju ovoga običaja naglašava kako je suština obiteljskih dužijanci odnos i komunikacija čovjeka s Bogom, jer se u činu proslave završetka žetve na bunjevačkim salašima u subotičkom kraju posebno izražavala zahvalnost Bogu na rodu žita. Autor naglašava i da je ujedno u osnovi ove svečanosti poštovanje čovjekovog rada koji se ulaže od sjetve do žetve, dok se ne dođe do pšenice za novi kruh, te ističe plemenitost koja je utkana u ovaj običaj, a koja se ogleda u tome što je domaćin podijelio radost zbog uspješno obavljenog posla žetve i s obitelji i sa žeteocima.

MNOGOZNAČNOST SVEČANOSTI

Lazo Vojnić Hajduk u tekst upisuje mnogoznačnost ove svečanosti. Opisom običaja Obiteljske

Dokumentarij životne radosti

Autor je ovom knjigom ljepotu starinskog veza Obiteljske dužijance iz usmene kulture i kolektivnog iskustva prenio i sačuvao na novoj košulji teksta

dužijance bunjevačkih Hrvata, autor približava čitateljima slavlje po završetku žetvenih radova, ukazujući na sažimanje zajedničke radosti, poštovanje rada čovjeka i zahvale Bogu, u sadržaju događaja koji je bio jedan od najvažnijih tijekom godine. Ovom knjigom autor je dao glas onome što u dosadašnjoj tekstualnoj praksi ovdašnjih Hrvata nije u značajnijem obujmu zabilježeno i propitivano, kao tekstualni izraz samopoimanja i prezentacije važnog dijela kulturne baštine Hrvata u subotičkom kraju, iako je poznato da je iz jednog od polja tradicijske kulture života na bunjevačkim salašima, iz svečanog čina Obiteljske dužijance izrasla prva javna svetkovina Dužijance, koja je održana 1911. godine u crkvi svetog Roka u Subotici, čiji je nositelj bio župnik *Blaško Rajić*.

Tematski interesni krug ove

knjige je obiteljska svečanost nakon završene žetve, a autor elemente realističnosti temelji na osnovi usmene predaje iskustvenih svjedočenja ljudi koji su sudjelovali na ovoj svečanosti i veselju između dva svjetska rata, dakle predanjima svjedoka, koja su opet isprepletena pričama o Obiteljskoj dužijanci koje su čuli od njihovih bližnjih. Tako autor tradicijsku kulturu, koja je u ovom slučaju prvenstveno usmena, a njena je jedina povijest pamćenje, prevodi u tekstualnu praksu ove knjige. Ova knjiga usredotočuje se na zbilju prošlosti, koja nam može biti određeni putokaz u sadašnjosti, i dokazuje tekstualnu dohvatljivost povijesti.

SUŠTINA OBIČAJA

Značajno je što Lazo Vojnić Hajduk unutar teksta propitu-

je suštinu običaja koji opisuje, a naznačuje je u činu zahvale Bogu. Propitujući fenomen Obiteljske dužijance, autor ukazuje na uporišnu točku ovog običaja, dakle na uporišnu točku tog čovjeka koji radi na njivi i kasnije proslavlja završetak žetve, u smislu oslobođenosti od bezdušja, koji radi u slobodi duha u stvarnosti života u kojemu se odvija i dug proces proizvodnje pšenice. Obradujući oranice, u središtu životvornog izvora biljaka i životvornosti ljudskog rada, ljudi se trude i rade, nadaju se i strahuju, ljube i brinu za obitelji, vesele se i tuguju, razabirajući i poimajući nerazrušivo jedinstvo s Bogom. Tako ljudski rad postaje molitva i suradnički čin s Bogom i s drugim ljudima. U pitanju je, ustvari, jednostavnost, do koje se inače najteže stiže. I tijekom rada i u vrijeme proslave Obiteljske dužijance pružale su se ruke jedno drugom i izgovarale su se riječi koje ne lažu, u hodu, usklađenih koraka i srca, u svjetonazorskoj bliskosti, predosjećajući kamo idu, ne kružeći, nego su bunjevački Hrvati, poljodjelci, živjeći u zajedništvu s Bogom, iskustva svakidašnjice uzdizali na višu značajniju razinu, nama danas iščitljivu i kroz davnajni običaj Obiteljske dužijance, kao krune duhovne snage tih ljudi. Ova knjiga je dokumentarij životne radosti, dokumentarij jedne velike povijesti sazidane od malih povijesti pojedinaca, knjiga koja vjerodostojno označava duh jednog vremena.

I kako je samo divno udisati proljeće bremenito sjemenjem. I kako je samo divno udisati ljeto bremenito plodovima pšenice. I to jest ljubavni vjetar između Boga i čovjeka, svih onih ljudi koji su na Mliječnoj stazi svjetlosti i dužnosti, a kad se teški dani rada na njivi završe, slava dobrote dolazi, potvrđujući radost života. Lazo Vojnić Hajduk je ovom knjigom ljepotu starinskog veza Obiteljske dužijance iz usmene kulture i kolektivnog iskustva prenio i sačuvao na novoj košulji teksta.

Zvonko Sarić

U SUBOTICI OTKRIVEN SPOMENIK RISARU

Priznanje onima koji su stvarali grad

Spomenik predstavlja kosca u prirodnoj veličini i u zamahu za vrijeme košenja, a njegova autorica je kiparica Maja Rakočević-Cvijanov

Subotica je u nedjelju, 31. srpnja, dobila nov spomenik. Riječ je o spomeniku risaru, postavljenom u parku ispred Gradske kuće. Spomenik predstavlja kosca u prirodnoj veličini i u zamahu za vrijeme košenja, a urađen je po liku risara *Stipana Kujundžića*, koji je osvojio preko 30 titula u dosadašnjim natjecanjima risara. Autorica spomenika je subotička kiparica i multimedijalna umjetnica *Maja Rakočević-Cvijanov*.

Predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance *Davor Dulić* je ovom prigodom podsjetio kako se spomenik otkriva u okviru obilježavanja 100. Dužijance, gradske manifestacije proistekle iz obiteljskog običaja zahvale Bogu na uspješno urađenom poslu.

»Dužijanca je iznikla iz tra-

dicije bunjevačkih Hrvata, a prihvatili su je svi građani Subotice kao svoju, jer je univerzalna, prepoznatljiv je znak i brend Subotice. Vjerujem da će ovaj spomenik biti poziv sadašnjim i budućim naraštajima da stalno dolazimo na izvore svoje samobitnosti, iz njih učimo i po tim svijetlim primjerima gradimo budućnost u kojoj se njeguje zajedništvo, čovjekoljublje, poštuje obitelj, brani dom i čuva kulturna tradicija«, rekao je *Davor Dulić*.

Predsjednik Skupštine grada *Slavko Parać* istaknuo je kako Subotica ovim spomenikom na simboličan način odaje priznanje risarima.

»Risar nije mogao biti svatko. Njegov posao je podrazumijevao izuzetno naporan rad, vještinu i znanje. Bio je cijenjena i poštovana ličnost i

prepoznatljiv simbol ovog podneblja, bez obzira na vjersku ili nacionalnu pripadnost. Nije slučajnost što je ovaj jedinstveni spomenik nikao baš u Subotici. Univerzalan po svom izgledu i nošnji, mogao bi stajati bilo gdje u Vojvodini, pa i šire na prostorima panonske ravnice. Naporan rad poljoprivrednika, koje simbolizira risar, žetelac, 'arató', ugrađen je u temelje našeg grada. Oni su zaslužni za status slobodnog kraljevskog grada, stvarali su ovaj grad, modernizirali ga i otvorili vrata Subotice svima koji danas ovdje žive, a naš grad im na simboličan način odaje priznanje i zahvalnost«, rekao je *Slavko Parać*.

Pomoćnik pokrajinskog tajnika za kulturu i javno informiranje, zadužen za kulturno naslijeđe, *Milan Micić* nagla-

sio je kako spomenik označava dugo trajanje jedne značajne manifestacije koja predstavlja identitet ljudi s ovih prostora. »Spomenik je jedinstven, ima univerzalnu poruku, jer to je spomenik rataru, koji gleda u nebo, u zemlju, koji pravi kruh i gradi nešto dugo, vječno i trajno«, rekao je *Milan Micić*.

Čast da otkriju spomenik, u nazočnosti risara i risarusa, velikog broja građana te predstavnika lokalne vlasti, pripala je ovogodišnjim malom bandašu i bandašici *Katarini Piuković* i *Luki Skenderoviću*. Inicijativa za podizanje spomenika potekla je od *Laze Vojnića Hajduka*, višegodišnjeg predsjednika Organizacijskog odbora manifestacije »Dužijanca«. Izrada spomenika stajala je šest tisuća eura, a realizaciju ovoga projekta financirali su Grad Subotica i Pokrajinsko tajništvo za kulturu.

D. B. P.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

Umjetnički otpor primitivizmu

Glazba i pisanje su u suštini otpor primitivizmu, agresiji, mržnji... Naravno, ukoliko se i takve stvari ne koriste kao sredstva manipulacije i laži

Razgovarala: Anita Klinac

U okviru Novosadskog glazbenog ljeta nedavno je nastupio gipsy jazz sastav Hot klub Zagreb, u kojem gitaru svira svestrani *Mate Matišić*. Naime, osim što je glazbenik, skladatelj te istraživač glazbene baštine, Matišić je jedan od najboljih suvremenih hrvatskih dramatičara, scenarist, ali i urednik krimića na Hrvatskom radiju. Drame mu se izvode u Makedoniji, Sloveniji, Bugarskoj, Mađarskoj i Rusiji. Njegova drama »Svećenikova djeca« bila je prvi tekst hrvatskog autora izveden s velikim uspjehom u čuvenom moskovskom teatru Puškin. Njegove drame su pretočene u filmove »Ničiji sin« Arsena Ostojića i »Žena bez tijela« Vinka Brešana. Bio je scenarist ili koscenarist više filmova *Krste Papića*, te filma *Dalibora Matanića* »Fine mrtve djevojke«. Uz pisanje drama, sklada filmsku glazbu. Napisao je glazbu za sve filmove *Vinka Brešana*, zatim za »Tu divnu splitsku noć« *Arsena A. Ostojića* i druge.

Glazbenu karijeru započeli ste prije dvadesetak godina u bendu Prva ljubav. Danas svirate u sastavu Hot klub Zagreb, a bavite se i istraživanjem glazbene baštine. Što vas je privuklo glazbi?

Što me je privuklo, to mogu danas samo pretpostaviti. Pitanje je kako sam kroz cijeli svoj život uspio sačuvati tu ljubav. Jer, glazba je moj način života, i ja vam se svaki dan, po cijeli dan, bavim glazbom u najširem smislu riječi. Vježbam, komponiram, slušam glazbu, razgovaram o glazbi. To je jedan doista lijep način života koji se u svojoj biti opire svemu onome što se danas propagira kao ispravan i koristan način postojanja. Možda je to osnovni razlog. Glazba i pisanje su u suštini otpor primitivizmu, agresiji, mržnji... Naravno, ukoliko se i takve stvari ne koriste kao sredstva manipulacije i laži. Ali tada zapravo i ne govorimo o glazbi i pisanju nego o propagandi koja služi nekim drugim ciljevima.

Osim glazbom, bavite se i pisanjem drama, scenarija... Kako ste počeli pisati?

Pisati sam počeo u zadnjem razredu gimnazije. Zašto? Ne znam. Jednostavno sam osjetio potrebu da počnem na taj, recimo literarizirani način misliti o svijetu. Čini mi se da u svemu što me okružuje, posebno u odnosu s ljudima, postoji neka zanimljiva dramaturška zakonitost koja mi se

svidala kao način promišljanja života. I dan-danas, evo nakon 25 godina, svijet gledam kao posljedicu određene dramaturgije; zapleta, raspleta. Stvar je jednostavna – ja tako, kao da je dio literature, volim promatrati svijet...

Scenarist ste, odnosno koscenarist čak pet filmova Krste Papića, ali i »Finih mrtvih djevojaka« Dalibora Matanića. Kako biste opisali suradnju s ovim redateljima?

S Krstom surađujem već 25 godina. Ovo proljeće smo snimili još jedan film po mojoj zadnjoj drami »Balon«. Krsto je moj učitelj pisanja za film, i sve što sam o tom poslu naučio on mi je otkrio. Dogodilo se tako da smo do sad napravili pet filmova zajedno. S Daliborom sam radio na filmu »Fine mrtve djevojke« koji je u vrijeme nastanka bio možda jedan od prvih neovisnih hrvatskih filmova. Kad kažem neovisnih, to znači da se počeo raditi bez potpore države – bez novca. Radili smo to iz čiste želje da napravimo drugačiji hrvatski film.

Je li vam ponekad teško uskladiti sve svoje aktivnosti na različitim područjima stvaralaštva?

Da. Teško mi je. Najteže mi padaju putovanja, jer sam sve stariji, bole me leđa, teško podnosim hotelske sobe... No, svjestan sam da je moj život zapravo vrlo lijep. No, uz ovaj svijet stvaralaštva postoji i moj realni svijet. Zaposlen sam na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu, tu sam običan činovnik i profesor koji mora odraditi svoju satnicu. No, i taj posao sa studentima je zapravo čaroban.

Dojmovi s koncerta?

Doista smo lijepo dočekani u Novom Sadu. Uživali smo svirati u onom predivnom prostoru đakčkog doma. Čini mi se da smo se mi i publika međusobno osjetili, jer je ovo već drugi put da gostujemo u vašem gradu. Kao da je među nama postojao neki nepisani sporazum u uživanju u ljepoti glazbe, u onom izoliranom đakčkom dvorištu, koje kao da štiti od svake buke primitivizma. Zahvalan sam svima koji su organizirali koncert, zahvalan i zadržan dobrodošlicom i nježnošću kojom su nas darivali. Mi smo učinili sve da im se dobrom svirkom odužimo.

DVIJE IZLOŽBE U LIKOVNOM SUSRETU

Dužijanca u dokumentima

U okviru programa Dužijance u galeriji »Likovni susret« priređene su dvije izložbe – »S Božjom pomoći« i izložba promidžbenog materijala Dužijance od 1968. do 2011. godine za koju je materijal prikupio Ljudevit Vujković Lamić.

Podsjećajući na prve izložbe »S Božjom pomoći« i ideju da Dužijancu prati jedan postav etnoreligijskog sadržaja, predsjednik Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost

»Ivan Antunović« mons. *Andrija Kopilović* je rekao: »U ovoj godini, kada se slavi jubilej stote Dužijance, veći dio prostora je prepušten inicijativi da bi ova izložba bila dokumentarnoga karaktera. Tako je tradicionalna izložba 'S Božjom pomoći' ovdje prisutna samo simbolički. Izložba koja nema poruke je prazna, stoga sam večeras svjestan da je najvažnije iščitati iz ovoga što je pred nama – poruku. Ta poruka je često izazov, ali i obve-

za kako dalje, što dalje i kako ovo blago, što je samo zabilježeno u dokumentima, sačuvati i prenositi«.

Ističući kako nikada nije prisustvovala većem projektu koji je utkan u tradiciju Subotičana, pomoćnica gradonačelnika zadužena za područje razvoja kulturno-prosvjetne djelatnosti i racionalizaciju školske mreže *Ljubica Kiselički* rekla je kako nema manifestacije koja ju je dublje nadahnula i više inspirirala od povorke Dužijance, »dostojanstvene i nevjerojatno gospodstvene povorke ljudi pristiglih sa svih strana u grad«. »Sve ono što nas okružuje plod je tih ljudi koji su bili na salašima, u prigradskim naseljima i u samoj Subotici, koji toliko vrlo poštuju rad i radne obveze, koji tako bogobojažljivo žive, a pri tome su toliko vedri i toliko druželjubivi, i ono što najljepše nose to je tambura«, rekla je *Ljubica Kiselički* otvarajući izložbu.

Na izložbi je prikazano 425 eksponata koji su najvećim dijelom vlasništvo Ljudevita Vujkovića Lamića, a čije je prikupljanje i čuvanje zapo-

čeo njegov otac. Dio izloženih predmeta i materijala pripadaju *Grgi Kujundžiću*, *Lazi Vojniću Hajduku*, *Stipanu Kujundžiću* i »Bunjevačkom kolu«. Iz župe sv. Roka potječu dvije fotografije *Blaška Rajića* i njegova bista, a izložene su i makete svojedobno predstavljene na poštanskim markama – maketa crkve sv. Terezije i kruna, koju je izradila *Jozefina Skenderović*. Najstariji eksponat je fotografija Dužijance iz 1911. godine. »Za mene je najljepša Dužijanca iz 1968. godine – na prostoru od Bačkinog igrališta i Hipodroma do Gradske kuće svijet je stajao na ulicama u četiri, pet redova gledajući povorku u kojoj je bilo oko dvije tisuće sudionika, i u kojoj sam i ja sudjelovao. Tada je bilo prvi puta nakon rata dozvoljeno Dužijanci da se tako manifestira. U tom prvom organizacijskom odboru, s *Maćom Poljakovićem* i *Balintom Vujkovim*, sudjelovao je i moj tata. Kažu da je te godine manifestacijama Dužijance prisustvovalo oko sto tisuća ljudi«, kaže autor izložbe Ljudevit Vujković Lamić.

S. M.

DESETI SVEZAK LEKSIKONA PODUNAVSKIH HRVATA PREDSTAVLJEN U SUBOTICI

Doprinos kulturi znanja

Nakon Vajske i Plavne, deseti svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca predstavljen je u Subotici prošloga četvrtka, 28. srpnja, u sjedištu Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

U ovome svesku koji obuhvaća slovo I, na 109 stranica obrađeno je ukupno 90 natuknica – od dinastije pseudonima *Tome Gerarda Stantića* »I+M« do Izložbe subotičkih bunjevačkih slikara.

U Leksikonu je obrađeno više životopisa značajnih osoba iz prošlosti i sadašnjosti bačkih Hrvata (nadbiskup *Josip Ikočić*, učitelj *Matija Ispanović*, kačmarski mučenik *Pajo Ispanović*, redatelj *Branko Ištvančić*, nogometaš *Zvonko Ivezić*, političari *Ivan* i *Mirko Ivković Ivandekić*,

glazbenik *Mika Ivošev* i dr.), plemićke porodice *Ivanić* i *Ivanković*, toponimi (*Ivanković kraj Lemeša*, *Ivanovo Selo*), više općih natuknica (identitet, interkulturalizam, izbori itd.), kao i makropedijske natuknice (*Istra*, *Isusovci*).

Suradnik Leksikona iz Plavne *Zvonimir Pelajić* je ocijenio kako ovaj leksikografski projekt ima veliku važnost za mjesnu hrvatsku kulturu, pridonosi ugledu zajednice te pruža jasniju sliku o ovdašnjim Hrvatima. Dodao je kako Leksikon piše i o pozitivnim i negativnim značajkama pojedinih ličnosti i pojava, te da su u njemu zastupljene i osobe drugih nacionalnosti, koje su svojim radom značajne za hrvatsku zajednicu.

»Svojim znanstvenim pristu-

pom Leksikon pridonosi kulturi znanja, a to čini i otklanjanjem falsifikata, otkrivanjem prešućene i zanemarene prošlosti, te objektiviziranjem i aktualiziranjem sadašnjosti. Zato su u ediciji zastupljeni ne samo pripadnici hrvatske zajednice, nego svi koji su objektivno istraživali i isticali pitanja o važnosti i značaju Hrvata na ovom prostoru«, kazao je *Zvonimir Pelajić*.

Po riječima urednika dr. *Slavena Bačića*, deseti svezak Leksikona je značajan i po tome jer ukazuje na malo poznate stvari iz povijesti, kao što su, primjerice, međuratne udruge istarskih imigranata u Novom Sadu i Subotici. Jedna je od najdužih natuknica u ovom svesku

Dujo Runje, Slaven Bačić i Zvonimir Pelajić

posvećena je Istri, a u njoj su istaknute poveznice te regije s Podunavljem i ovdašnjim hrvatskim pukom, dodao je *Bačić*.

Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca je projekt Hrvatskog akademskog društva, a njegov prvi svezak izašao je 2004. godine. Na dosadašnjih deset svezaka Leksikona radilo je 125 autora a ukupno je obrađeno blizu 1200 pojmova. Idući, jedanaesti svezak trebao bi se pojaviti do kraja ove godine.

D. B. P.

Foto: Ivan Klapin

PRIPREMA CRKVE U MOROVIĆU ZA VELIKU SVEČANOST POVODOM PROGLAŠENJA NOVOG MARIJANSKOG SVETIŠTA

Crkva svijetli prekrasnim sjajem

Morović se kao župa spominje daleke 1239. i 1332. godine. Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije Velike Gospe, vrlo je dragocjen spomenik kulture iz 12. stoljeća. U njoj su otkriveni i tragovi romaničkog i gotičkog stila. Danas je registrirana kao spomenik kulture od iznimnog značaja. U

selu je još jedna crkva, župna, sagrađena 1826. godine i posvećena svetom Roku hodočasniku. Pokraj crkve je župna kuća, građena 1799. Stalnog župnika Morović nema. Za potrebe vjernika katolika dolazi župnik iz župe Presvetog Srca Isusova u Šidu. Danas je katolika tek nešto više od stotinu, 50 kuća. Mnogi su u nedav-

nom Domovinskom ratu zamijenili svoje kuće i imanje sa Srbima pravoslavicima u Hrvatskoj ili ih prodali i otišli u strani svijet. Budući da je crkva na groblju u Moroviću jedan jedinstveni sakralni objekt, može se reći najvrjedniji na ovim prostorima Srijema, i još je uz to pod zaštitom države Srbije, kao iznimni kulturni spomenik, previše je vrijedan da bi ga se prepustilo materijalnom i duhovnom propadanju.

Radi toga sadašnji župnik u Šidu vlč. *Nikica Bošnjaković* i upravitelj župa Morović, Kukujevci, Gibarac, uz podršku srijemskog biskupa mons. mr. *Dure Gašparovića*, prionuo je sanaciji krova i tornja ove stare i značajne crkve, kao i osvijetljenju crkve sa 7 vanjskih reflektora.

U ljetu 2009. godine započeli su radovi na sanaciji cjelokupnog krova katoličke srednjovjekovne crkve Uznesenja Marijinog u Moroviću. Naime, dolaskom župnika vlč. *Nikice Bošnjakovića* u Šid i Morović, župnik Bošnjaković posjećuje mjesto zajednice Morović, gdje u suradnji s predsjednikom MZ *Miladinom Pinićem* dogovara plan izrade glavnoga projekta sanacije ove crkve. U dogovoru s biskupom Gašparovićem projekt je preporučen Ministarstvu vjera te je odobreno 18.000 eura za sanaciju krovništva crkve.

Tijekom ljeta 2009. godine cjelokupno je saniran stari krov s novim bakarnim romboidnim pločama. Te iste godine izvršeni su radovi unutar crkve, gdje je obijena stara i vlažna žbuka.

Tijekom 2010. godine nastavljeno je sa sanacijom kupole tornja ove crkve, gdje je stavljen novi bakar.

Budući da se crkva nalazi na ulazu u selo Morović i katoličko groblje, te ne postoji nikakva rasvjeta, nužno se pokazala potreba osvijetljenja ove crkve, sada obnovljenog spomenika kulture, a u prilog skorašnjeg proglašenja i posvećenja ove crkve za novo marijansko svetište. Tako je Elektrovojvodina Srijemska Mitrovica, filijala Šid, donirala dva betonska stupa od 9 metara i sav posao oko priključka struje, a župljani župe Morović trebali su kupiti sedam reflektora i potrebne kabele.

Crkva svijetli prekrasnim sjajem osvijetljena sa svih strana sa sedam reflektora. Do velikog i svetog dana 2. rujna 2011. godine još puno ima posla u pripremi, za povijesno proglašenje novog hodočasničkog marijanskog svetišta – Marije pomoćnice kršćana i duša u čistilištu.

Suzana Darabašić

PROSLAVA MALIH TEKIIJA U PETROVARADINU

Čašćenje Gospe Tekijske

Usvetištu Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu proslavljene su 25. i 26. srpnja Male Tekije. Prema staroj kršćanskoj tradiciji tih dana svake godine se hodočasti u ovo biskupijsko svetište te se euharistijskim slavljinama na hrvatskom i mađarskom jeziku, procesijom i prigodnim programom časti Gospa Tekijska.

Uz sudjelovanje mnogobrojnih vjernika iz Petrovaradinskog dekanata i drugih župa Srijemske biskupije započela je proslava u ponedjeljak, 25. srpnja,

večernjom misom, koju je predvodio vlč. *Dušan Milekić*, župnik u Novim Banovcima, u zajedništvu sa svećenicima dekanata, biskupije, Novoga Sada i Futoga.

Na sam dan proslave, u utorak 26. srpnja, u crkvi Gospe Snježne slavljena je svečana sveta misa koju je predvodio mons. *Geza Varga*, biskupski vikar za Mađare Đakovačko-osječke nadbiskupije, prigodom jubileja 70 godina svojega svećeništva, u koncelebraciji fra *Ante Logara*, provincijala hrvatskih kapucina, i četrnaestorice svećenika Srijemske i Subotičke biskupije.

Proslava Malih Tekija zaključena je večernjim misnim slavljem koje je predvodio vlč. *Marijan Vukov*, župni vikar župe Imena Marijina u Novom Sadu.

Tomislav Mađarević

OBLJETNICA POSVETE SVETE MARIJE VELIKE

Marija – poruka i poziv

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Danas se u Zapadnoj crkvi spominje blagdan posvete prve crkve u čast Blažene Djevice Marije. Svako vrijeme ima svoje »krize«. U kršćanskom svijetu Zapada marijanska se duhovnost nalazi u svojevrsnoj preobrazbi. Stoga bih želio s vama podijeliti poruku današnjeg blagdana.

Ovaj se blagdan službeno naziva Obljetnica posvete svete Marije Velike. To je slavna rimska bazilika, jedna od četiri velike, u Rimu zvana Santa Maria Maggiore. Nju je na rimskom brežuljku Eskvilinu, jednom od sedam brežuljaka, dao sagraditi papa Liberije, pa se po njemu naziva i liberijanska bazilika. Tu je crkvu, na uspomenu što je Efeški sabor g. 431. proglasio dogmu o Marijinu bogomaterinstvu, svečano posvetio presvetoj Bogorodici papa Siksto III.

NAJZNAČAJNIJA I NAJČASNIJA GOSPINA CRKVA

Ona je sve do dana današnjega najznačajnija, a i najčasnija Gospina crkva na kršćanskome Zapadu. Građena je u stilu starokršćanskih bazilika s monumentalnim stupovljem te velebnim mozaicima. U njoj su duhovni velikani našega stoljeća: papa Pio XII. i bl. Alojzije Stepinac služili svoju prvu misu, a davno prije njih sv. Ignacije Loyolski. U crkvi je grob sv. Jeronima, sv. Pija V., te milosna Gospina slika zvana »Spasenje rimskoga puka«. Raniji pučki naziv »Santa Maria ad nives« – Snježna Gospa – veže se uz legendu po kojoj je usred ljeta na Eskvilinu pao snijeg i taj događaj bio je povod papi Liberiju da uz materijalna sredstva jednog bogatog rimskog patricija započne gradnju te bazilike. Crkva se zove i »Sancta Maria ad praesepe« – Gospa od jaslica – jer je u njoj već koncem IV. stoljeća načinjena špilja nalik na onu u Betlehemu gdje se rodio Isus. Danas je ta kapela pod glavnim oltarom, gdje se prema legendi čuva Isusove jaslice. Poput ostalih patrijarhalnih bazilika, i ova ima tzv. »Sveta vrata« koja se odzidu samo u godinama Jubileja.

»REŠETANJE VJERE«

Drugi vatikanski sabor o Majci Božjoj govori: »Marijino materinstvo u ekonomiji milosti ne-

I sada smo u izazovu

straha da će »nesta-

ti« Crkva. Neće. Ga-

rant njenog postojanja

nja je Bog. Znak nade

je Krist, a jasnoća

Marijine prisutnosti

je poticaj: Izdržati i

ustrajati.

prekidno traje, od časa pristanka, koje je vjerno dala kod navještenja i koje je nepokolebljivo održala pod križem, sve do trajnog proslavljenja svih odabranih. Jer, nakon uznesenja na nebo nije napustila tu spasonosnu ulogu, nego nam mnogostrukim svojim zagovorom i dalje pribavlja milosti vječnoga spasenja. Materinskom ljubavlju brine se za braću svoga Sina koji još putuju i nalaze se u pogibeljima i tjeskobama, dok ne budu dovedeni u sretnu domovinu. Zato se Blažena Djevica u Crkvi zaziva imenima Odvjetnica, Pomoćnica, Pomagačica, Posrednica. Ipak se to tako shvaća da ništa ne oduzima niti dodaje dostojanstvu i moći Krista, jedinoga Posrednika. »Tko dobro poznaje povijest Crkve, onda će lakše prepoznati ulogu Marijinu, ne samo u otajstvu spasenja, nego i u životu Crkve. Kada su za Crkvu osobito teška vremena, javlja se pojačano štovanje Majke Božje, a očituje se i njena prisutnost u mnogim znakovima i posredništvima. Ne treba zatvarati oči pred činjenicom da je naše vrijeme označeno željom da se Crkvu i kao otajstvo i kao instituciju zaobiđe gdje god je to moguće. Kršćanstvo koje je tradicijsko polako odumire. To još i nije problem. Nadozlaži vrijeme – kako Isus kaže – »rešetanja vjere«, tj. čišćenje onoga što je stvarna vrijednost od običajnoga. U tom procesu Marija ima bitnu ulogu. Kršćani u njenoj prisutnosti i pojavi vide poticaj ustrajati. Društveni život oko nas, jednako tako i kod nas je polako protucrkveni. Ponovno se pozivam na poznavanje povijesti Crkve. »Ništa novo pod Suncem«. Poznata su nam takva razdoblja, samo je jedan zaključak vrlo jasan: Takav život i nastojanja su nestala, prošla i propala, a Crkva je ostala. I sada smo u izazovu straha da će »nestati« Crkva. Neće. Garant njenog postojanja je Bog. Znak nade je Krist, a jasnoća Marijine prisutnosti je poticaj: Izdržati i ustrajati. Nijedno se vrijeme nije mjerilo, pa i neće kvantitetom, nego kvalitetom. Marijanska duhovnost je put prema kvaliteti. Gledati Krista, primati Ga, živjeti Ga i predavati drugima, Marijinim Srcem. Marijansko vrijeme je nova nada.

ARAPSKI ČAJNI KEKSI*Hrskavi i krasnog mirisa!!**Potrebni sastojci:*

1 šalica brašna / 1 šalica pšenične krupice /
 1 šalica margarina / 2/3 šalice šećera u prahu /
 3/4 žličice limunovog ili narančinog soka

Priprema:

Pjenasto umutiti margarin i šećer. Dodati ostale sastojke i dobro umijesiti. Tijesto ostaviti u hladnjak na 10 minuta. Rukom oblikovati prstenčiće, po volji. Posuti ih sezamom. Peći u pećnici oko 25-30 minuta na 180 stupnjeva. Paziti da se ne prepeku. Hladiti ih najmanje 1 sat. Od smjese se napravi između 25 i 35 komada. Služiti uz čaj.

PILETINA NA LIBANONSKI NAČIN – ŠAWERMA*Potrebni sastojci:*

600 g pilećih prsa narezanih uzduž na male trakice
 5 žlica maslinovog ulja
 3/4 šalice vinskog octa
 5 češnjava zgnječenog češnjaka
 1 žlica cimeta
 1 žličica mljevene slatke paprike
 1/2 žličice mljevene ljute paprike
 1/2 žličice mljevenog muskatnog oraščića
 sol i papar
 2 srednje rajčice narezane na kockice
 3 žlice nasjeckanog peršina

Priprema:

Od navedenih sastojaka prirediti marinadu, piletinu ubaciti u marinadu i ostaviti je preko noći. Tavu zagrijati na jakoj vatri te ubaciti piletinu s marinadom u tavu.

Pustite da se kuha dok tekućina ne ispari, onda miješajte malo kuhačom. Kad se umak malo isuši dodajte rajčicu i peršin i miješajte sve dok se rajčica ne ukuha u gusti umak. Ovakvu piletinu možete staviti u tortillu ili na kruh.

ARAPSKI PIRE OD KRUMPIRA*Arapi u prehrani koriste mnogo svježeg nane (mente). Upravo je to tajna ovog pirea od krumpira!**Potrebni sastojci:*

Oko 8 krumpira / 1/3 šalice maslinova ulja /
 1/3 šalice limunovog soka / 3 češnja češnjaka /
 sol / 3 žlice svježeg mente

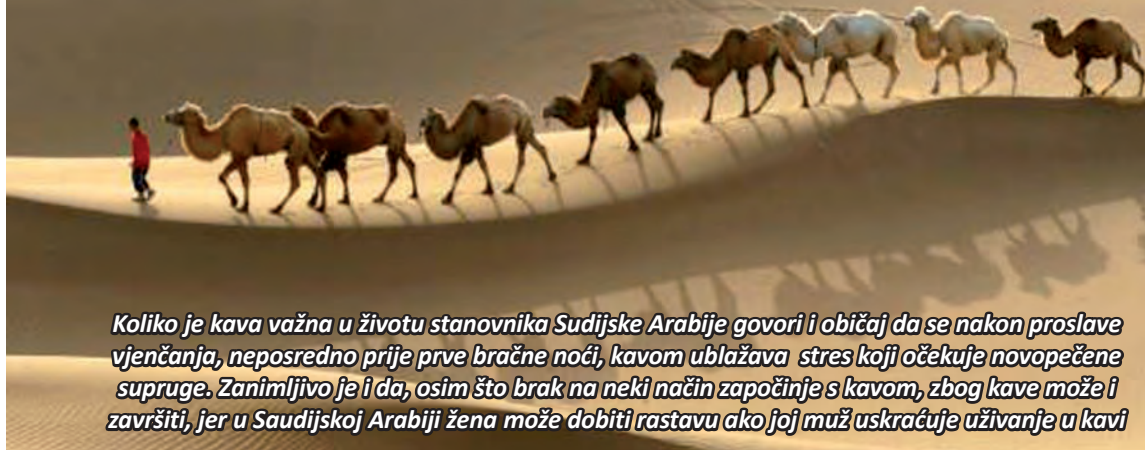
Priprema:

Skuhati krumpir. Ostale sastojke izmiješati i dodati u ispasirani krumpir. Ukoliko je smjesa od krumpira previše gusta, dodati joj malo vode u kojoj se krumpir kuhao. Dodati isjeckanu svježu mentu. Služiti odmah nakon pripreme, dok je toplo.

ARAPSKA KUHINJA – SAUDIJSKA ARABIJA

Zemlja kruha i datulja

Koliko je kava važna u životu stanovnika Saudijske Arabije govori i običaj da se nakon proslave vjenčanja, neposredno prije prve bračne noći, kavom ublažava stres koji očekuje novopečene supruge. Zanimljivo je i da, osim što brak na neki način započinje s kavom, zbog kave može i završiti, jer u Saudijskoj Arabiji žena može dobiti rastavu ako joj muž uskraćuje uživanje u kavi

Kuhinja Saudijske Arabije vrlo je tradicionalna, arhaična i zanimljiva, ali ujedno vrlo ukusna i maštovito začinjena. Temelji se na stoljetnoj kulinarskoj tradiciji pustinskih nomadskih plemena beduina i kulturi prehrane po strogim vjerskim, islamskim principima i pravilima koje propisuje Kuran, ali i srednjovjekovnoj arapskoj dominaciji u trgovini začинима diljem Mediterana. Stjecajem okolnosti kuhinja Saudijske Arabije jedna je od najtradicionalnijih, ali i najzanimljivijih kuhinja na svijetu.

Kako je to zemlja žitarica, mnogo je kruha i krušnih pro-

izvoda. Riža je omiljena namirnica i kao takva servira se kao prilog i koristi za slana i slatka jela.

Voće se jede sušeno, posebice marelice, suho grožđe, datulje i smokve. Datulje, bez kojih je bio nezamisliv život beduina, i danas se, baš kao i nekad, čuvaju u posebnoj posudi na dnu koje se sakuplja ljepljivi slatki sirup *dibs*, koji se služi sa svježim datuljama i koristi za pripremu drugih jela.

Među temeljnim namirnicama je meso – janjetina, ovčetina, piletina te junetina, dok je svinjetina strogo zabranjena. Inače, kako je higijena kuhanja važan dio islamskog zakona,

propisano je i kako se životinje moraju klati, a potom prerađivati.

Nezaobilazna namirnica je i mlijeko deva, ovaca i koza. Nadalje, kuhinja Saudijske Arabije nezamisliva je bez začina, svježih i sušenih, pa se naveliko upotrebljavaju papar, klinčići, cimet, šafran, kurkuma, kardamom, korijander, peršin, češnjak i luk.

U tradicionalnoj Saudijskoj Arabiji život, posebno društveni, nezamisliv je bez arapske kave *gahwah arabiyah*. Kava se pije u svako doba i u svakoj prilici. Kava je izraz gostoljubivosti, ali i velikodušnosti. Stoga, kada se za nekoga kaže: »On

kuha kavu od jutra do večeri«, to je veliki kompliment kojim se opisuje njegova gostoljubivost i velikodušnost. Tradicionalna arapska kava je bez šećera, ali joj se zato dodaje kardamom ili šafran u obilnim količinama.

Kuhanje i blagovanje je socijalna aktivnost, a za kuhanje je zadužena domaćica. Jede se sjedeći na podu prekrivenim čilimima ili na jastucima na petama, jer je neprimjereno drugima pokazivati stopala. Jede se iz zajedničke zdjele desnom rukom, jer se lijeva smatra nečistom, a hrana se prinosi prstima.

Kako je u tradicionalnoj Saudijskoj Arabiji, uz temeljne vrijednosti – hrabrost, poštenje i častoljublje, na cijeni i gostoljubivost, i danas se, baš kao i nekad, svakodnevno kuha porcija više namijenjena neočekivanim gostima.

Branka Dulić

Bakina škrinja savjeta:

Kada kuhate tjesteninu:

- na svakih 10 dag tjestenine uzima se 1 litra vode i 1 dag soli
- vodu soliti kada uzavrije, ne prije
- uzavreloj vodi dodati žlicu ulja koja će spriječiti tjesteninu da se slijepi
- tjesteninu nikada ne kuhati poklopljenu

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorij, Alergotest
 Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna kirurgija
 Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica

Poliklinika za vašu obitelj

20 godina sa vama

	VRLO VISOKI IZNOSI KOŠTANJA	"IMOTSKI MAGAZIN"	DUGAČKA OVALNA POSUDA (NPR. ZA STOKU)	DRŽAVE (FRANC.)	NATALIJA ODMILA		BELGIJA	PJEVAČ RAHIMOVSKI	SIGRID UNDET	FRCAJU PRI ZAVARIVANJU	TJELESNA STATURA	GLUMAC CRUISE	SVE POVRATITI
AMERIČKI PISAC, CONRAD (obrnuto: NE+KIA)						BAS-GITARISTI PUČKI PLES UKRUG							
SMOTU-LJAK, ZAVEZLJAJ							ČUVAR MUZEJA BIVŠA ŽENA MIKEA TYSONA						
VRSTA UMAKA (MNOŽ.)									ŠATORSKO NASELJE MASNE TEKUCINE				
"RADIJUS"		PISAC SVEVO NAS RE-DATELJ, JAKOV					SKIJAŠ IMBODEN UPUTITI KOME GRDNJE					"OTOK" BRAZILSKI DRIBLER, IGRAO U BETISU	
RIBARSKI TROZUB					PRETEK, IZOBIJE OKRETATI NAOPAKO						DRAGO VABEC GLAZBENIK MOROSIN		
ULOGA KEANUJA REEVESA U MATRIXU				PORTUGAL ODMAK, ODSUPA- NJE		STRAGA ... DOMINI				PRAZAN HOD MOTORA SLABA TOČ- KA (FIG.)			
OLIVER DRAGOJE- VIĆ			GRAD U KI- NI (anagram: GORAN) SIN (VICE OSIMA)						POZORNI- CA ROCKER TOPIĆ				
ZADARSKI PJEVAČ I VINOLJU- BAC (DA TE NIMA)													
BIBLIJSKI LJUBAVNI PAR, DU- GOKOSAC I IZDAJNICA													
OČNA MIOPJA													
"EAST"		ČAPEKOVA SF DRAMA BROJČANA MAT. VELIČINA				ZVJEZDA "INTERA", SAMUEL RIM. POD- ZEMLJE					"OTOCI" GLUMAC McKELLEN		
CHARLIE SHEEN			JUŽNO- AMERIČKI NADNICARI OSUTAK (MNOŽ.)						"MINUTA" ISPISIVA- NJE				GRADSKI RIVAL MILANA
NADIMAK IVANA BULJANA				ČOKOT BEČARI, BEKRIJE				GLUMICA AREPINA DRŽAVA S PEKINGOM				"ISTOK" TAL. KIPAR I SLIKAR, LELIO	
TURSKA KOROTA (obrnuto: KAL+SAJ)						PLEMENITI PLIN (ZNAK: Xe) UČVRŠĆI- VAC VLAŠI							
DETEKTIV NESS						NADIMAK ANTE KOSTELIĆA JAKOV GOTOVAC					... DOBRE NADE RIMSKA ČETVRTICA		
NAKUPITI DOSTA PLIJENA													
JEDNO OD SJEVERNO- AMERIČKIH VELIKIH JEZERA					KLAVIR								

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
son i dalila, kratkovidnost, e, ru, r, eto'o, ol, cs, peoni, min, lko, trs, lja, t, jastak, ksenon, eliot, gips, r, naplijeniti se, erie, glasaovir, aiken, basisti, smotak, kustos, tarator, kamp, r, italo, urs, o, osi, obilje, dv, neo, p, iza, lev, od, orang, bina, mladen grdović, sam-

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarijec.rs

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Ivan Andrašić

Taxi za veseljake

Kasnih pedesetih i početkom šezdesetih godina prošloga stoljeća, u približno vrijeme nastanka ove fotografije, u Sonti je bilo četrnaest bircuza, kako bi mnogi ljubitelji dobre kapljice, ali i bečari koji su u svakoj prigodi tražili dobre tamburaše rekli, jako dobro raspoređenih. Od stanice do Medana i od svetoga Ivana do Tri sikire, da se ne kaže uzduž i popriko, bilo je ovakvih seoskih kavana, nizažgled istih, ali svaka sa svojim specifičnostima, na svakomu čošu di je tribalo.

Riječ bircuz ima korijen u njemačkoj riječi bier, što je, naravno, pivo, a naziv je od milja za gradsku ili seosku društvenu instituciju, gostionu. Izvan Podunavlja ova riječ ima izuzetno negativnu konotaciju i obično označava neugledni lokal u kojemu se toči piće loše kakvoće i okuplja se društveni talog. U Podunavlju, naprotiv, ova riječ ima toplo i umiljato značenje. Bircuzi su oduvijek bili okupljališta bečara, pjesnika, glazbenika, jednom riječju boema svih fela. Dobar bircuz se nikada nije mogao zamisliti bez isto tako dobrih tamburaša, a tamo gdje su tamburaši i bečari, oduvijek je bilo i svakoja-

kih snaša. U bircuzima se pilo, ali onako, sa stilom, meraklijski, dobro se i jelo, a tamburaši su znali doprinijeti neosjetnom spajanju večeri i jutra.

Jedan od većih, svakako i poznatijih bircuza, ne samo u Sonti, nego i u okolici, pa čak i preko Dunava, nalazio se na dobroj lokaciji, na krstopuću Vojvođanske i Jugoslavenske ulice. Cesta od tucanika baš je na tom križanju mijenjala pravac, skrećući iz Jugoslavenske u Vojvođansku ulicu, pa je to bilo i odmorište za mnoge putnike namjernike. Prije i u vrijeme Drugog svjetskog rata bircuz je bio u vlasništvu njemačke obitelji Waindl. Radio je i u vrijeme rata, tada su se u njemu okupljali pripadnici mađarske nacionalne zajednice. Nakon pada okupacijskog sustava i odlaska pripadnika njemačke populacije, nove državne vlasti nacionalizirale su ovaj objekt, koji je postao sjedištem nekih sportskih i društvenih subjekata u selu, pa je od tada i poznat pod nazivom Sindikalni dom. Objekt je našao najširu primjenu u oblasti ugostiteljstva. Velika sala u sklopu Doma, s ulazom iz Jugoslavenske ulice, bila je vrlo pogodna za održavanje

svadbi, balova i ostalih veselih skupova. Mala sala, s ulazom iz Vojvođanske ulice, bila je adaptirana u prostrani, dobro posjećeni i u cijeloj okolici vrlo popularni Sindikalni bircuz.

Ovaj bircuz bio je okupljalište doslovce svih slojeva društva. Mnogi paori, tjerajući izjutra zapregu na njive tamo bi uranili, a slavna su bila i slavlja radioničara s »Mladoga borca«. Znali bi oni, u danima kad se primi mjesečna plaća, ili kada bi nešto zaradili na crno, zasjesti uz špricere, pa kad bi oglasili i za pladnjeve s čevapčićima i ražnjićima, a kako su se praznile nove čaše, netko bi se sjetio i tamburaša. Uslijedila bi cjelonoćna terevenka, potom jutarnja kava, razumljivo s ra-

kijicom, pa i doručak. U puno navrata dešavalo se da tako u petak poslijepodne s posla dođu u Sindikalni dom, a otud se na posao vrate u ponedjeljak ujutro. Takve terevenke bi se poslije prepričavale danima, u obiteljima bi vladala tiha misa, jedino bi konobari i tamburaši zadovoljno trljali ruke.

Kako su tada osobni automobili bili vrlo, vrlo rijetki, za one koji bi toliko pretjerali u piću da se ne bi mogli služiti vlastitim nogama, u kutu dvorišta Doma bilo je parkirano sredstvo prve pomoći. Starinska, drvena kolica, izrađena rukom kolar, okovana umijećem kovača, lijeno su čekala da ih netko uporabi. Kad bi konobar ocijenio da se netko od gostiju više ne može držati na vlastitim nogama, dao bi diskretan znak dvojici momaka za sve, oni bi zaspaloga gosta uhvatili jedan ispod pazuha, drugi za noge i smjestili ga na kolica. Na smjenu bi jedan gurao ovo prijevozno sredstvo, drugi bi pridržavao putnika da ne sklizne i tako bi ga odvezli kući, a često bi ga, ukoliko ne bi našli nikoga od ukućana, smjestili i u krevet. Po povratku u bircuz, ostavili bi kolica na njihovo mjesto, a za njihovim stolom u kutu već bi ih čekala teško zaradena litra i soda. Vrijeme je tako prolazilo, kolica su se raspala, cesta od tucanika dobila je asfaltnu košuljicu, a na mjestu bivšeg Sindikalnog doma danas je postavljeno dječje igralište.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Ljetovanje Vajštanaca u Novom Vinodolskom

Nakon skupine učenika iz Plavne, i učenici OŠ »Aleksa Šantić« iz Vajske imali su veliku radost provesti sedmodnevno ljetovanje, od 2. do 9. lipnja u Domu Crvenog križa Grada Zagreba u Novom Vinodolskom u Republici Hrvatskoj. Budući da ovi učenici u svojoj školi imaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, ovo im je ljetovanje bila svojevrsna nagrada za njihov rad, a što su zahvalno iskoristili.

Putovanje, koje je trajalo više sati, prošlo je u dobrom raspoloženju, a naši suputnici bila su djeca iz Županje s kojima smo sklopili mnoga lijepa, nova prijateljstva. U Domu, u Novom Vinodolskom dočekala nas je gospođa Vesna i rasporedila djecu po sobama. Radost je bila velika budući da su neka djeca po prvi puta vidjela more. Tijekom ovih par dana druženja, djeca su išla na vožnju brodom, sudjelovala u raznim radionicama, školi plivanja, školi glume, različitim igraonicama... Raspodijeljena po uzrastu, djeca su mogla izraziti svoju kreativnost te doista provesti na vrlo zanimljiv način svoje ljetovanje. Svako jutro organizirana je jutarnja tjelovježba na plaži ispred Doma, a odlazak na plažu bio je u znaku učenja ili usavršavanja različitih

tehnika plivanja. Svaka je skupina imala svoje voditelje s kojima je navečer bio organiziran odlazak u grad, u šetnju, shopping ili razgledanje simpatičnog i skromnog gradića uz obalu mora. Skupina iz Vajske je bila jedina koja je došla izvan granica RH te je time bila malo i specifična budući da su voditelji bili već određeni i poznati - **Sandra Čelić** i **Marija Ihas**, pa su ponekad uvrstili i po koju zanimljivost kao što je, primjerice, grupna kupovina lubenice u večernjim satima za dodatno osvježenje.

Tijekom ovih dana zajedničkog druženja djeca su sklopila brojna nova poznanstva s djecom iz raznih krajeva Republike Hrvatske, što je pridonijelo i vježbanju hrvatskog jezika ali i proširenju prijateljstava. Nakon ovog divnog ljetovanja djeca i njihove voditeljice najiskrenije zahvaljuju Hrvatskom nacionalnom vijeću i Crvenom križu Grada

Zagreba za dane provedene na moru, gdje smo, osim dobre zabave, mogli ponešto naučiti o matičnoj nam domovini te našem materinskom jeziku. Ujedno zahvaljujemo ravnatelju Crvenog križa Zagreb **Ludvigu Matiću**, kao i dopredsjedniku Crvenog križa Zagreb p. **Ivanu Radeljaku** što nisu zaboravili djecu vojvođanskih Hrvata.
M. I.

KAMENJE S MORA

Kako kreativno iskoristiti kamenje s mora

Dragi moji mali čitatelji Hrcgovih strana, svima vama koji volite kreativne radionice evo jedne ideje kako da iskoristite kamenje koje ste ovoga ljeta donijeli s mora, rijeke, jezera ili ga jednostavno imate u dvorištu. Svi mi veoma često s raznih putovanja donosimo razno kamenje s kojim poslije ne znamo što bismo radili. Da ga nakon nekog vremena ne bi roditelji bacili, a vi ostali bez uspomene, evo nekoliko ideja što da uradite s njima. Vjerujem da ćete nakon ovog teksta i vi smisliti još neku ideju, životinju koju ćete moći napraviti od kamenja. Mašta čini svašta.

Za ovu vam radionicu ne treba puno stvari. Osnovno je da imate kist, tempere, škare, plastične oči (možete ih kupiti u Hobby prodavaonicama ili sami napraviti), pištolj sa silikonskim punjenjem i naravno MAŠTU. (slika 1.)

Osnovni postupak kako napraviti životinje od kamenja je sljedeći: oprano plošno kamenje prebojiti temperom u odgovarajućoj boji (slika 2.) od kartona iskružiti konture neke životinje po izboru (slika 3. i 4.), zalijepiti obojeni kamen na karton i iscrtatati detalje (slika 5. i 6.).

Veoma lako i kreativno. Zato, na posao! Osmislite i neke nove likove koje vam nismo dali kao prijedlog. Gotove uratke možete podijeliti prijateljima na početku školske godine kao suvenire s vašeg ljetovanja.

Uživajte!

ZNATE LI...

- Nogometna lopta napravljena je od 32 kožnate pločice spojene sa 642 šava.
- Nojevo jaje veće je od njegova mozga.
- Šišmiši uvijek skreću ulijevo kad izlijeću iz špilja.
- Prosječan čovjek tijekom života popije oko 75.000 litara vode.
- Rika odrasloga mušjaka lava može se čuti na udaljenosti od 8 kilometara.
- Oko 13 posto ljudi je lijevoročno.
- Štucanje u prosjeku traje pet minuta.

5. kolovoza 2011.

KALENDAR BITNIH DOGAĐAJA

KALENDAR za sljedeći tjedan

- 6. kolovoza - Dan Hirošime
- 7. kolovoza - Međunarodni dan prava osoba koje su promijenile spol
- 9. kolovoza - Međunarodni dan siromašnih (UN)
- 9. kolovoza - Svjetski dan domorodaca (UN)
- 9. kolovoza - Međunarodni dan autohtonih naroda svijeta

**PETAK
5.8.2011.**

06:10 Trenutak spoznaje
06:45 TV kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
08:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Hotel dvorac Orth 6, serija
10:00 Vijesti
10:10 HAZU portreti: Hrvoje Požar
10:20 Knin: Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, prijenos
11:20 Kulturna baština: Kninska tvrđava
11:40 Dnevnik
11:58 Knin: Dan domovinske zahvalnosti, prijenos mise
13:20 TV kalendar
13:32 Živjeti zdravije
13:37 Gospodarica tvoga srca, telenovela
14:25 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:34 Vrijeme sutra
14:35 Branitelji domovine, informativno-edukativni spot
14:40 Lourdes: Međunarodno vojno hodočašće, dokumentarni film
15:10 U potrazi za svetim: Suze nevinoga, dokumentarna serija
16:00 ZABA - 90 sekund
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Vijesti
16:57 HAK - Promet info
17:00 Koncert
18:25 Oluja nad olujama, dokumentarni film
19:30 Dnevnik
20:04 ZABA - 90 sekundi
20:10 Capri 2, serija
21:10 Knin: Dan pobjede
22:25 Vijesti
22:50 Klopka za inspektora Callahana, američki film
00:50 Samci, američki film
02:25 Bostonsko pravo 5
03:10 U potrazi za svetim: Suze nevinoga, dokumentarna serija
04:05 Skica za portret
04:20 Hotel dvorac Orth 6, serija

06:45 Kod kuće je najljepše
07:00 Gospodarica tvoga srca, telenovela
07:45 Moji prijatelji Tigar i Pooh, crtana serija

08:10 Žutokljunac: Pjer de Žder
08:40 Connor na tajnom zadatku 3
09:05 Ljubitelji dječjeg svijeta
09:15 Boli glava: Sunčev sustav
09:30 Obična klinika
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:40 Puna kuća Raftera 1
11:25 Veronica Mars, serija
12:05 Šaolinski paževi
12:30 Žutokljunac: Pjer de Žder
13:00 Johnny Bravo
13:20 Lagodni život Zacka i Codyja 2
13:45 Filmovi Buda Spencer: Detektiv XXL: Topovska kugla, film
15:20 Ružna Betty 3, serija
16:00 Danny na moru 1, dokumentarna serija
16:25 Briljanteen
17:05 Bostonsko pravo 5
17:50 Šaptač psima 4
18:40 Kazalište u kući
19:15 Kod kuće je najljepše
19:25 Garaža: The Bambi Molesters
20:00 Braća i sestre 4, serija
20:45 Pariz, dokumentarna serija
21:15 Bitange i princeze 4, humoristična serija
21:55 U obrani nedužnosti, TV film
23:30 Laži mi 1, serija
00:15 Uvijek je sunčano u Philadelphiji 4
00:35 Život na Marsu, serija
01:20 Prijatelji 10
01:45 Sledge Hammer 1
02:10 TračERICA 1, serija
02:55 Noćni glazbeni prog.
05:34 Noćni glazbeni prog.

06:20 Naši najbolji dani
07:15 Jumanji
07:40 Shaggy i Scooby Doo, crtana serija
08:00 TV izlog
08:15 Pobjeda ljubavi
10:15 Bijeg, serija
12:20 Zauvijek susjedi, serija R
13:20 IN magazin R
14:00 Pobjeda ljubavi, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Bijeg, serija
22:00 Ljudi u crnom, igrani film
23:40 Legenda o vitezu, igrani film

01:50 Ezo TV, tarot show
02:50 Apokalipsa androida, film
04:25 Nesmotreno ponašanje, igrani film

05:10 RTL Danas
05:45 Zvezdano jutro, emisija uživo
06:30 Nasljednici, telenovela (R)
07:25 Dragon Ball Z, animirani film (R)
07:45 Vrata raja
08:40 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
09:20 Večera za 5, lifestyle emisije (R)
10:30 Nasljednici, telenovela
11:20 Vrata raja, telenovela
12:10 1001 noć, dramska serija
13:40 Staklen dom
14:35 Cobra 11
17:05 Ne daj se, Nina!
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Večera za 5
20:00 Staklen dom
21:50 Zaboravljeni slučaj
23:35 Danteov vrh, igrani film, akcijski
01:25 Operacija Šakal, igrani film, triler (R)
03:50 Astro show, emisija uživo
04:50 RTL Danas

**SUBOTA
6.8.2011.**

06:35 Emisija pučke i predajne kulture
07:05 Drugo mišljenje: Medicinska etika
07:45 TV kalendar
08:00 Hrvatska kronika BiH
08:15 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Loš dan u Black Rocku, američki film
10:00 Vijesti
10:09 HAK - Promet info
10:10 Kućni ljubimci
10:45 Kad već postoji planina: Velebitski aromatarij, dokumentarna serija
11:15 Normalan život, emisija o obitelji
12:00 Dnevnik
12:15 TV kalendar
12:30 Prizma,
13:15 Capri 2, serija
14:00 Ekumena
14:40 Branitelji domovine,
14:45 Jelovnici izgubljenog vremena

15:05 Zlatna kinoteka: Čarobnjak iz Oza, američki film
16:50 Vijesti
17:00 Znanstvene vijesti
17:05 Euromagazin
17:40 Umorstva u Midsomeru
12 B, mini-serija
19:30 Dnevnik
20:10 Capri 2, serija
21:10 Lažljivac, američki film
22:55 Vijesti iz kulture
23:05 Prljavi igraju prljavo, američki film
00:50 Filmski maraton: Otkupnina za Kinga, američko-kanadski film
02:25 Filmski maraton: Loš dan u Black Rocku, američki film

07:00 Panorame turističkih središta Hrvatske
07:45 Na kraju ulice: Novac
08:10 Žutokljunac: Umjerenost
08:40 serija za djecu
09:30 Majstori svirači: Koncert u Samoboru
10:00 Sportske igre mladih
10:15 ni DA ni NE: ZOO vrtovi
11:10 Regina, kanadsko-islandski film za djecu
12:40 Filmska matineja: Charlie i tvornica čokolade, američki film
14:30 KS automagazin
15:00 Klapa Kampanel u Gaveli
16:50 A.Cesarec: Tonkina jedina ljubav
17:50 Športski program
19:25 Garaža: Bruno Krajcar
20:00 Iz ptičje perspektive: Heroji prirode 2., dokumentarna serija
20:55 Mariah Carey: Mimine pustolovine
22:00 Mamutica 2, serija
22:45 Mamutica 2, serija
23:30 Vrijeme je za jazz: David Gazarov u TV studiju
00:30 Noćni glazbeni prog.

08:10 TV izlog
08:25 Grill Boss, kulinarski show
08:50 Timmy Time,
09:05 Bakugan II - New Vestroia, crtana serija
09:30 Chuggington, crtana serija

09:45 Beyblade metal fusion, crtana serija
10:10 Winx, crtana serija
10:30 Bračne vode, serija
10:55 Bračne vode, serija
11:20 Frikovi, serija
12:20 Smallville, serija
13:20 Legenda o vitezu, igrani film
15:35 Grill Boss, kulinarski show
16:05 Nad lipom 35, humoristično-glazbeni show
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Nad lipom 35 - nastavak
17:30 Ljudi u crnom, igrani film
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ultraviolet, igrani film
21:35 Nestali zarobljenik, igrani film
23:40 Smrtonosna bitka, igrani film
01:15 Ezo TV, tarot show
02:15 Gospodari rata, igrani film
04:10 Kriminalci, igrani film
05:55 Dnevnik Nove TV
06:45 Kraj programa

07:35 RTL Danas, informativna emisija
08:10 Dragon Ball Z, animirani film
09:25 Vrata raja, telenovela
10:30 Discovery: Preživjeti divljinu
11:20 Između dvije vatre film, komedija
13:05 Ima li pilota u avionu 2, igrani film, komedija
14:35 Osveta šmoljana 2: Šmoljani u raju, igrani film, komedija
16:05 Danteov vrh, igrani film, akcijski
18:00 Zvijezde Ekstra
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:05 Bibin svijet, humoristična serija
20:00 Vrućina, igrani film, kriminalistički
22:55 Lov na riječnog ubojicu, igrani film
02:05 Astro show, emisija uživo
03:05 RTL Danas
03:40 Planet majmuna, film

**NEDJELJA
7.8.2011.**

05:45 Ekumena:
Religija u medijima,
religijski program

06:25 Euromagazin

06:55 TV kalendar

07:08 Mala TV

08:03 Prijatelji

09:02 Vrijeme je za Disneyja:
Moji prijatelji Tigar
i Pooh

09:27 Vrijeme je za Disneyja:
Einsteinčići

09:52 Vijesti iz kulture

10:06 HAK - Promet info

10:10 Filmska matineja:
Ubojstvo na Karibima
- Prema romanu Agathe
Christie, američki film

11:40 manjinski MOZAIK:
Priče iz Arkadije

11:55 Pastel, emisija

12:00 Dnevnik

12:15 TV kalendar

12:27 Poljoprivredni
savjetnik

12:30 Plodovi zemlje

13:25 Split: More

14:00 Apokalipsa

15:05 Mir i dobro

15:35 Branitelji domovine

15:40 Vijesti

15:46 HAK - Promet info

15:50 R.Pilcher's Collection:
The Shell Seekers

17:20 Kad životinje napadaju:
Borba za život

18:15 Lijepom našom:
Metković

19:30 Dnevnik

20:01 Vrijeme

20:10 Velo misto, TV serija

21:45 Jadranske igre: Pag

23:40 Vijesti

00:05 Gospodica Marple 5,
03:05 Reprizni program

04:50 Plodovi zemlje

HRT 2

07:05 Zlatna kinoteka:
Zameo ih vjetar,
američki film

10:45 Biblija

10:55 Budaševo: Misa,
prijenos

12:05 Hotel Schwarzwaldhof

13:40 Đani Stipaničev u
Komediji

14:50 Sportski prijenosi i
snimke

17:00 Sinjska alka, prijenos

19:35 Garaža: Junkers5

20:10 Gospodar prstenova:
Prstenova družina,
američki film

23:05 Obiteljska urota,
američki film

01:00 Glazbeni spotovi

03:47: Parni valjak - Samo
snovi teku uzvodno

04:28 Noćni program:
Garaža - Grupa STOP

04:58 Bijelom pjesmom
protiv droge

05:58 Josipa Lisac, koncert

07:00 TV izlog

07:20 Ah, taj život

07:45 Timmy Time

08:00 Bakugan II -
New Vestroia

08:25 Chuggington

08:40 Beyblade metal
fusion, crtana serija

09:05 Winx, crtana serija

09:25 Automotiv

09:55 Dodir s neba, serija

10:55 Bračne vode, serija

11:45 Brza blagajna

12:15 Svi mrže Chrisa

12:45 Most na rijeci

Kwai, igrani film

15:35 Sastanak s
nepoznatom,
igrani film

17:00 Vijesti Nove TV

17:30 Ultraviolet,
igrani film R

19:05 INA Plave
vijesti

19:15 Dnevnik Nove TV

20:05 Nad lipom 35

21:10 Moj suprug je
mrtvac, igrani film

23:00 Red carpet,
showbiz magazin

00:05 Smrtonosna bitka,
igrani film,

01:40 Most na rijeci

Kwai, igrani film,

04:15 Red carpet,
showbiz magazin

07:15 RTL Danas

07:50 Zvijezde Ekstra

08:10 Dragon Ball Z,
animirani film

09:50 Jašući divove,
dokumentarni film

11:30 Ima li pilota u avionu 2,
igrani film, komedija

12:55 Šmokljani u raju,
igrani film, komedija

14:20 Kakvi frajeri!2,
igrani film, komedija

15:55 Još 48 sati, igrani film,
akcijska komedija

17:35 Discovery:
Preživjeti divljinu

18:30 RTL Danas

19:05 Jezikova juha,
reality show

20:00 Časni ljudi,
igrani film, drama

22:10 CSI: Miami

00:40 Astro show

01:40 RTL Danas

02:15 Vrućina, igrani film,
kriminalistički

HRT1 7.8.2011., 17:20 KAD ŽIVOTINJE NAPADAJU (SAVAGED)

NASLOV EPIZODE: BORBA ZA ŽIVOT EPIZODA: 2

U napetoj seriji stručnjak za grabe-
žljivce Dave Salmoni, koji je i sam
preživio njihov napad, поближе
razmatra napade divljih živo-
tinja na ljude, susrećući se s
drugim preživjelima kako bi iz
prve ruke čuo priču o njihovoj
nesreći.

Rijetki su osjetili tjelesno i
emocionalno razorne poslje-
dice napada divlje životinje.
Dave Salmoni susreće se s
onima koji su ih osjetili i, kako
bi im pomogao da prebole tra-
umu, omogućuje im da shvate

zašto divlje životinje napadaju ljude i
kako je najbolje izbjeći te napade.
U drugoj epizodi upoznajemo ljude koji
su preživjeli napade slona i aligatora.
Trajanje: 48 min.

Odabrao: Đelo Hadžiselimović

Redatelj: Karl Jason

Producent: Amanda Enright, Craig
Moffit

Produkcija: BBC

PONEDJELJAK 8.8.2011.

05:45 Split: More

06:15 Mir i dobro

06:45 TV kalendar

07:00 Dobro jutro, Hrvatska

08:35 Vijesti

08:40 Dobro jutro, Hrvatska

09:05 Hotel dvorac Orth 6

10:00 Vijesti

10:10 Život u krošnjama

11:00 Kod Ane

11:10 Oprah show

12:00 Dnevnik

12:15 TV kalendar

12:27 Živjeti zdravije

12:30 Gospodarica tvoga srca

13:15 Capri 2, serija

14:10 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik

14:19 Vrijeme sutra

14:20 Nazovi 112

14:55 U potrazi za svetim:
Bog živih

15:45 Kulturna baština

16:00 ZABA - 90 sekundi

16:05 Alisa, slušaj svoje srce

17:00 Hrvatska uživo

17:54 HAK - Promet info

17:55 Sve će biti dobro

18:40 Ljetna slagalica

19:30 Dnevnik

20:04 ZABA - 90 sekundi

20:10 TV Bingo

20:35 Capri 2, serija

21:30 U krupnom planu

22:45 Dnevnik 3

23:15 Vijesti iz kulture

23:25 Glazbeni salon
Gvozdanović:
Renata Pokupić

00:30 Nebo, japanska ratnica

01:55 Bostonsko pravo 5

02:35 Skica za portret

02:40 Jelovnici izgubljenog
vremena

03:00 Nazovi 112

03:30 U potrazi za svetim:
Bog živih

04:25 Hotel dvorac Orth 6

05:10 Ljetna slagalica

06:50 Kod kuće je najljepše

07:05 Gospodarica tvoga srca

07:50 Moji prijatelji Tigar i
Poo

08:15 Žutokljunac: Hotel

08:40 Connor na tajnom
zadatku 3

09:05 Brlog

09:20 Sportske igre mladih

09:35 Obična klinka,
serija za djecu

10:00 Alisa, slušaj svoje srce

10:40 Puna kuća Raftera 1,
serija

11:25 Veronica Mars, serija

12:05 Šaolinski paževi

12:35 Žutokljunac: Hotel

13:00 Johnny Bravo

13:25 Lagodni život Zacka i
Codyja 2

13:50 R. Pilcher's Collection:
Skupljači školjaka

15:20 Ružna Betty 3, serija

16:05 KS automagazin

16:40 Mijenjam svijet: Roda

17:05 Bostonsko pravo 5

17:50 Šaptač psima

18:40 Kazalište u kući,

19:15 Kod kuće je najljepše

19:25 Johnny Cash Specijal

20:00 Braća i sestre 4, serija

20:55 Košarkaški turnir:
Hrvatska - Slovenija,

22:55 Laži mi 1, serija

23:40 Uvijek je sunčano u
Philadelphiji 4

00:00 Život na Marsu, serija

00:45 Prijatelji 10

01:10 Sledge Hammer 2

01:35 Tračnica 1

02:20 Boris Novković -
Zajedno u dobru i zlu

05:58 Davor Radolfi

06:30 Naši najbolji dani

07:25 Jumanji

07:50 Shaggy i Scooby

08:10 TV izlog

08:25 Bračne vode

09:15 Pobjeda ljubavi

11:15 Bijeg, serija R

12:20 Zauvijek susjedi

13:20 IN magazin R

14:00 Pobjeda ljubavi

16:00 Zauvijek susjedi

17:00 Vijesti Nove TV

17:25 IN magazin

18:05 Kad lišće pada

19:15 Dnevnik Nove TV

20:00 Bijeg, serija

21:50 Večernje vijesti

22:10 Vojnik, igrani film

23:45 Moj suprug je
mrtvac, film R

01:35 Nestali, serija

03:15 Ezo TV, tarot show

04:15 Medij, serija

05:00 Bračne vode, serija

05.20 RTL Danas,

informativna emisija
05.55 Zvezdano jutro, emisija uživo
06.45 Dragon Ball Z, animirani film (R)
07.10 Cobra 11, akcijska serija
08.55 Nasljednici, telenovela
10.00 Vrata raja, telenovela
11.05 Staklen dom, obiteljska serija (R)
12.00 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12.25 Večera za 5, lifestyle emisije (R)
13.15 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
14.35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16.20 Ne daj se, Nina!, humorna drama
17.10 Večera za 5, lifestyle emisije
18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 Staklen dom, obiteljska dramska serija
20.00 Zakon i red, kriminalistička serija
20.50 Mentalist
21.40 Na licu mjesta
23.15 Zaboravljeni slučaj
00.10 RTL Vijesti
00.25 CSI: Miami
01.10 Astro show
02.10 CSI: Miami
02.55 RTL Danas

**UTORAK
9.8.2011.**

06:00 Treća dob
06:45 TV kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
08:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Hotel dvorac Orth 6, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:09 Vrijeme danas
10:10 Život u krošnjama, dokumentarna serija
11:00 Kod Ane
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:15 TV kalendar
12:27 Živjeti zdravije
12:32 Gospodarica tvoga srca, telenovela
13:20 Capri 2, serija
14:10 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:19 Vrijeme sutra

14:20 Nazovi 112, dokumentarna serija
14:55 Baul, dokumentarni film
15:30 Kulturna baština
16:00 ZABA - 90 sekundi
16:05 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela
16:50 Vijesti
17:00 Hrvatska uživo
17:54 HAK - Promet info
17:55 Sve će biti dobro, TV serija
18:40 Ljetna slagalica
19:30 Dnevnik
20:01 Vrijeme
20:04 ZABA - 90 sekundi
20:10 Capri 2, serija
21:05 Ciklus komedija: Bebin dolazak u grad, američki film
22:45 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:25 Kratki susreti
23:50 Museum Secrets: Inside the Vatican Museums
00:40 Miami Killer, film
02:20 Bostonsko pravo 5, serija
03:00 Završni udarac 4, serija
03:45 Skica za portret
04:00 Kratki susreti
04:25 Hotel dvorac Orth 6
05:10 Ljetna slagalica

06:50 Kod kuće je najljepše
07:05 Gospodarica tvoga srca
07:50 Moji prijatelji Tigar i Pooh, crtana serija
08:15 Žutokljunac: Kung fu
08:40 Connor na tajnom zadatku 3
09:05 Navrh jezika: Lukav kao lisica
09:15 Etika: GMO
09:30 Obična klinka
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:40 Puna kuća Raftera 1
11:25 Veronica Mars, serija
12:05 Šaolinski paževi, crtana serija
12:30 Žutokljunac: Kung fu
12:55 Johnny Bravo
13:15 Lagodni život Zacka i Codyja 2
13:40 Miami Killer, film
15:20 Ružna Betty 3, serija
16:00 4 zida
16:35 Direkt: Berlin
17:05 Bostonsko pravo 5
17:50 Šaptač psima 4
18:40 Kazalište u kući
19:15 Kod kuće je najljepše
19:25 Garaža: Stidljiva ljubica
20:00 Braća i sestre 4, serija
20:50 Planine - Život u visinama, serija
21:45 Završni udarac 4, serija

22:35 Laži mi 1, serija
23:20 Uvijek je sunčano u Philadelphiji 4
23:40 Život na Marsu, serija
00:25 Prijatelji 10
00:50 Sledge Hammer 2
01:15 TračERICA 1, serija
05:13 Fiji brij 6
06:14 Garaža - Osmi putnik

06:30 Naši najbolji dani
07:20 Jumanji, crtana serija
07:45 Super Loonatics, crtana serija
08:05 TV izlog
08:20 Pobjeda ljubavi, serija R
10:20 Bijeg, serija R
12:20 Zauvijek susjedi, serija R
13:20 IN magazin R
14:00 Pobjeda ljubavi, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Bijeg, serija
21:50 Večernje vijesti
22:10 Navy CIS, serija
00:05 Vojnik, f ilm
01:40 Nestali, serija
03:20 Ezo TV, tarot show
04:20 Medij, serija
05:05 Bračne vode, serija
05:45 Kraj programa

05:20 RTL Danas, informativna emisija
05:55 Zvezdano jutro, emisija uživo
06:40 Dragon Ball Z, animirani film (R)
07:05 Cobra 11
08:50 Nasljednici, telenovela
09:55 Vrata raja, telenovela
11:05 Staklen dom, obiteljska serija
12:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
12:25 Večera za 5, lifestyle emisije
13:10 1001 noć, dramska serija
14:35 Cobra 11, akcijska serija
16:20 Ne daj se, Nina!, humorna drama
17:10 Večera za 5, lifestyle emisije
18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija

19:05 Staklen dom, obiteljska dramska serija
20:00 Zakon i red, kriminalistička serija
20:50 Mentalist, kriminalistička serija
21:40 Uvod u anatomiju, dramska serija
23:15 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
00:10 RTL Vijesti, informativna emisija
00:25 Na licu mjesta, akcijska dramska serija
01:05 Astro show, emisija uživo
02:05 Na licu mjesta, akcijska dramska serija
02:50 RTL Danas, informativna emisija

**SRIJEDA
10.8.2011.**

06:10 Među nama
06:45 TV kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
08:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Hotel dvorac Orth 7,
09:50 Vijesti
10:10 Sakupljači meda u Nepalu
11:00 Kod Ane
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:15 TV kalendar
12:27 Živjeti zdravije
12:32 Gospodarica tvoga srca
13:20 Capri 2, serija
14:10 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 Nazovi 112, dokumentarna serija
14:55 Genetsko podrijetlo Hrvata
15:25 Kulturna baština
15:55 ZABA - 90 sekundi, emisija pod pokroviteljstvom
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Vijesti
17:00 Hrvatska uživo
17:54 HAK - Promet info
17:55 Sve će biti dobro, TV serija
18:40 Ljetna slagalica
19:30 Dnevnik
20:04 ZABA - 90 sekundi, emisija pod pokroviteljstvom
20:10 Capri 2, serija
21:05 Miris kiše na Balkanu, TV serija
22:00 Drugi svjetski rat - izgubljene snimke
22:50 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture

23:30 In This World, britanski film
01:00 Jo-jo, američko-njemačko-talijanski film
02:35 Skica za portret
05:05 Ljetna slagalica

06:50 Kod kuće je najljepše
07:05 Gospodarica tvoga srca
07:50 Moji prijatelji Tigar i Pooh, crtana serija
08:15 Žutokljunac: Mišo 2.
08:40 Connor na tajnom zadatku
09:05 Platno, boje, kist: Kolaž
09:15 Vatrogasci, slovenski dokumentarni film
09:30 Obična klinka
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:40 Puna kuća Raftera 1
11:25 Veronica Mars, serija
12:05 Šaolinski paževi, crtana serija
12:30 Žutokljunac: Mišo 2.
12:55 Johnny Bravo
13:15 Lagodni život Zacka i Codyja 2
13:40 Jo-jo, američko-njemačko-talijanski film
15:15 Ružna Betty 4, serija
16:00 Danny na moru 1, dokumentarna serija
16:25 Dobro je znati
16:50 Bostonsko pravo 5
17:40 Šaptač psima
18:30 Kazalište u kući
19:10 Kod kuće je najljepše
19:25 Garaža: D Strings
20:40 Nogometna utakmica: Irska - Hrvatska
22:40 Laži mi 1, serija
23:25 Zovem se Earl 4
23:45 Život na Marsu
00:30 Prijatelji 10, serija
00:55 Sledge Hammer 2
01:20 TračERICA 1
02:05 Glazbeni spotovi
04:58 700. godina Trsatske Vele Gospe
"Coronata Mater Dei"

06:30 Naši najbolji dani
07:20 Jumanji
07:45 Super Loonatics, crtana serija
08:05 TV izlog
08:20 Pobjeda ljubavi
10:20 Bijeg, serija R
12:20 Zauvijek susjedi
13:20 IN magazin R
14:00 Pobjeda ljubavi
16:00 Zauvijek susjedi
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin

18:05 Kad lišće pada
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Bijeg, serija
21:50 Večernje vijesti
22:10 Dilema jedne mladenke, film
23:45 Zarobljena, igrani film
01:10 Navy CIS, serija R
02:40 Ezo TV, tarot show
03:40 Čuvar pravde
04:25 Bračne vode, serija

05.25 RTL Danas
06.00 Zvezdano jutro
06.50 Dragon Ball Z
07.10 Cobra 11
09.00 Nasljednici, telenovela
10.05 Vrata raja, telenovela
11.10 Staklen dom
12.05 Ekkluziv Tabloid
12.30 Večera za 5
13.15 1001 noć
14.35 Cobra 11
16.20 Ne daj se, Nina!
17.10 Večera za 5
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Staklen dom
20.00 Zakon i red
20.50 Mentalist
21.40 Kosti
23.15 Zaboravljeni slučaj
00.10 RTL Vijesti
00.25 Mentalist
01.10 Astro show
02.55 RTL Danas, informativna emisija

ČETVRTAK
11.8.2011.

06:05 Riječ i život:
Kako povezati zemlju, zrak i more?, religijski program
06:45 TV kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
08:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Hotel dvorac Orth 7
09:50 Vijesti
10:10 Prirodni svijet: Slonovi - dug je put do doma, dokumentarna serija
11:00 Kod Ane
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:27 Živjeti zdravlje
12:32 Gospodarica tvoga srca, telenovela
13:20 Capri 2, serij
14:10 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 Nazovi 112, dokumentarna serija
14:55 Genetsko podrijetlo Hrvata: Kneževi sjeverne Europe, dokumentarna serija
15:25 Kulturna baština
15:55 ZABA - 90 sekundi
16:00 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Vijesti
17:00 Hrvatska uživo
17:54 HAK - Promet info
17:55 Sve će biti dobro
18:40 Ljetna slagalica
19:30 Dnevnik
20:04 ZABA - 90 sekundi
20:10 Capri 2, serija
21:05 Boje turizma

22:00 Reporteri - izbor:
Najteže je biti..., dokumentarni film
22:55 Dnevnik 3
23:25 Vijesti iz kulture
23:35 Klasici hrvatskog dokumentarizma: Obrad Gluščević
00:15 Sudski postupak, američki film
02:00 Bostonsko pravo 5
02:40 Noćna repriza - serija
03:25 Skica za portret
03:45 Nazovi 112
03:50 Skica za portret
04:20 Hotel dvorac Orth 7
05:05 Ljetna slagalica

06:50 Kod kuće je najljepše
07:05 Gospodarica tvoga srca
07:50 Moji prijatelji Tigar i Pooh, crtana serija
08:15 Žutokljunac: Vremenska kapsula
08:40 Connor na tajnom zadatku 3
09:05 Iznad crte
09:20 Kokice
09:35 Obična klinka
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:40 Puna kuća Raftera 1
11:25 Tree Hill 6, serija
12:05 Šaolinski paže
12:30 Žutokljunac: Vremenska kapsula
12:55 Johnny Bravo, crtana serija
13:15 Lagodni život Zacka i Codyja 2
13:40 Piedone lo sbirro, talijansko-njemački film

15:25 Ružna Betty 4, serija
16:10 Danny na moru 2
16:35 City Folk 2011:
17:00 Bostonsko pravo 5
17:50 Šaptač psima 4
18:40 Kazalište u kući
19:15 Kod kuće je najljepše
19:25 Garaža
20:00 Braća i sestre 4, serija
20:50 Sudski postupak, američki film
22:40 Laži mi 1, serija
23:25 Zovem se Earl 4
23:45 Život na Marsu, serija
00:30 Prijatelji 10
00:55 Sledge Hammer 2
01:20 Tračnica 1, serija

06:30 Naši najbolji dani
07:20 Jumanji
07:45 Super Loonatics
08:05 TV izlog
08:20 Pobjeda ljubavi
10:20 Bijeg, serija R
12:20 Zauvijek susjedi
13:20 IN magazin
14:00 Pobjeda ljubavi
16:00 Zauvijek susjedi
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Bijeg, serija
21:50 Večernje vijesti
22:10 Vremeplov, igrani film
23:50 Smrt pod morem, igrani film
01:35 Dr. Huff, serija

03:25 Ezo TV, tarot show
04:25 Čuvar pravde

05.20 RTL Danas
05.55 Zvezdano jutro, emisija uživo
06.45 Dragon Ball Z
07.10 Cobra 11, akcijska serija
08.55 Nasljednici, telenovela
10.00 Vrata raja, telenovela
11.05 Staklen dom, obiteljska dramska serija
12.00 Ekkluziv Tabloid
12.25 Večera za 5
13.10 1001 noć, dramska serija
14.35 Cobra 11, akcijska serija
16.20 Ne daj se, Nina!, humorna drama
17.10 Večera za 5, lifestyle emisije
18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 Staklen dom, obiteljska serija
20.00 Zakon i red, kriminalistička serija
21.00 CSI: NY
22.35 Pokretna meta, igrani film, akcijski
00.10 Operacija Šakal, igrani film, triler
02.35 Astro show, emisija uživo
03.35 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
04.20 RTL Danas, informativna emisija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15,25 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

»Europski magazin« - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • Kulturna povijest (utorkom) • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • »Aktualije« (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
18,15 Vojvodanski tjedan
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,00 Vjerska emisija, duhovna glazba
20,00 Divni novi svijet
20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,30 Putnici kroz vrijeme - emisija za djecu Hrvatskoga radija
20,00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NATJECANJE U RUKOMETU NA PIJESKU U NOVOM SADU

Zagrepčani dominirali Štrandom

Na novosadskom Štrandu od 22. do 24. srpnja održano je međunarodno natjecanje u rukometu na pijesku. Sudjelovalo je osam muških i šest ženskih ekipa iz Hrvatske, Makedonije i Srbije, a organizator natjecanja je Gradski rukometni savez Novog Sada.

Cilj manifestacije je da se što više mladih uključi u sport i da Novi Sad bude dio jednog europskog turnira rukometa na pijesku.

Rukomet na pijesku posljednjih godina postaje sve popularniji, a iduće godine bit će predstavljen kao promotivni sport na Olimpijadi u Londonu i očekuje se da 2016. godine uđe u obitelj olimpijskih sportova.

ZAGREBAČKI »SOKOL« POBIJEDIO

Pobjednik ovogodišnjeg turnira je zagrebački »Sokol« s čijim smo kapetanom *Josipom Gagulom* imali prigodu razgovarati. Istaknuo je da je zadovoljan postignutim rezultatima te osvojenim prvim mjestom, kao i što su *Emil Golić* i *Andreja Emer* proglašeni najboljim igračima, a najbolja vratarka je bila *Biljana Pilić*.

Gagula govori da je »Sokol« osnovan prije dvije godine i da je tada brojio dvadesetak članova, dok ih je danas četrdesetak. O uspjesima Gagula kaže kako su muška i ženska ekipa viceprvaci Hrvatske od prošle godine, dok se za ovu godinu čekaju rezultati svih turnira.

ZADOVOLJSTVO DOMAĆINIMA

Na naše pitanje o domaćinima i o Novom Sadu, kao i o pozivu organizatora da dođu na turnir, Josip Gagula ističe kako je više nego zadovoljan gostoprimstvom i organizacijom, kako su poziv dobili još u veljači i da je ekipa bila oduševljena dolaskom u Novi Sad. »Mi smo prvi koji smo došli iz Hrvatske, i ne mogu reći koliko mi je drago zbog toga«, oduševljeno je izjavio Josip. Prihvatili su poziv jer se turnir boduje i, kako ističe, nada se da će iduće godine biti još više ekipa

za osvajanje titule. »Cilj Sokola«, ističe ovaj mladi sportaš, »jest da se što više mladih ljudi uključi u sport – u druženje. Kada spojite tri kombinacije – putovanja, zabavu i sport, sve te tri stvari zajedno i čine rukomet na pijesku zato i magičnim...«. Rukomet na pijesku razlikuje se od rukometa u dvorani, kaže Gagula, u podlozi, potom u Fair Play igri – nema grubosti, svaka grubost dovodi do isključenja. Rukomet

na pijesku je specifičan i po piruetama, što je okret za 360 stupnjeva, koji nosi tri boda, ili cepelin koji nosi dva boda. Sve je to dio igre, da bude što zanimljivije.«

Dominacija muške ekipe Zagrepčana je bila očigledna, i to na prvoj utakmici koja se održala u subotu. Mušku ekipu su činila tri reprezentativca koja su na Europskom natjecanju u Umagu osvojila zlatnu medalju. »Sokol« iz Zagreba je u finalu bio bolji od rukometaša »Jugovića« iz Novog Sada. Zahvaljujući boljoj uigranosti i profesionalizmu Zagrepčani su trijumfiral u finalu i zaslužen pobjedili.

U ženskoj konkurenciji zagrebački »Sokol« je u finalu svladao rukometašice »Struge« iz Makedonije. Zagrepčanke su imale izvrnog vratara, a uigranost i dobra komunikacija ih je i dovela do pobjede. Treće mjesto je pripalo ekipi »Želje« iz Indije, koje su pobijedile ekipu »Vojvodine« iz Novog Sada.

Anita Klinac

NASTAVLJAJU SE RADOVI NA SANACIJI OBJEKTA NK »DINAMO« U SONTI

Uskoro u novom ruhu?

Po odluci tajnika za sport i omladinu AP Vojvodine subjektima iz apatinske općine dodijeljena su novčana sredstva u iznosu od 370.000 dinara za sufinanciranje sanacije, adaptacije i opremanja prioritetnih korisnika. Po ugovoru, potpisanom od strane pokrajinskog tajnika *Modesta Dulića* i predsjednika općine Apatin dr. *Živorada Smiljanića*, sredstva će se uporabiti za opremanje otvorenih sportskih terena u OŠ »Kiš Ferenc« u Svilojevu i u OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti u iznosu od po 50.000 dinara, za sanaciju krova na Domu sportova u Apatinu u iznosu od 80.000 dinara, a najveći dio, u iznosu od 190.000 dinara, za sanaciju objekta na stadionu Nogometnog kluba »Dinamo« iz Sonte. Aktivnosti predviđene potpisanim ugovorom moraju biti realizirane u planiranim rokovima, a najkasnije do 20. prosinca ove godine.

Na stadionu NK »Dinamo« poslije II. svjetskog rata izgrađen je objekt u kojem su smještene svlačionice, sanitarni čvor, uredska prostorija, skladište i stan namijenjen domaru, a pod krovom su tribine na koje se može smjestiti oko 300 gledatelja. Ozbiljnih ulaganja u ovaj objekt nije bilo godinama, pa je prošle godine

adaptiran stan i saniran krov, koji je prokišnjavao na više mjesta, što je izazvalo i ubrzano propadanje drvene konstrukcije. Zbog toga je dio tribina zatvoren za gledatelje, a evidentne su i prijetnje od urušavanja stropa u prostorijama namijenjenim nogometašima. Od strane sadašnjega čelnništva »Dinama« s ovim problemima upoznati su najviši dužnosnici općine Apatin i MZ Sonta, a potrebna sredstva tražena su i od pokrajinskog Tajništva za sport i omladinu. Odobreni iznos bit će uporabljen za sanaciju najproblematičnijih dijelova objekta, a po riječima predsjednika »Dinama« *Antuna Čonke* trebalo bi aktualizirati i obećanja općinskih čelnika na temu sufinanciranja adaptacije objekta. »U ranijim razgovorima upoznali smo općinske čelnike o katastrofalnom stanju našega objekta, što su zamjenik predsjednika općine *Miodrag Bakić* i zamjenik predsjednika SO *Mirko Cvetičanin* sa svojim suradnicima utvrdili i uvidom na licu mjesta. Uz tehničku pomoć općinskih službi obratili smo se i pokrajinskom tajništvu za sport i omladinu, što je rezultiralo ovom dotacijom. Potrebe su nam daleko veće, pa se nadam i realizaciji obećanja gospodina Bakića o sufinanciranju dijela radova od strane lokalne zajednice. S radovima ćemo početi u najkraćem mogućem roku, kako bi do početka prvenstva barem otklonili prijetnje od urušavanja stropa u hodniku i svlačionicama«, kaže Antun Čonka.

Ivan Andrašić

TRADICIJA DUGA 43 GODINE

Utrka Dužijanca 2011.

Međunarodni trkački dan Dužijanca 2011. održan je 31. srpnja pred mnoštvom gledatelja. Prethodnog dana održan je peti trkački dan-utrke koje su se trčale na krtakim distancama od 1600 m. U veoma uzbudljivim utrkama, uz zanimljiv propratni program, postignuti su ovi rezultati:

REZULTATI UTRKA 30. SRPNJA

TRKA DO 110 EU:

1. DROGBA MIKELA - VRSAJKOV S. 1:26,4 / 1600 m / AS
2. HONDA CROWN - 1:26,4
3. TURF - 1:27,1
4. NOBEL DIJ - 1:27,6

TRKA DO 250 EU:

1. JOHN SWEEP - PETROVIĆ G. 1:25,2 / 1600 m / AS
2. ZE BANKER - 1:25,3
3. DERA-O - 1:26,4
4. LAKOSTA - 1:26,6

TRKA DO 430 EU:

1. APOLON - VAHTLER T. 1:22,9 / 1600 m / AS
2. INSDIER - 1:23,0
3. DONATELA - 1:23,6
4. GARGAMEL - 1:23,9

TRKA DO 600 EU :

1. SHARLA - STANTIĆ J. 1:24,7 / 1600 m / AS
2. ADRIANO - 1:24,9
3. BRAZIL - 1:25,1
4. LALA OP - 1:25,6

TRKA DO 820 EU:

1. JIMMY CROWN - ORAČIĆ M. 1:20,3 / 1.600 / AS
2. ENOLA - 1:20,8
3. DON MIKELE - 1:20,5
4. DIMITRIJE MB - 1:21,7

TRKA DO 1.400 EU:

1. NEARCO GB - PRERADOVIĆ M. 1:21,3 / 1600 m / AS
2. NEIL - 1:21,6
3. AT THE SWEEP - 1:21,7
4. ČIGRA - 1:22,0

DVOGOCI:

1. TOKYO OAKS - SLAVIĆ M. 1:24,7 / 1600 m / AS
2. LADY ANDI - 1:30,2
3. LIP Í TON - 1:30,5
4. FRISCO - 1:31,2

5. kolovoza 2011.

REZULTATI UTRKA 31. SRPNJA

DVOGOCI :

1. JAGER OAKS - ZOLNAJI G. 1:22,0 / 1600 m / AS
2. PANAMA OAKS - 1:22,4
3. ATINA - 1:22,8
4. TITAN V - 1:24,6

DO 2.130 EU:

1. BEN HEAT - ZOLNAJI G. 1:19,8 / 1600 m / AS
2. MOON ARROW - 1:20,4
3. PIPI DUGA ČARAPA - 1:20,8
4. MERIDO - 1:21,2

TROGOCI:

1. DELAWARE PHOTO - SLAVIĆ M. 1:19,1 / 1600 m / AS
2. AMAZON BANKER - 1:19,9
3. JOHN SWEEP - 1:21,8
4. LANA MK - 26,7

I TRČ. DOM. DUŽ.:

1. GRUCCIONE - KATANIĆ R. 1:16,2 / 1600 m / AS
2. LIVING LINE - 1:16,7
3. JEGREU - 1:16,9
4. DAJSON - 1:18,61 TRČANJE INT. DUŽ. :

1. BESSIE - SAGAJ J. 1:14,6 / 1600 m / AS

2. ADDINGTON - 1:14,9

3. TOP TEN - 15,8

4. SELLDHAIR SG - 1:16,0

5. FOOTBALL - 1:16,4

DO 4.000 EU:

1. INQUISITRO - OŽVAR ZOLTAN 1:18,3 / 1600 m / AS

2. ILIADE MACK - 1:18,6

3. LAKY FRIDON - 1:18,8

4. KALIBRA - 1:19,1

II TRČANJE DOM. DUŽ.:

1. GRUCCIONE - KATANIĆ R. 1:15,8 / 1600 m / AS

2. JEGREU - 1:16,7

3. LIVING LINE - 1:17,1

4. DAJSON - 1:19,6

5. WILLY VICTORY - 1:22,5

II TRČANJE INTERN. DUŽ.:

1. BESSIE - SAGAJ J. 1:14,4 / 1600 m / AS

2. ADDINGTON - 1:14,7

3. SELLDHAIR SG - 1:15,2

4. TOP TEN - 1:15,4

5. FOOTBALL - 1:16,2

POGLED S TRIBINA

Uspješni tjedan

Sedam dana prošloga tjedna donijelo je mnogo lijepih trenutaka za sve ljubitelje, navijače i simpatizere hrvatskoga sporta. A razloga za radost i osjećanje navijačkog ponosa bilo je zbilja mnogo. No, krenimo redom...

Nogometaši su odlično odradili prve susrete jakih europskih oglada i napravili solidan potencijal za mogući prolaz u sljedeću rundu kvalifikacija. Dinamo je pobjedom u Helsinkiju (2-1) praktično otvorio vrata plasmana u posljednju rundu borbe za mjesto u jednoj od skupina ovogodišnje Lige prvaka. Naravno, kapital iz glavnog grada Finske trebalo je materijalizirati u Maksimiru (susret je igran u srijedu 3. kolovoza). Hajduk je minimalno poražen na vrućem terenu engleskog premierligaša Stokea (0-1), dok je RNK Split izborio odličnih 0-0 protiv favoriziranog Fulhama, a Varaždin uspio ostati neporažen na gostovanju kod uvijek neugodne rumunjske momčadi Dinama iz Bukurešta (2-2).

Marin Čilić uspio je izboriti plasman u finale ATP Croatia Opena u Umagu i postati jedini Hrvat kojemu je to nakon 21 godine uspjelo »za reketom«. (Prvo finale 1990. godine igrali su Prpić i Ivanišević). Konačno je razbijeno »umaško prokletstvo«, na radost svih domaćih navijača, a treba dodati i plasman u finale hrvatskog para Čilić-Zovko, što u konačnici nosi potencijalnu mogućnost formiranja nove dubl Davis cup kombinacije pred susret s Južnom Afrikom u doigravanju za ostanak u Svjetskoj skupini.

Na koncu, hrvatska vaterpolska reprezentacija osvojila je broncu na Svjetskom prvenstvu u Šangaju (pobjeda protiv Mađarske 12-11) i nastavila bilježiti uspjehe na velikim natjecanjima, uz izborenu vizu izravnog nastupa na predstojećim Olimpijskim igrama u Londonu 2012. godine. Što je lijepo, lijepo je...

D. P.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

NOGOMET

Hrvatska i Srbija u skupini A

Ždrijeb kvalifikacija za sljedeće Svjetsko nogometno prvenstvo kojemu će 2014. godine biti domaćin Brazil donosi nove ogleda Hrvatske i Srbije, koje su uz reprezentacije Makedonije, Belgije, Walesa i Škotske postavljene u skupinu A. Izravan plasman osigurat će prvoplasirana momčad, dok će drugoplasirana reprezentacija vizu za Brazil pokušati osigurati kroz dograđivanje drugoplasiranih nogometnih nacionalnih selekcija.

VATERPOLO

Srbija druga, Hrvatska treća

Finalni susret vaterpolskog prvenstva svijeta u Šangaju donio je veliku dramu u kojoj su, na koncu, u produžetcima sretniji bili Talijani i slavili zlatnu medalju ispred »srebrne« momčadi Srbije (8-7). U malom finalu za treće mjesto Hrvatska je pobijedila Mađarsku (12-11) i osvojila brončanu medalju.

ATLETIKA

Nikolina Horvat na SP i OI

Hrvatska rekorderka u disciplini 400m prepone Nikolina Horvat istrčala je na međunarodnom mitingu u Ljubljani svoj najbolji rezultat sezone i dostigla B normu (56,54) za predstojeće Svjetsko prvenstvo u Južnoj Koreji i Olimpijske igre 2012. godine u Londonu. Uz osigurani plasman na dva velika svjetska natjecanja Horvatova je osvojila i drugo mjesto u utrci koju će vjerojatno još dugo pamti.

TENIS

Čilić u finalu Umaga

Nakon velike borbe u tri seta, Marin Čilić nije uspio svladati Aleksandra Dolgopolova u finalnom susretu 22. ATP Croatia Opena. Mladi Ukrajinac, inače Čilićev vršnjak (22 godine), bio je

za nijansu bolji (6-4, 3-6, 6-3) u najmlađem finalu ovoga turnira i nakon izvrsnog tjedna u Umagu osvojio svoj prvi ATP naslov. Uz nastup u finalu, Marin je zabilježio nastup i u finalnom susretu igre parova, gdje je u paru s Lovrom Zovkom poražen od talijanske kombinacije Fognini-Bolleli (3-6, 7-5, 7-10).

Prodajem kuću u Ulici Veljka Vujoševića u Malom Bajmoku u Subotici, 400 m od 'auto-pijace', cijena 7500 eura. Tel.: 024 796-124 ili 064/ 11-25-072

Prodajem ili izdajem poslovni prostor za sve namjene od 90 m². Tel.: 091/754-202

Kupujem, prodajem i mijenjam značke i albume za značke. Također kupujem knjige o nogometnim klubovima. Tel.: 024/ 542-310.

BTB-F1 tim popravljiva i servisira bicikle. Originalni dijelovi, povoljne cijene. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

BTB-F1 tim prodaje briket, domaći i uvozni iz Hrvatske, visoke kaloričnosti, po povoljnoj cijeni. Beogradski put 46. Tel.: 024/ 553-619.

Prodajem sijačicu »OLT« Gama 18 redi, rolere (manji 500 din i veći 1000 dinara), kredlike svih uzrasta, špediter, namještaj za čistu sobu, čaršafe za krevete, ponjave, bunjevačka ruha (sukna, sefir, kaputi sa striganom, različite marame (i rojtoš), pregače i slične starine, povoljno. Tel.: 024/ 528-682.

Prodajem zob, traktorske gume (800 x 20 – 2 prednje za Belorusa), vanjske i unutarnje (sve za 1200 dinara), masivnu dvokrilnu drvenu kapiju, ručnu mrvljačicu za kukuruz u stare plugove (4000 po komadu). Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem zemljište 1-3 ha, pogodno za sladišta ili slične namjene blizu Subotice (Bajmočki put – kod obilazne ceste. Tel.: 024/ 532-570.

Prodajem četverosobnu kuću, visoko prizemlje, s etažnim grijanjem, 5 motika bagrema, bušeni bunar, gradska voda. Tel.: 063/48-96-95

Prodajem kuću od čvrstog materijala s dvorištem, ukupno 629 m², Beogradski put 30. Stambena površina 114 m², podrum 100 m². Tel.: 063 8765 071; 024 520 289.

Iznajmljujem apartman u blizini Marine. Tel.: +385/21/537-979 ili marko.giljusic@st.t-com.hr.

Prodajem jednosoban stan na Proizivki 37 m², VI. kat, CG, KTV. Obnovljena kupaoonica – tuš i svugdje laminat. Cijena 26.000 eura. Tel.: 024/ 553-571.

Prodajem kuću u Maloj Bosni – Kaponja, uz Bajmočku cestu, s etažnim grijanjem, trofaznom strujom, nusprostorijama i placem. Vrijedi pogledati. Tel.: 024/ 521- 407; 064/ 34-68-431.

Prodajem katnu kuću u Subotici od 150 m² sa svim priključcima, u mirnom kraju. Okućnica 576 m² u novogradnji, papiri su uredni. Useljiva odmah. Može i zamjena za kuću u okolici Zagreba. Tel.: 024/566-898.

Prodajem ležaj za masažu. Tel.: 024/ 566-641.

Prodajem u Subotici kuću 74 m², na odličnoj lokaciji u asfaltiranoj ulici blizu Tesline pijace, dva supermarketa, dvije autobuske linije, vrtića, škole. Dvorište je 400 m², legalizirana, može kreditom banke. Tel.: 063/8016556

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053

Izdaje se jednosoban stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 2887 213

Prodajem klavirnu autoprikolicu. Tel.: 024/ 566-898

Dvorila bih starije osobe, ili vodila kućanstvo. Svaki dogovor je moguć. Tel.: 060/ 0555-907.

Tražim pouzdanu obitelj koja bi rado prihvatila skrbiti za stariju ženu kao člana obitelji. Osijek, Našice, Bjelovar, Krapina, Toplice i Koprivnica. Hitno! Tel.: +381/ 62-12-93-892.

Prodajem skuter Aprilia 2001. u odličnom stanju. Tel.: 063 517743.

Izdajem u Kraljevici dobro opremljen apartman s velikom terasom, 150 m od plaže. Tel.: 063 7400209

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Izdajem sobu za brućaša, ulica Petra Lekovića 13/13. Tel.: 024 522 794

Izdajem jednosobni namješten stan u naselju Tokio za studente ili učenike. Tel.: 024/538-143 ili mob.: 062/538-109.

Izdajem jednosobni namješten stan na Mliječnoj tržnici, na I. katu za studente ili učenike. Tel.: 024/538-143 ili mob.: 062/538-109.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Preplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

Kod Kulaša na Beravi

Jedno od omiljenih mjesta za ljetovanje, a i odmor tijekom cijele godine, u općini Bač jest čarda Ranč kod Bođana ili kako je ovdje obično nazivaju Kod Kulaša. Ovo je idealan kraj za ljubitelje prirode, lovce, ribolovce, ali i pjesnike, umjetnike i slikare. Nedavno su na ovoj čardi boravili i slikari Hrvatske likovne udruge Cro Art iz Subotice, koji su sudjelovali u likovnoj koloniji u sklopu Trećih dana A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića.

Čarda Ranč se nalazi na obali Berave, rječice između Dunava i sela Bođana, i sve više privlači domaće i strane goste. Berava ima reguliranu vezu s Dunavom i raskošne prirodne ljepote. Netaknuta oborena stabla koja vire iz vode, jata ptica, bogatstvo ribe te riblji paprikaš i drugi specijaliteti čine ovo mjesto pogodnim za skupne izlete i obiteljske provode. U njegovoj blizini su čuvena lovišta Karađorđevo, Plavna i Ristovača, a u najbližoj okolici je i Daljski rit. Ljubitelji popularne glazbe u posljednje vrijeme često slušaju pjesmu *Miroslava Majkića* Na Beravi lokvanj žut, a mnogo svojih stihova Beravi i Bođanima posvetio je i poznati pjesnik u ovom kraju *Josip Dumendžić Meštar*.

U neposrednoj blizini čarde nalazi se selo Bođani, a tek nekoliko kilometara dalje, preko Dunava, nalaze se Vukovar i Borovo. U Bođanima se nalazi rimokatolička crkva sv. Ilije sagrađena 1855. godine te barokni pravoslavni manastir Bođani.

Vlasnici čarde Ranč su *Ivan i Drenka Kulaš*. Dok smo se ugodno provodili u prekrasnom prirodnom ambijentu pokraj Berave, a potom u unutrašnjem dijelu odmarališta, gostoljubiva i rječita Drenka Kulaš nam je ispričavala sve što nas je zanimalo o ovome mjestu:

»Ovdje smo od devedesete, kada smo kupili ovaj objekt, a kasnije ga adaptirali«, priča Drenka Kulaš. »Za vrijeme poznatih nemilih događanja došlo je malo do zastoja, ali smo odmah potom ostvarili svoju zamisao i, evo, opet smo nastavili započeti rad. S našim poslom smo uglavnom zadovoljni, s obzirom gdje se nalazimo, budući da se k nama mora baš izravno zaputiti jer nismo usput. Dosta ljudi već znaju za nas, u

blizini je skela i dolaze nam ljudi s obiju strana. Upravo je ovih dana više gostiju, jer je doba 'kirbaja' u našim okolnim mjestima, pa se ljudi više susreću i druže u vrijeme tih svetkovina. Dolaze nam i starosjedioci iz Bođana, koji sada žive preko. Mi se nalazimo baš na Beravi, jezeru što se proteže nekih 3 km do rječice Žive, na kojoj je smješteno i istoimeno naselje. Ovdje je nekada bila poznata Kudjeljara, a ova je zgrada bila dvorac u vlasništvu grofa *Sekešija*. On je na ovom mjestu izgradio i školu u kojoj je njegov sin bio učitelj.

S Ivanom sam sklopila brak 1968. godine, potom smo sedam godina proveli na radu u Austriji, a zatim se vratili u ovaj kraj i bavili se trgovačkim i ugostiteljskim poslovima. Moga muža

je više zanimalo ovaj posao, pogotovo što je u kraju gdje je rođen, pa smo odlučili kupiti ovu lokaciju na kojoj smo izgradili i uredili po našem ukusu čardu, mjesto za odmor i uživanje u prirodi i u svojevrsnom obiteljskom ambijentu. S obzirom gdje smo i gdje se uopće nalazimo, ne mogu se požaliti na posjećenost niti na rad našega ranča. Smještajni kapacitet kod nas je 18 ležajeva, u restoranu možemo primiti oko 70 osoba, a na terasi stotinjak. Trenutačno su nam u gostima bili sportaši, a dolaze nam često lovci i ribolovci. Upravo su talijanski lovci ugovorili jedan dolazak u lov na prepelice. Gostima iznajmljujemo i čamce, kao i pribor za pecanje pod povoljnim uvjetima. Ovdje vlada neuobičajen mir i tišina, što svjedoče i riječi jednog od naših gostiju, koji je nakon malo duljeg spavanja rekao: 'Žabe su me uspavale, a ptice su me probudile! To potvrđuje da je ovdje doista pravi mir i netaknuta priroda'.

Čarda Ranč na Beravi – Kod Kulaša – nije samo ugostiteljski objekt, nego je privlačno izletište kamo rado dolaze i žitelji iz svih okolnih mjesta, a ne samo strani turisti. Obala između rječice Berave i čarde je brižljivo uređena i prilagođena za šetnju i odmor, a uređeno je i dječje igralište. Prostor je ispunjen raznim biljkama, cvijećem i starinskim predmetima, u kome je ukusno ostvaren spoj netaknute prirode i ljudske kreativnosti.

Zvonimir Pelajić